

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

Ανακοίνωση αριθ.

Περιεχόμενα

Σελίδα

I Ανακοινώσεις

.....

II Προπαρασκευαστικές πράξεις

Επιτροπή των Περιφερειών

Σύνοδος του Ιουνίου 2000

2000/C 317/01	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής για τη σφαιρική αξιολόγηση του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με την πολιτική και τη δράση για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη (Πέμπτο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον)»	1
2000/C 317/02	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους Πρόσφυγες»	4
2000/C 317/03	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για τη «Μεταρρύθμιση της ΚΓΠ — Ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών»	7
2000/C 317/04	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Οι θέσεις της ΕΕ στον αγροτικό τομέα για τον προσεχή κύκλο διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ»	12
2000/C 317/05	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την «Κοινή γεωργική πολιτική και τη διατήρηση του τεχνητού τοπίου»	15
2000/C 317/06	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών της με θέμα «Η προσπελασιμότητα των αγροτικών περιοχών»	20

Τιμή: 19,50 EUR

EL

(συνέχεια στην επόμενη σελίδα)

2000/C 317/07	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διαλειτουργικότητα του συμβατικού διευρωπαϊκού σιδηροδρομικού συστήματος»	22
2000/C 317/08	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με θέμα Αρχές και κατευθυντήριες γραμμές για την κοινοτική πολιτική στον οπτικοακουστικό τομέα στην ψηφιακή εποχή»	25
2000/C 317/09	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την τροποποίηση της απόφασης 1999/311/ΕΕ της 29ης Απριλίου 1999 σχετικά με την έγκριση της τρίτης φάσης του διευρωπαϊκού προγράμματος συνεργασίας για την τριτοβάθμια εκπαίδευση (Tempus III)»	27
2000/C 317/10	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για τη «Λευκή Βίβλο της Επιτροπής για την περιβαλλοντική ευθύνη»	28
2000/C 317/11	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με θέμα “Αεροπορικές μεταφορές και περιβάλλον Η πορεία που οδηγεί στην επίλυση των ζεόντων προβλημάτων της αειφόρου ανάπτυξης”»	31
2000/C 317/12	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με «Κοινοτικό πλαίσιο συνεργασίας για την προαγωγή της αειφόρου ανάπτυξης σε αστικό περιβάλλον»	33
2000/C 317/13	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για: — την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους», και — την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το όζον στον ατμοσφαιρικό αέρα»	35
2000/C 317/14	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών “Αύξηση του δυναμικού του τουρισμού για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης”»	40
2000/C 317/15	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα την «Ανακοίνωση της Επιτροπής — Να οικοδομήσουμε μια Ευρώπη χωρίς αποκλεισμούς»	47
2000/C 317/16	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για: — την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1251/99 για τη θέσπιση καθεστώτος στήριξης των παραγωγών ορισμένων αροτραίων καλλιιεργειών, για την υπαγωγή ό αυτό του λίνου και της κάνναβης που προορίζονται για την παραγωγή ινών» και — την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα του λίνου και της κάνναβης που προορίζονται για την παραγωγή ινών»	50
2000/C 317/17	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί της κινητικότητας στην Κοινότητα των σπουδαστών, των επιμορφωνόμενων ατόμων, των νέων εθελοντών, των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών»	53
2000/C 317/18	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί ευρωπαϊκής συνεργασίας για την αξιολόγηση της ποιότητας στη σχολική εκπαίδευση»	56

2000/C 317/19

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για:

- την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με μια πρόταση προγράμματος υποστήριξης της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών μέσων (Media Plus 2001-2005)»
- την «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί της εφαρμογής προγράμματος κατάρτισης για τους επαγγελματίες της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών προγραμμάτων (Media — Κατάρτιση) (2001-2005)» και
- την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου περί της εφαρμογής προγράμματος για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης, της διανομής και της προώθησης των ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών έργων (Media Plus — Ανάπτυξη, διανομή και προώθηση) (2001-2005)»

60

2000/C 317/20

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών “Σχέδιο κοινοτικής στήριξης της καταπολέμησης της χρήσης αναβολικών ουσιών στον αθλητισμό”»

63

II

(Προπαρασχευαστικές πράξεις)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής για τη σφαιρική αξιολόγηση του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με την πολιτική και τη δράση για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη (Πέμπτο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον)»

(2000/C 317/01)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την Ανακοίνωση της Επιτροπής για σφαιρική αξιολόγηση του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με την πολιτική και τη δράση για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη (Πέμπτο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον) (COM(1999) 543 τελικό),

έχοντας υπόψη την απόφαση που έλαβε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 2 Δεκεμβρίου 1999 να ζητήσει από την Επιτροπή των Περιφερειών, με βάση το άρθρο 265 της Συνθήκης ΕΟΚ, την έκδοση σχετικής γνωμοδότησης,

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου της 2ας Ιουνίου 1999 να αναθέσει στην επιτροπή 4 (Χωροταξία, αστικά θέματα, ενέργεια, περιβάλλον) την επεξεργασία της γνωμοδότησης αυτής,

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης (CdR 12/2000 Rev. 2), που υιοθέτησε η επιτροπή 4 στις 11 Μαΐου 2000 [Συνεισηγήτριες: η κα Jacobs (ΚΧ, ΕΣΚ) και η κα Siitonen (ΦΙΝ, ΕΛΚ)],

λαμβάνοντας υπόψη τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία ορίζει ότι οι περιβαλλοντικές εκτιμήσεις πρέπει να ενσωματωθούν στις κοινοτικές πολιτικές, με στόχο κυρίως τη διασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης,

υιοθέτησε κατά την 34η σύνοδο ολομέλειας της 14ης και της 15ης Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 14ης Ιουνίου) την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Οι απόψεις της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την ανακοίνωση

1.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών αναφέρει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με το Πέμπτο Πρόγραμμα Δράσης σημείωσε μικρή μόνο πρόοδο όσον αφορά την ποιότητα του περιβάλλοντος σε επιμέρους τομείς. Η ΕΤΠ συνειδητοποιεί ότι δεν σημειώθηκε πρόοδος σε ό,τι αφορά την επίτευξη των στόχων της αειφόρου ανάπτυξης λόγω διάφορων δυσμενών συνθηκών όπως είναι, για παράδειγμα, η ανεπαρκής ή αργή εφαρμογή της νομοθεσίας, η μη ένταξή της σε άλλες πολιτικές, και η μη πραγματική δέσμευση από την πλευρά των ενδιαφερομένων.

1.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι στο πλαίσιο της σφαιρικής αξιολόγησης δεν δόθηκε η πρέπει σημασία στις απόψεις των περιφερειακών και τοπικών αρχών καθώς και στα θέματα που αφορούν το αστικό περιβάλλον. Ωστόσο, είναι γνωστό ότι οι αποκεντρωμένες διοικητικές αρχές, οι οποίες είναι αρμόδιες για την παροχή ύδατος, το βιολογικό καθαρισμό των λυμάτων, τη διαχείριση των αποβλήτων, την πολιτική μεταφορών σε αστικό και περιφερειακό επίπεδο, και για την προστασία της δημόσιας υγείας, έχουν σημαντική επιρροή σε θέματα που συνδέονται με τη αλλαγή του κλίματος, τη βιοποικιλότητα, και την κατάσταση του περιβάλλοντος γενικά.

1.3. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει τον επιμερισμό της ευθύνης που ορίζεται στο Πέμπτο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον. Ο επιμερισμός της ευθύνης προϋποθέτει πιο διαφανείς

μεθόδους εργασίας στις οποίες οι ενδιαφερόμενοι παράγοντες, δηλαδή εκείνοι τους οποίους αφορούν τα περιβαλλοντικά προβλήματα, θα μπορούν να συμμετέχουν επίσης και να αναλαμβάνουν την ευθύνη της διαμόρφωσης των στόχων και των μέσων δράσης.

1.4. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμμερίζεται τις ανησυχίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την ασφάλεια των σταθμών παραγωγής πυρηνικής ενέργειας που λειτουργούν σε χώρες που συνορεύουν με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Επιτροπή των Περιφερειών διαπίστωσε ότι στη σφαιρική αξιολόγηση δεν υπάρχει καμία αναφορά σχετικά με το τι πέτυχε η Euratom στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.

2. Οι συστάσεις της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την σφαιρική αξιολόγηση και το 6ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον:

2.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναπτύξει μεθοδολογία σχετικά με την πολιτική περιβάλλοντος, στο πλαίσιο της οποίας οι στόχοι και τα μέσα δράσης θα αναπτύσσονται σταδιακά και κατόπιν διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων που εκπροσωπούν το τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

2.2. Η ΕΤΠ προτείνει όπως η οικολογική αποτελεσματικότητα περιληφθεί ως νέο καθήκον στην εργασία του Ευρωπαϊκού Γραφείου Οικολογικής Αποτελεσματικότητας. Έτσι οι περιφέρειες, πόλεις και κοινωνικές ομάδες θα υποστηρίζονται για την επίτευξη των μόνιμων στόχων τους και θα διευκολύνονται για τη λήψη των αποφάσεων τους οι οποίες ενδέχεται να έχουν συνέπειες στους φυσικούς πόρους τους. Επιπλέον, η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει να υιοθετηθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μία προσέγγιση όσον αφορά τη διαχείριση των φυσικών πόρων η οποία θα αποβλέπει στην οικολογική αποδοτικότητα. Στην 5η διάσκεψη των Υπουργών Περιβάλλοντος των περιοχών της Ευρώπης, που θα πραγματοποιηθεί το Σεπτέμβριο 2001, οι Υπουργοί θα εξετάσουν και το θέμα της διαρκούς διαχείρισης και περιβαλλοντικής αποτελεσματικότητας και θα συντάξουν ειδικές συμβολές.

2.3. Κατά την εφαρμογή του πρωτοκόλλου του Κιότο, η Επιτροπή των Περιφερειών πιστεύει ότι χρειάζονται επίσης σχέδια και στόχοι μείωσης των εκπομπών σε περιφερειακό επίπεδο, ούτως ώστε να συμπληρωθούν οι εθνικές στρατηγικές και να επιτευχθούν καλύτερα οι εθνικοί στόχοι. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιδοκιμάζει την ιδέα ανάπτυξης ενός συστήματος εμπορίας των ποσοτώσεων των εκπομπών ως μέσου περιορισμού των εκπομπών αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Το εν λόγω σύστημα, προκειμένου να είναι πιο αποτελεσματικό, δεν πρέπει να λαμβάνει υπόψη μόνο τα κράτη μέλη της ΕΕ, αλλά και τις υποψήφιες χώρες.

Ο ρόλος των δασών είναι αναγνωρισμένος. Επιβάλλεται η προδιάθεση ενεργειών που να προωθούν την ορθολογική διαχείριση αυτών των πόρων, που είναι απόλυτης σημασίας για την περιβαλλοντική πολιτική, ούτως ώστε να υλοποιηθούν ο προγραμματισμός σε μεγάλες εκτάσεις, η συνεργασία και το συλλογικό πνεύμα μεταξύ των ιδιοκτητών, η τεχνική ενίσχυση στις επιχειρήσεις, η συγκρότηση υπηρεσιών δασικής διαχείρισης ευρύτατων διαστάσεων, η αξιολόγηση της πολυλειτουργικότητας του δάσους.

2.4. Τα αποτελέσματα της Τοπικής Ατζέντας 21 και η εκστρατεία των ευρωπαϊκών πόλεων σε ορισμένες περιπτώσεις ήταν πολύ ενθαρρυντικά αλλά, σε γενικές γραμμές, ήταν μέτρια. Χρειάζεται επειγόντως μια ολοκληρωμένη πολιτική αειφόρου ανάπτυξης για τις αστικές περιοχές, η οποία θα λαμβάνει υπόψη όχι μόνο τις οικολογικές αλλά και τις οικονομικές και κοινωνικές πτυχές της αειφορίας⁽¹⁾. Η Επιτροπή των Περιφερειών πιστεύει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να ενθαρρύνει την ένταξη της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα γενικά εκπαιδευτικά και διδακτικά προγράμματα.

2.5. Η Επιτροπή των Περιφερειών επαναλαμβάνει τη δήλωσή της⁽²⁾ ότι, όσον αφορά την παραγωγή ενέργειας, πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προτεραιότητα στην πρόληψη και στην παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη αποτελεσματικότερων διαδικασιών ταξινόμησης της προέλευσης των αποβλήτων. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να δώσει προτεραιότητα στην προώθηση μια ενεργούς πολιτικής παραγωγής, όπως δηλώνεται στη σφαιρική αξιολόγηση.

2.6. Δεδομένου ότι το καθαρό νερό αποτελεί σπάνιο προϊόν, τούτο πρέπει να αντικατοπτρίζεται στην τιμή του.

2.7. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να χαράξει μια πολιτική για την πρόληψη της ρύπανσης του εδάφους η οποία να περιλαμβάνει οδηγίες και κριτήρια για την εφαρμογή προληπτικών μέτρων και μέτρων εξυγίανσης. Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην απολύμανση των περιοχών που έχουν μολυνθεί από ρύπους σε ολόκληρη την ΕΕ.

2.8. Η Επιτροπή των Περιφερειών συνιστά με έμφαση να προωθηθούν οικολογικά μέσα μεταφοράς όπως, π.χ., η δημιουργία κόμβων συνδυασμένων μεταφορών στο ευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών και η χρήση εναλλακτικών πηγών ενέργειας.

2.9. Εκτός από την ταχεία έγκριση της οδηγίας πλαίσιο για το θόρυβο, η Επιτροπή των Περιφερειών συνιστά θερμά στην ΕΕ να λάβει μέτρα που θα έχουν ως στόχο τους κατασκευαστές αυτοκινήτων και λοιπών μεταφορικών μέσων προκειμένου να διασφαλισθούν τα πλέον χαμηλά επίπεδα θορύβου από τα εν λόγω προϊόντα προς το συμφέρον της δημόσιας υγείας και με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος.

2.10. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει ότι στη γεωργία προτεραιότητα πρέπει να έχει η ποιότητα και ότι η προώθηση των παραδοσιακών προϊόντων και των προϊόντων διασφαλισμένης τυποποίησης, όπως επίσης της βιολογικής γεωργίας, πρέπει να αποτελέσουν βασικό στοιχείο της ευρωπαϊκής γεωργικής πολιτικής, η οποία πρέπει να είναι στραμμένη στην διαρκή ανάπτυξη.

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση σχετικά με την «Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο Συμβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών που θεσπίζει το πλαίσιο δράσης για την αειφόρο αστική ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση» CdR 115/99 fin, EE C 293 της 13.10.1999, σ. 58.

⁽²⁾ Γνωμοδότηση με θέμα «Η περαιτέρω ανάπτυξη της κοινοτικής πολιτικής για το περιβάλλον και η καθιέρωση μιας οικολογικής Ένωσης» CdR 310/98 fin, § 8.3. EE C 198 της 14.7.1999, σ. 30.

2.11. Η Επιτροπή των Περιφερειών καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λάβει επείγοντως μια σαφή θέση σχετικά με τους κινδύνους των Γενετικά Μεταλλαγμένων Οργανισμών με στόχο την προστασία της υγείας των Ευρωπαίων πολιτών και την ποιότητα του περιβάλλοντος.

2.12. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να προσανατολίσει της πολιτική της, σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι κατά το παρελθόν, προς τη βελτίωση της ποιότητας του τουρισμού και όχι προς την επέκταση του εν λόγω τομέα, διασφαλίζοντας παρεμβάσεις υπέρ των καινοτόμων τουριστικών δραστηριοτήτων που συνδέονται με τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, την αξιοποίηση των τοπικών παραδοσιακών πόρων και την ανακάλυψη παραμερισμένων αγροτικών περιοχών.

2.13. Η Επιτροπή των Περιφερειών πιστεύει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να δώσει μεγαλύτερη προσοχή στους κινδύνους που προέρχονται από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως είναι για παράδειγμα τα πυρηνικά απόβλητα από την πρώτη Σοβιετική Ένωση, η εναπόθεση χημικών και άλλων όπλων καθώς και τα λύματα που μολύνουν τα ποτάμια και τις θάλασσες κυρίως στη Βαλτική και τη Μεσόγειο. Εξάλλου, τα κράτη μέλη πρέπει να αναλάβουν πλήρως την ευθύνη για τα δικά τους πυρηνικά απόβλητα καθώς και τα υπόλοιπα απόβλητα, αντί να σχεδιάζουν την εξαγωγή αποβλήτων στη Ρωσία και σε άλλες χώρες εκτός ΕΕ.

2.14. Η Επιτροπή των Περιφερειών, σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της, ζήτησε την ανάληψη ενεργότερου ρόλου από τις περιφερειακές αρχές κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής στις περιφέρειες και τους δήμους των υποψήφιων κρατών μελών. Η ΕΤΠ επαναλαμβάνει την επείγουσα αυτή πρόταση στα πλαίσια της παρούσας σφαιρικής αξιολόγησης αλλά και εν όψει της προετοιμασίας του 6ου Προγράμματος

Δράσης για το Περιβάλλον. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει, επομένως, να προωθήσει σε μεγάλο βαθμό τη συνεργασία, την ανταλλαγή εμπειριών αλλά και την εμπειρογνωμοσύνη μέσω συμπράξεων των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην ΕΕ και στις υποψήφιες χώρες.

2.15. Η ΕΕ πρέπει να ενθαρρύνει σε μεγάλο βαθμό την ανταλλαγή πληροφοριών και ορθών πρακτικών και εμπειριών στον περιβαλλοντικό τομέα με τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών πληροφοριών (εφαρμογές στο Διαδίκτυο).

2.16. Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει την πρόταση να είναι διαφανέστερες οι διαδικασίες στο νέο έκτο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον — μία στρατηγική με ορισμένες κατευθυντήριες αρχές και με γενικούς στόχους. Το πρόγραμμα αυτό θα πρέπει να ακολουθήσουν αμέσως διαπραγματεύσεις μεταξύ Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κυβερνήσεων, και περιφερειακών και τοπικών αρχών.

2.17. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει τη γνώμη ότι δεν αρκεί η διαπίστωση της Επιτροπής στην σφαιρική αξιολόγηση ότι η ένταξη περιβαλλοντικών στόχων στις άλλες πολιτικές πραγματοποιείται με αργούς ρυθμούς⁽¹⁾. Η σφαιρική αξιολόγηση του 6ου Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον θα πρέπει να αναφέρει τρόπους με τους οποίους μπορεί να επιταχυνθεί η διαδικασία της ολοκλήρωσης, ώστε να επιτευχθεί συντομότερα η αιφόρος ανάπτυξη όλων των τομέων αποτελεσματικότερα και ταχύτερα.

(1) Βλέπε επίσης το έγγραφο εργασίας της ΕΕ με τίτλο: «Από το Κάρντιφ στο Ελσίνκι και μακρύτερα, Έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με θέμα την ένταξη περιβαλλοντικών πτυχών και της βιώσιμης ανάπτυξης σε όλες τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας», SEC(1999) 1941.

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους Πρόσφυγες»

(2000/C 317/02)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους Πρόσφυγες (COM(1999) 686 τελικό — 99/0274 (CNS)·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου της 6ης Μαρτίου 2000 να ζητήσει τη γνωμοδότησή της σχετικά με το εν λόγω θέμα, σύμφωνα με το άρθρο 265, παράγραφος 1, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας·

έχοντας υπόψη την απόφαση που έλαβε ο Πρόεδρος της στις 30 Μαρτίου 2000, σύμφωνα με το άρθρο 39 του Εσωτερικού Κανονισμού της, να αναθέσει στην επιτροπή 5 «Κοινωνική πολιτική, δημόσια υγεία, προστασία των καταναλωτών, έρευνα, τουρισμός» την κατάρτιση της σχετικής γνωμοδότησης·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότησή της της 18ης Νοεμβρίου 1999 σχετικά με την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου περί θέσπισης του κοινοτικού προγράμματος δράσης για την προώθηση της ένταξης των προσφύγων (CdR 347/99 fin) ⁽¹⁾·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότησή της της 18ης Νοεμβρίου 1999 σχετικά με τις μεταναστευτικές ροές στην Ευρώπη (CdR 227/99 fin) ⁽²⁾·

έχοντας υπόψη το αίτημα που διατυπώθηκε κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999, για την πρόβλεψη της αντιμετώπισης εκτάκτων καταστάσεων που προκαλούνται από τη μαζική εισροή προσφύγων, εκτοπισμένων ατόμων και ατόμων που ζητούν άσυλο·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης που υιοθέτησε η επιτροπή 5 στις 18 Απριλίου 2000 (CdR 80/2000 rev.) (Εισηγητής: ο κ. Vessey (IRL/AE))·

λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ζητήματα του ασύλου και της μετανάστευσης υπάγονται, μετά τη θέση σε εφαρμογή της Συνθήκης του Άμστερνταμ και βάσει του Κεφαλαίου IV της τροποποιημένης Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στην αρμοδιότητα της Κοινότητας·

λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 63 της Συνθήκης προβλέπει τη θέσπιση: μέτρων περί ασύλου, σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης και με άλλες σχετικές συμβάσεις, μέτρων περί προσφύγων και εκτοπισθέντων, μέτρων περί μεταναστευτικής πολιτικής, και τέλος μέτρων που καθορίζουν τα δικαιώματα και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες υπήκοοι τρίτων χωρών, οι οποίοι διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος, δύναται να διαμένουν σε άλλα κράτη μέλη·

λαμβάνοντας υπόψη ότι τα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν τα επιμέρους κράτη μέλη και οι τοπικές και περιφερειακές διοικήσεις τους λόγω της εισροής προσφύγων διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους·

υιοθέτησε, κατά την 34η σύνοδο ολομέλειάς της, της 14ης και 15ης (συνεδρίαση της 14ης Ιουνίου), την ακόλουθη γνωμοδότηση.

⁽¹⁾ EE C 57 της 29.2.2000, σ. 71.

⁽²⁾ EE C 57 της 29.2.2000, σ. 67.

1. Η θέση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την πρόταση απόφασης

1.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την υποστήριξή της προς την πρόταση για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους πρόσφυγες, το οποίο θα δώσει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να εξαλείψουν τις υφιστάμενες μεταξύ τους ανισορροπίες ως προς τις προσπάθειες που καταβάλλουν για την υποδοχή και την ένταξη ατόμων που χρειάζονται προστασία.

1.2. Η ΕΤΠ επίσης επικροτεί την πρόβλεψη της πενταετούς λειτουργίας του Ταμείου, διότι κατά τον τρόπο αυτό θα καταστεί δυνατή η συνεκτική εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής σχετικά με την επιλεξιμότητα των δικαιούμενων χρηματοδότησης, η καλύτερη πρόβλεψη των πόρων που θα διατεθούν για την υλοποίηση των σχεδίων και η επίδειξη μεγαλύτερης ευελιξίας ως προς την κατανομή των πόρων.

1.3. Η ΕΤΠ θεωρεί εντούτοις ότι το ποσό των 26 εκ. ευρώ που προβλέπεται να διατεθεί για τον προϋπολογισμό του είναι ανεπαρκές εάν ληφθεί υπόψη το μέγεθος των προβλημάτων που θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τα διάφορα κράτη μέλη. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι για την ουσιαστική υλοποίηση βιώσιμων προγραμμάτων ανάληψης δράσης στους τομείς της υποδοχής, της ένταξης και του εκούσιου επαναπατρισμού των προσφύγων απαιτείται η διάθεση περισσότερων οικονομικών πόρων κατά τη διάρκεια της πενταετούς περιόδου λειτουργίας του Ταμείου.

1.4. Η ΕΤΠ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι στην πρόταση της Επιτροπής δεν υπάρχει σαφής αναφορά στον κεντρικό ρόλο που διαδραματίζουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές όσον αφορά τόσο την εφαρμογή όσο και την επιτυχία των προγραμμάτων που αφορούν την υποδοχή και την ένταξη των προσφύγων.

Εξάλλου, οι εμπειρίες που αναπτύσσονται σε τοπικό επίπεδο μπορούν να αποτελέσουν σημαντική πηγή προγραμμάτων που μπορούν ενδεχομένως να μεταφερθούν και σε άλλα μέρη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνεπώς, είναι απαραίτητο να λάβει υπόψη η Επιτροπή τις πρωτοβουλίες αυτές στην πρότασή της.

1.5. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να έχουν προνομίους θέση στη διαχείριση του Ταμείου επειδή συνήθως είναι οι πρώτες αρχές που πρέπει να υποστούν τον κοινωνικό και οικονομικό αντίκτυπο που αναμφισβήτητα προκαλούν οι πρόσφυγες. Η δραστηριότητά τους είναι ουσιαστική τόσο για την εφαρμογή όσο και την επιτυχία των προγραμμάτων προς όφελος όχι μόνον των προσφύγων και των εκτοπισμένων αλλά και των πληθυσμών με τους οποίους τα εν λόγω άτομα πρόκειται να συμβιώσουν. Η ΕΤΠ καλεί συνεπώς την Επιτροπή να αναφέρει σαφώς τις αρχές αυτές στην πρόταση.

1.6. Η ΕΤΠ υποστηρίζει την πρόταση να ενθαρρυνθούν τα κράτη μέλη με τις λιγότερο ανεπτυγμένες υποδομές και υπηρεσίες υποδοχής των ατόμων που ζητούν άσυλο και των προσφύγων ώστε να προβούν στην περαιτέρω ανάπτυξή τους, εξαλείφοντας τις υφιστάμενες διαφορές. Εντούτοις, αναγνωρίζει τη σημασία της παροχής πρόσθετης βοήθειας για την ανάπτυξη των εν λόγω

υποδομών και υπηρεσιών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη των τοπικών και περιφερειακών υποδομών και υπηρεσιών η Επιτροπή θα καταστήσει σαφές ότι έχει πλήρη συνείδηση των προκλήσεων που καλούνται να αντιμετωπίσουν καθημερινά οι εν λόγω αρχές.

1.7. Η ΕΤΠ υποστηρίζει επίσης την κατάρτιση πολυετών προγραμμάτων, όπως συμβαίνει και στην περίπτωση των Διαρθρωτικών Ταμείων. Εντούτοις, ζητεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν τόσο τη συμμετοχή όσο και τη συνεργασία των τοπικών και περιφερειακών αρχών στο πλαίσιο της διαδικασίας κατάρτισης των προγραμμάτων και επιλογής και διαχείρισης των.

1.8. Η ΕΤΠ συμφωνεί με την Επιτροπή ότι η κατανομή των πόρων θα πρέπει να βασίζεται στο μέγεθος των προβλημάτων που θα πρέπει να αντιμετωπισθούν. Εντούτοις, στο πλαίσιο της δημιουργίας ενός τέτοιου συστήματος η Επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το μέγεθος των προβλημάτων που καλούνται να αντιμετωπίσουν όχι μόνον τα κράτη μέλη αλλά και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές οι οποίες συχνά καλούνται να αντιμετωπίσουν έκτακτες ανάγκες και, κατά συνέπεια, να στηρίξουν παρεμβάσεις οι οποίες είναι ιδιαίτερα επαχθείς από απόψεως πρώτης υποδοχής.

Η ΕΤΠ πιστεύει ακόμη ότι κατά την κατανομή των πόρων του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους Πρόσφυγες θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη οι οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα μικρότερα κράτη μέλη στο πλαίσιο των προσπαθειών τους για την ανάπτυξη διαδικασιών επίλυσης του προβλήματος των προσφύγων. Και αυτό παρά το γεγονός ότι τα εν λόγω μέλη δεν έχουν εκπληρώσει πλήρως τις υποχρεώσεις τους σε σχέση με τον αριθμό των προσφύγων που έχουν δεχθεί μέχρι σήμερα. Για το λόγο αυτό, η ΕΤΠ θεωρεί ότι θα πρέπει να χορηγηθούν στα εν λόγω κράτη μέλη επαρκείς πόροι ώστε να υποστηριχθούν οι προσπάθειες που καταβάλλουν.

1.9. Επίσης, η ΕΤΠ υποστηρίζει τη δημιουργία χωριστού κονδυλίου για τη λήψη έκτακτων μέτρων αντιμετώπισης προβλημάτων που προκαλούνται από τη μαζική εισροή προσφύγων ή εκτοπισμένων ατόμων. Παρά το γεγονός αυτό, θεωρεί ότι και στην περίπτωση αυτή δεν αναγνωρίζεται επαρκώς ο ρόλος που διαδραματίζουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές και ότι ο ρόλος αυτός θα πρέπει να ληφθεί περισσότερο υπόψη.

1.10. Η ΕΤΠ ζητεί τόσο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και από τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν τους πόρους του Ταμείου ώστε να υπάρξει μεγαλύτερη ενημέρωση του κοινού και να καταστεί δυνατή η λήψη ενημερωτικών μέτρων σχετικά με τις πρακτικές και τις πολιτικές των κρατών μελών στον τομέα της υποδοχής προσφύγων και ατόμων που ζητούν άσυλο. Επίσης θα πρέπει να διατεθούν επαρκείς πόροι προκειμένου να διασφαλισθεί ότι στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τη μελλοντική πολιτική και δράση στους τομείς της υποδοχής και ένταξης των προσφύγων. Επίσης, θα πρέπει να επισημανθούν οι περιπτώσεις ορθών πρακτικών, παροχής της κατάλληλης κατάρτισης, κατάλληλων προτύπων και καλύτερων διαδικασιών ώστε να μπορέσει να αντιμετωπίσει η Κοινότητα το εν λόγω πρόβλημα όσο το δυνατόν συνολικότερα.

2. Συστάσεις της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την πρόταση απόφασης

2.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών ευελπιστεί ότι η απόφαση σχετικά με το επείγον αυτό ζήτημα θα ληφθεί όσο το δυνατόν συντομότερα. Επίσης, ζητεί την πραγματοποίηση των ακόλουθων τροποποιήσεων και προσθηκών στην πρόταση:

2.2. Προκειμένου να διασφαλισθεί η εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας και να ληφθεί υπόψη ο ρόλος που διαδραματίζουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι θα πρέπει να τροποποιηθεί το άρθρο 3 «Αποστολές».

Η ΕΤΠ θεωρεί ότι το εν λόγω άρθρο θα πρέπει να διατυπωθεί ως ακολούθως:

«1. Για την υλοποίηση του στόχου που περιγράφεται στο άρθρο 1, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων στηρίζει τις ενέργειες των κρατών μελών, με τη συμμετοχή και τη συνεργασία των τοπικών και περιφερειακών αρχών, που αφορούν:

- a) τις προϋποθέσεις υποδοχής των προσφύγων και των εκτοπισθέντων·
- b) την ένταξη των προσφύγων και των εκτοπισθέντων, συμπεριλαμβανομένων των δράσεων που αναλαμβάνουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στο πλαίσιο προγραμμάτων εξεύρεσης θέσεων απασχόλησης και αύξησης του βαθμού συνειδητοποίησης...»

2.3. Όσον αφορά το άρθρο 4 «Κοινοτικές ενέργειες», η ΕΤΠ ζητεί από την Επιτροπή να προωθήσει την εφαρμογή μέτρων υποστήριξης και ενίσχυσης της πρακτικής εφαρμογής της πρότασης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Για την επιτυχή εφαρμογή της πρότασης, τα στελέχη των τοπικών και περιφερειακών αρχών θα πρέπει να αποκτήσουν ειδικές ικανότητες, όπως π.χ. γνώσεις ξένων γλωσσών, μεγαλύτερη κατανόηση άλλων πολιτισμικών χαρακτηριστικών, κ.λπ.

2.4. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι το άρθρο 5 «Έκτακτα μέτρα» θα πρέπει να τροποποιηθεί προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι αρχές και οι υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την αντιμετώπιση περιπτώσεων

μαζικής εισροής προσφύγων, δηλαδή οι υπηρεσίες των τοπικών και περιφερειακών αρχών.

Η ΕΤΠ θεωρεί ότι το εν λόγω άρθρο θα πρέπει να διατυπωθεί ως ακολούθως:

«1. Το Ταμείο μπορεί επίσης να χρηματοδοτήσει, εκτός από τις ενέργειες που αναφέρονται στο άρθρο 3, επιπροσθέτως και επείγοντα μέτρα υπέρ ενός ή περισσότερων κρατών μελών, ή/και μίας ή περισσότερων τοπικών και περιφερειακών αρχών, σε περίπτωση αιφνίδιας και μαζικής άφιξης προσφύγων ή εκτοπισθέντων.»

2.5. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι το άρθρο 7 «Αιτήσεις συγχρηματοδότησης» θα πρέπει να προβλέπει ότι απαραίτητη προϋπόθεση για να εξετάσει η Επιτροπή μία τέτοια αίτηση θα είναι να έχει προηγηθεί συνεργασία του αιτούντος κράτους μέλους με τις ενδιαφερόμενες τοπικές και περιφερειακές αρχές.

2.6. Όσον αφορά το άρθρο 8 «Κριτήρια επιλογής» η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι η ατομική επιλογή και η δημοσιονομική και διοικητική διαχείριση των ενεργειών που τυγχάνουν στήριξης από το Ταμείο θα πρέπει να αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών. Εντούτοις, η ΕΤΠ πιστεύει ότι θα πρέπει να ενθαρρυνθούν τα κράτη μέλη ώστε να προβούν στη σύναψη εταιρικών σχέσεων κατά την ανάληψη των διαφόρων δράσεων και για το λόγο αυτό κατά την εξέταση των υποβαλλόμενων προτάσεων θα πρέπει προωθούνται οι υπηρεσίες ή οι προτάσεις που παρουσιάζουν δυνατότητες συνεργασίας.

2.7. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι το άρθρο 9 «Κατανομή των πόρων» θα πρέπει να αναθεωρηθεί πλήρως διότι, βάσει της σημερινής του μορφής, προβλέπεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των πόρων θα διατεθεί στις χώρες που στο παρελθόν δέχθηκαν τους περισσότερους πρόσφυγες. Στις περισσότερες περιπτώσεις όμως οι χώρες αυτές είναι και οι χώρες που ήδη διαθέτουν τις πλέον ανεπτυγμένες υποδομές υποδοχής και ένταξης των προσφύγων.

Η ΕΤΠ θεωρεί ότι η καλύτερη προσέγγιση θα ήταν η απόφαση σχετικά με την κατανομή των πόρων του Ταμείου να λαμβάνεται βάσει του αριθμού και της ποιότητας των προτάσεων που υποβάλλουν τα κράτη μέλη. Ακόμη θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα που απαιτούνται για τη διασφάλιση της ανάπτυξης αποτελεσματικών διαδικασιών υποδοχής και ένταξης των ατόμων που ζητούν άσυλο στα κράτη μέλη στα οποία αυτό δεν έχει ακόμη γίνει επαρκώς.

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για τη «Μεταρρύθμιση της ΚΓΠ — Ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών»

(2000/C 317/03)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου της, της 15ης Σεπτεμβρίου 1999, σύμφωνα με το άρθρο 265, παράγραφος 5, της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας να καταρτιστεί σχετική γνωμοδότηση που να ανατεθεί στην επιτροπή 2 «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, αλιεία»·

έχοντας υπόψη τον Κανονισμό (ΕΟΚ) αρ. 1257/1999 του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 1999, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από τον Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και για την τροποποίηση και κατάρτιση ορισμένων κανονισμών⁽¹⁾·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης (CdR 526/99 rev. 2) που υιοθέτησε η επιτροπή 2 στις 4 Μαΐου 2000, με βάση την εισηγητική έκθεση της κας Mitchell (Μέλους του Δημοτικού Συμβουλίου του Dumfries και Galloway, HB/ΕΚΦΔ)·

υιοθέτησε ομόφωνα, κατά την 34η σύνοδο ολομέλειας της που πραγματοποιήθηκε στις 14 και 15 Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 14ης Ιουνίου) την παρούσα γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η ΕΤΠ υποστηρίζει την αρχή μίας βιώσιμης ευρείας και ολοκληρωμένης πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης. Εκφράζεται η ελπίδα ότι τα εθνικά πλαίσια πολιτικής θα αποσκοπούν επίσης και αυτά στην υποστήριξη βιώσιμων αγροτικών κοινοτήτων, στη διατήρηση των δραστηριοτήτων της υπαίθρου και στην προώθηση βιώσιμων και αποτελεσματικών γεωργικών συστημάτων. Συνεπώς, είναι αναγκαίο να επιδιωχθεί μία καλύτερη ισορροπία μεταξύ των μέτρων που αποσκοπούν στην προώθηση της ευημερίας του γεωργικού τομέα και των μέτρων που συμβάλλουν στην ευρύτερη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών της υπαίθρου.

1.2. Οι προσφάτως εγκριθέντες κανονισμοί της Επιτροπής για την Αγροτική Ανάπτυξη (ΚΑΑ) και για τα Διαρθρωτικά Ταμεία (ΚΑΤ) χαράσσουν ένα πλαίσιο για την προώθηση των προαναφερομένων σκοπών. Ωστόσο, οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές μπορούν και χρειάζεται:

- να υποστηρίξουν δράσεις στα πλαίσια των κανονισμών για την αγροτική ανάπτυξη και για τα διαρθρωτικά ταμεία,
- να προωθήσουν και να αναλάβουν παράλληλες δράσεις που μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη αποτελεσματικών και βιώσιμων αγροτικών και γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

1.3. Έγινε σαφές ότι, παρά την πρόσφατη αποτυχία των συνομιλιών στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου, η ευρωπαϊκή γεωργία θα συνεχίσει να αντιμετωπίζει σοβαρούς περιορισμούς και προκλήσεις σε διεθνές επίπεδο. Ταυτόχρονα, αναγνωρίζεται ότι η γεωργία και οι συναφείς δευτερεύοντες τομείς και αγροτικές

επιχειρήσεις θα συνεχίσουν να διαδραματίζουν βασικό και μακροπρόθεσμο ρόλο στην κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική επιβίωση της αγροτικής Ευρώπης. Από κοινού, οι παράγοντες αυτοί καθιστούν έκδηλη την ανάγκη λήψης μέτρων για την προώθηση της αυξημένης αποτελεσματικότητας, ανταγωνιστικότητας και ποικιλομορφίας των γεωργικών και αγροτικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην Ευρώπη. Προς το σκοπό αυτό, εκφράζεται η ελπίδα ότι θα δοθεί η δυνατότητα σε πολλές γεωργικές επιχειρήσεις να θεωρούν εαυτές ως βιώσιμες και αποτελεσματικές αγροτικές εκμεταλλεύσεις, και όχι πλέον ως «ξεχωριστό τομέα».

1.4. Πολλές τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν ήδη αρχίσει να συμβάλλουν στην προώθηση της αυξημένης αποτελεσματικότητας και ανταγωνιστικότητας των γεωργικών και αγροτικών επιχειρηματικών τομέων με την ανάθεση αγροτικών και γεωργικών μελετών και ερευνητικών προγραμμάτων, πολλά από τα οποία περιλαμβάνουν σειρά προτάσεων για την ανάπτυξη βοηθητικών υπηρεσιών και διακλαδικών μορφών συνεργασίας με στόχο την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων στις τοπικές ανάγκες.

1.5. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα πρέπει να ενθαρρύνουν την υποστήριξη της ανάπτυξης της αγροτικής οικονομίας με τον τρόπο αυτό, αλλά έχει επίσης επίγνωση της δυνατότητας ανάληψης σημαντικότερων δράσεων στον εν λόγω τομέα, που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην αγροτική ανάπτυξη άμεσα και μέσω των δράσεων που προβλέπονται στον ΚΑΤ παράλληλα με τις συναφείς δράσεις στο πλαίσιο του ΚΑΑ, είτε μέσω μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης, όπως προβλέπεται σε ορισμένες περιοχές, είτε με κατάλληλο συντονισμό των μέτρων ΚΑΑ και των μέτρων ΚΑΤ που εφαρμόζονται σε κάθε αγροτική περιοχή της Ευρώπης.

⁽¹⁾ ΕΕ L 160 της 26.6.1999, σ. 80.

1.6. Αναγνωρίζεται ο σημαντικός ρόλος των τοπικών αρχών στο σχεδιασμό και τον έλεγχο της χρήσης γης. Οι τοπικές αρχές πρέπει να υποστηρίζουν τις νέες προσεγγίσεις της αγροτικής ανάπτυξης και εξετάζουν τους τρόπους προώθησής τους σε τοπικό επίπεδο. Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη αυτή πρέπει να είναι τόσο υπεύθυνη όσο και βιώσιμη. Ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών για τη οργάνωση των υπηρεσιών προς το άτομο, την οικογένεια, τις επιχειρήσεις και τους τοπικούς δήμους είναι ουσιώδης. Χωρίς μια θετική μεταρρύθμιση αυτών των υπηρεσιών καμία ανάπτυξη δεν είναι δυνατή στις αγροτικές περιοχές.

1.7. Αναγνωρίζοντας τους ρόλους αυτούς της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης, η ΕΤΠ επιβεβαιώνει ότι τα υπουργεία γεωργίας των κρατών μελών μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη και ενθάρρυνση πιο δημιουργικών λύσεων στη μετατροπή της γεωργίας. Απαιτείται στενότερη συνεργασία με τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Η ευέλικτη ερμηνεία και εφαρμογή, π.χ. των κανονισμών περί Αγροτικής Ανάπτυξης και Κρατικών Ενισχύσεων θα αποτελεί σήμα προόδου προς μια θετική ανάπτυξη.

2. Ο κανονισμός για την αγροτική ανάπτυξη

2.1. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι ο Κανονισμός για την Αγροτική Ανάπτυξη, που υιοθετήθηκε στα πλαίσια της μεταρρύθμισης της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, θα πρέπει να δίδει έμφαση στην ενίσχυση των τοπικών πρωτοβουλιών που συμπληρώνουν τα στρατηγικά πλαίσια σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Θα πρέπει να προβλεφθεί μία στρατηγικά προγραμματισμένη και τοπικά υποστηριζόμενη πολυκλαδική προσέγγιση συνεργασίας που θα μεγιστοποιήσει την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική και περιβαλλοντική αναζωογόνηση της αγροτικής οικονομίας. Είναι επιτακτικά αναγκαίος ο συντονισμός των στρατηγικών με εκείνες άλλων οργανισμών και εταιρών, ενώ θα πρέπει να ενθαρρυνθούν κοινές πρακτικές εργασίας και μορφές στρατηγικής διασυννοριακής συνεργασίας. Ωστόσο, είναι αναγκαία μία συντονισμένη προσέγγιση για τη χρησιμοποίηση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων, των δυνατοτήτων του προγράμματος Leader+, του ΚΑΑ.

Αν και ο κανονισμός αγροτικής ανάπτυξης και η κοινοτική πλαισίωση των ενισχύσεων στη γεωργία αποτελούν ένα νέο πλαίσιο, έχει σημασία να διασφαλισθεί ότι οι όροι υλοποίησής τους στο εθνικό και περιφερειακό επίπεδο δεν αποτελούν τροχοπέδη στην παρέμβαση των τοπικών και περιφερειακών αρχών στον τομέα αυτό.

2.2. Η ΕΤΠ σημειώνει και υποστηρίζει το γεγονός ότι το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για την αγροτική ανάπτυξη είναι ευρύ και ότι, κατά συνέπεια, ο κανονισμός αυτός μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη ορισμένων τομέων δράσης. Στα πλαίσια των κανονισμών αυτών υπάρχουν επαρκή περιθώρια για την υποστήριξη

τόσο των γεωργικών όσο και των μη γεωργικών δραστηριοτήτων, καθώς επίσης και περιθώρια έντονης υποστήριξης των περιβαλλοντικών θεμάτων. Η επίτευξη ισορροπίας και ολοκληρωσης μεταξύ των τριών αυτών στοιχείων προσφέρει καταπληκτική ευκαιρία για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών της Ευρώπης.

2.3. Οι δράσεις αγροτικής ανάπτυξης που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του ΚΑΑ θα πρέπει να ολοκληρωθούν ή τουλάχιστον να συντονισθούν με τις δράσεις στο πλαίσιο του ΚΔΤ, συμβάλλοντας έτσι, στις αγροτικές περιοχές, στην επίτευξη του πρωταρχικού ευρωπαϊκού στόχου της οικονομικής και κοινωνικής αναδιάρθρωσης των περιοχών με διαρθρωτικά ελλείμματα.

2.4. Σχετικά με το παραπάνω σημείο 2.2, υπάρχουν ορισμένες αρχές που υποστηρίζονται από την ΕΤΠ στην παρούσα γνωμοδότηση:

- Η αγροτική ανάπτυξη πρέπει να περιλαμβάνει αγροτικές και μη δραστηριότητες.
- Αναγνωρίζεται η αυξανόμενη σημασία των πολλαπλών δραστηριοτήτων και των πολύμορφων πηγών εισοδήματος σε επίπεδο αγροτικής εκμετάλλευσης.
- Οι γεωργοί πρέπει να είναι ελεύθεροι (και αρχικά θα ζητούν υποστήριξη) για την ανάληψη δραστηριοτήτων διαφοροποίησης τόσο εντός όσο και εκτός των πλαισίων των βασικών αγροτικών ασχολιών τους.
- Η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι οι πολλαπλές δραστηριότητες και η διαφοροποίηση προωθούνται καλύτερα όταν οι τοπικές αγροτικές οικονομίες είναι εύρωστες και καλά αναπτυγμένες. Ένα μέρος της χρηματοδότησης της Αγροτικής Ανάπτυξης θα διοχετευθεί δεόντως για τη γενικότερη οικονομική αναζωογόνηση των τοπικών αγροτικών κοινοτήτων και αγορών, ιδίως εκείνων όπου διατηρούνται ή δημιουργούνται θέσεις εργασίας.

2.5. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι με την έγκρισή του από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο Κανονισμός για την Αγροτική Ανάπτυξη θα πρέπει να εξελιχθεί (κατά τα προσεχή έτη) σε κεντρικό στοιχείο για την υλοποίηση των γεωργικών προσαρμογών. Ωστόσο, αναγνωρίζεται ότι οι διαθέσιμοι πόροι των κρατών μελών διαφέρουν σημαντικά, ενώ το ίδιο συμβαίνει και με τη δυνατότητα αντίδρασής τους κατά τα πρώτα χρόνια. Είναι επίσης λογικό να υποστηριχτεί ότι ορισμένες περιοχές είναι πιο ικανές από άλλες να αντιμετωπίσουν τις εξωτερικές πιέσεις που υφίσταται τώρα η γεωργική και αγροτική οικονομία.

3. Βελτίωση της αγροτικής ανταγωνιστικότητας και αποτελεσματικότητας

3.1. Ο κανονισμός των Διαρθρωτικών Ταμείων

3.1.1. Για να ενισχύσει την οικονομική και κοινωνική συνοχή, η Κοινότητα έχει θέσει ως στόχο της να μειώσει τις διαφορές αναπτυξιακού επιπέδου μεταξύ των διάφορων περιφερειών και την καθυστέρηση των πιο μειονεκτικών περιοχών, στις οποίες ανήκουν και οι αγροτικές, μέσω της δράσης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ), η οποία θα συμβάλει στην εφαρμογή της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση.

3.2. Μείωση του κόστους της γεωργικής παραγωγής

3.2.1. Η αποτελεσματικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και η ανταγωνιστικότητα και η βιωσιμότητα της αγροτικής οικονομίας μπορεί να προαχθούν με τη μείωση του κόστους της γεωργικής παραγωγής, την αύξηση της αξίας των προϊόντων, με την επίτευξη οριζόντιων και κάθετων συνεργασιών, τη συγχώνευση εκμεταλλεύσεων ή με την εξασφάλιση συμπληρωματικών πηγών αγροτικών ή μη εσόδων. Εξυπακούεται ότι η μείωση του παραγωγικού κόστους δεν πρέπει να γίνει εις βάρος της προστασίας του περιβάλλοντος, της ποικιλίας των προϊόντων, της διατήρησης της απασχόλησης και μιας ισόρροπης δραστηριότητας στις αγροτικές περιοχές. Η συνεκτίμηση της ειδικότητας των εδαφών, η διατήρηση και επέκταση ενός ζώντος αγροτικού κόσμου, η διακοπή και υποχώρηση της ρύπανσης των εδαφών και των υδάτων αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις που επιβάλλουν στην ΕΕ όχι μόνο να διατηρήσει τις ενισχύσεις τις παρεχόμενες στα περιφερειακά σχέδια που τείνουν προς αυτή την κατεύθυνση, αλλά και να τις αυξήσουν σημαντικά και με τρόπο προοδευτικό. Αυτές οι ανάγκες πρέπει να συνεκτιμηθούν με τρόπο σαφή και διαρκή από όλα τα όργανα που θεσπίζουν τους κανόνες του διεθνούς εμπορίου όπως ο ΠΟΕ.

3.2.2. Η ΕΤΠ σημειώνει ότι σε ορισμένες περιοχές οι οικονομικές πιέσεις ενδέχεται να καταστήσουν απαραίτητη τη συγχώνευση αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Ενώ οι πιέσεις αυτές είναι κατανοητές, είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί μία ισορροπία μεταξύ των οικονομικών πιέσεων για τη διατήρηση βιώσιμων μονάδων και της ανάγκης που παρατηρείται στις περισσότερες γεωργικές περιοχές να υποστηριχθούν μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις όπου η συγχώνευση δεν αποτελεί βιώσιμη ή επιθυμητή εναλλακτική λύση. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια και για την επιβίωση μικρότερων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και αγροκτημάτων.

3.2.3. Ένα σημαντικό τμήμα των δράσεων που θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων θα αφορά τις αγροτικές περιοχές του στόχου 1 και το 28 % του ενισχυόμενου πληθυσμού του στόχου 2 αντιστοιχεί στις αγροτικές περιοχές σε παρακμή. Ωστόσο, πλην ορισμένων εξαιρέσεων, ο προγραμματισμός των διαρθρωτικών ταμείων πραγματοποιήθηκε σε περιφερειακή βάση και περιλαμβάνει ομοιογενείς στρατηγικές και δράσεις για τις αγροτικές, τις βιομηχανικές, τις αστικές και τις αλιευτικές ζώνες.

3.2.4. Η ΕΤΠ σημειώνει ότι το κόστος παραγωγής μπορεί επίσης να μειωθεί με συνεταιριστικές μεθόδους. Ωστόσο, το μέγεθος και η φύση των συνεταιρισμών διαφέρει σημαντικά στις αγροτικές περιοχές της Ευρώπης, η δε κεντρική θέση της παρούσας γνωμοδότησης είναι ότι η ΕΤΠ επιθυμεί να ενθαρρυνθεί η κοινή εφαρμογή επιτυχών μοντέλων καλής πρακτικής για τη βελτίωση της συνολικής ποιότητας και του ρυθμού προσαρμοστικότητας των περιφερειών. Οι συλλογικές δράσεις στα πλαίσια συναφών δραστηριοτήτων παραγωγής, όπως τα μηχανήματα και το εργατικό δυναμικό, οι συλλογικές δραστηριότητες αγροτικής ανάπτυξης (π.χ. χωροταξική και αγροτική αναδιαμόρφωση), το μάρκετινγκ και η προστιθέμενη αξία στο πρωτογενές προϊόν (ιδίως σε τοπικό επίπεδο) αποτελούν παραδείγματα του είδους δραστηριότητας που θα μπορούσε να ενθαρρυνθεί.

3.2.5. Η ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών εξαρτάται εν γένει από την εφαρμογή πολυάριθμων μικροσχεδίων επένδυσης και παροχής υπηρεσιών, η διαχείριση των οποίων είναι πιο δαπανηρή από ό,τι στις βιομηχανικές και τις αστικές ζώνες, όπου ο κινητήρας της ανάπτυξης στηρίζεται συχνά σε μεγάλα σχέδια. Από την άλλη πλευρά, η μείωση και η γήρανση του αγροτικού πληθυσμού και η ανεπάρκεια των υποδομών και των υπηρεσιών που έχει στη διάθεσή του αυξάνουν τις δυσκολίες παραγωγής νέων επενδυτικών σχεδίων. Όλα αυτά συνοδεύονται από περιορισμένη ανταγωνιστική δυνατότητα χρήσεως των πόρων γραμμών ενίσχυσης και οριζόντιων δράσεων που δεν λαμβάνουν υπόψη την ιδιαιτερότητα του αγροτικού κόσμου. Γι' αυτό, η ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, ο προγραμματισμός των οποίων πραγματοποιείται από κοινού με τις βιομηχανικές, τις αστικές και τις αλιευτικές, απαιτεί να χαραχθούν ειδική στρατηγική και μέτρα, για να εξασφαλιστεί ότι διατίθενται στις περιοχές αυτές οι διαρθρωτικοί πόροι που τους αναλογούν, και να θεσπισθούν διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων σε αυτές τις ζώνες, με τις οποίες θα εντοπίζονται αυτές οι καταστάσεις και θα διασφαλίζεται η έγκαιρη ανάπτυξη των κατάλληλων δράσεων στις εν λόγω περιοχές.

3.3. Προστιθέμενη αξία στην παραγωγή

3.3.1. Η ποιότητα αποτελεί το κλειδί της επιτυχίας σε μια όλο και πιο ανταγωνιστική παγκόσμια αγορά. Υπάρχει μια όλο και πιο αυξανόμενη τάση των καταναλωτών να αγοράζουν τοπικά, φρέσκα και «οικεία» προϊόντα. Οι πρωτοβουλίες εμπορίας τοπικών ειδών διατροφής θα πρέπει να ενθαρρυνθούν περαιτέρω, καθώς επίσης και η ανάπτυξη αγροτικών αγορών, ώστε να περιοριστεί η αλυσίδα ειδών διατροφής. Για να ενθαρρυνθούν οι πρωτοβουλίες εμπορίας τοπικών ειδών διατροφής, θα πρέπει να εξεταστεί το θέμα του κανονισμού περί κρατικών ενισχύσεων, για να επιτευχθεί και στην περίπτωση αυτή μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά την προσέγγιση και την εφαρμογή. Θα πρέπει να γίνει σαφής διάκριση όσον αφορά την εμπορία των προϊόντων που προορίζονται για πώληση σε τοπικό επίπεδο και των προϊόντων που προορίζονται για εξαγωγή, ώστε να καταστεί δυνατή η παροχή ενίσχυσης και να αποφευχθούν τα σοβαρά προβλήματα μετακίνησης. Η ΕΤΠ επισημαίνει επίσης ότι σε πολλά κράτη μέλη υφίστανται ήδη τόσο αποτελεσματικά

δίκτυα για την διασφάλιση της ποιότητας παραγωγής των προϊόντων διατροφής και όσο και επίσημοι οργανισμοί παρακολούθησης των τροφίμων.

3.3.2. Η ΕΤΠ σημειώνει ότι οι καλλιέργειες οργανικών προϊόντων και οι καλλιέργειες προϊόντων που δεν προορίζονται για διατροφή μπορούν να επιτύχουν τη διαφοροποίηση της αγροτικής παραγωγής και να αποτελέσουν σημαντική εναλλακτική προστιθέμενη αξία και συμπληρωματική πηγή εσόδων στον τομέα της παραγωγής τροφίμων. Αυτό συμβαίνει επίσης συχνά με την παραγωγή που έχει σχέση με την τοπική αγορά τροφίμων και ποτών.

Ένα παρόμοιο παράδειγμα καλής πρακτικής αποτελεί το σχέδιο «Αγροτική αγορά» που υποστηρίζει το πρόγραμμα Leader II και η χρησιμοποίηση ηλεκτρονικών δικτύων για την εμπορία τοπικών προϊόντων με συνεργασία μεταξύ περιφερειών της Αυστρίας, της Γαλλίας, της Ισπανίας και της Ελλάδας.

3.3.3. Η ΕΤΠ σημειώνει ότι οι καλλιέργειες οργανικών προϊόντων και οι καλλιέργειες προϊόντων που δεν προορίζονται για διατροφή μπορούν να επιτύχουν τη διαφοροποίηση της αγροτικής παραγωγής και να αποτελέσουν σημαντική εναλλακτική προστιθέμενη αξία και συμπληρωματική πηγή εσόδων στον τομέα της παραγωγής τροφίμων. Αυτό συμβαίνει επίσης συχνά με την παραγωγή που έχει σχέση με την τοπική αγορά τροφίμων και ποτών.

3.4. Η εξασφάλιση συμπληρωματικών πηγών εισοδήματος

3.4.1. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι τα συμπληρωματικά έσοδα μπορεί να έχουν τη μορφή διαφοροποίησης τόσο των αγροτικών όσο και των μη αγροτικών δραστηριοτήτων. Υπάρχει ήδη μια αρκετά αναπτυγμένη σειρά δραστηριοτήτων για την υποστήριξη της διαφοροποίησης των αγροτικών δραστηριοτήτων, αν και ορισμένοι ενδέχεται σωστά να υποστηρίζουν ότι δεν διατίθενται επαρκή κεφάλαια προς το σκοπό αυτό. Ωστόσο, η αυξανόμενη σημασία της διαφοροποίησης των μη αγροτικών δραστηριοτήτων (και η πρόσβαση των γεωργών στις δραστηριότητες αυτές) πρέπει να αναγνωρισθεί για να αντιμετωπίσει η γεωργία τα προβλήματα επιβιώσης της κάνοντας χρήση όλων των μέσων που έχει στη διάθεσή της. Οι σχετικές πιδανές δράσεις περιγράφονται γενικά στον κανονισμό για την αγροτική ανάπτυξη και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1783/1999 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, αλλά, για μια ακόμη φορά, τα εθνικά υπουργεία γεωργίας πρέπει να είναι ευέλικτα και καινοτόμα για να ενθαρρύνουν αποτελεσματικές προοπτικές δράσεις που να βασίζονται κυρίως σε μια στρατηγική «από τη βάση προς τα άνω». Οι δράσεις αυτές ενδέχεται να περιλαμβάνουν τον τουρισμό, τις αθλητικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες σε αγροτικό επίπεδο, την κατασκευή και την πώληση προϊόντων/ειδών βιοτεχνίας, τη μίσθωση κατοικιών, την υποστήριξη και ανάπτυξη ελαφράς βιομηχανίας και μικρών επιχειρήσεων, τις ειδικευμένες συμφωνίες παροχής υπηρεσιών και τα έσοδα από σχετικές με το περιβάλλον επιχειρήσεις ή δράσεις. Σύμφωνα με την ΕΤΠ, ένα εξελιγμένο και λειτουργικό ευρυζωνικό δίκτυο αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της υπαίθρου.

Επιπλέον, οι καινοτόμες προσεγγίσεις όσον αφορά τη μεταρρύθμιση για τη χρήση της γης σε ορισμένες περιοχές ενδέχεται να παράσχει ευρύτερες εμπορικές ευκαιρίες για ορισμένες αγροτικές εκμεταλλεύσεις και θα ήταν χρήσιμο να εξετασθούν.

Για να διασφαλισθεί πράγματι η πολλαπλή δραστηριότητα της γεωργικής επιχείρησης τα κατ' ιδία κράτη καλούνται να τροποποιήσουν κατάλληλα την ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με την φορολογία, την πρόνοια και την επαγγελματική τάξη.

3.4.2. Ωστόσο, η επιτυχία του ΚΑΑ, του ΚΔΤ ή άλλων δραστηριοτήτων τοπικής διαφοροποίησης θα εξαρτηθεί από τη δυνατότητα προσαρμογής του αγροτικού τομέα και του αγροτικού πληθυσμού στις αλλαγές. Μια προϋπόθεση των αλλαγών αυτών πρέπει να είναι η ανάληψη αποτελεσματικών δραστηριοτήτων δημιουργίας ικανοτήτων κατάρτισης, ανάπτυξης και υποστήριξης των γεωργών και άλλων αγροτικών επιχειρήσεων. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι η παροχή στήριξης στον τομέα της κατάρτισης θα πρέπει να έχει μεν συμπληρωματικό χαρακτήρα, αλλά να έχει επίσης σχέση με δράσεις και προσπάθειες διαφοροποίησης αναδιάρθρωσης και συνεργασίας, εφόσον δεν μπορεί να αποτελέσει υποκατάστατο της βασικής κατάρτισης στον τομέα της γεωργίας. Δυνατότητες κατάρτισης και επιμόρφωσης θα πρέπει επίσης να υπάρχουν και για θέσεις εργασίας που δεν έχουν σχέση με τη γεωργία, ώστε οι γεωργοί και οι απασχολούμενοι στη γεωργία να είναι πιο ικανοί να εξεύρουν εναλλακτική εργασία κατά πλήρη ή μερική απασχόληση.

3.4.3. Η αναδιάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η διαφοροποίηση από τις βασικές ή παραδοσιακές δραστηριότητες ή η ανάπτυξη νέων μεθόδων συνεργασίας θα απαιτήσει επίσης υγιή επιχειρηματικό προγραμματισμό. Εξίσου σημαντικό θα είναι το θέμα της πρόσβασης σε ευέλικτες μορφές χρηματοδότησης και οικονομικής υποστήριξης. Η διάθεση δανειακών πόρων με ευνοϊκούς όρους θα πρέπει να προωθηθεί ώστε να ενθαρρυνθούν νέες και αναπτυξιακές προσπάθειες και να εφαρμοστούν παράλληλα αναπτυξιακά σχέδια βάσει ενισχύσεων. Είναι απαραίτητο να ολοκληρωθούν, να συντονισθούν και να διευκρινισθούν οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται σ' αυτόν τον τομέα στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων και του κανονισμού για την αγροτική ανάπτυξη.

3.4.4. Η βιώσιμη ανάπτυξη επιβάλλει την ανάληψη γεωργικών δραστηριοτήτων με τρόπο που να προστατεύει το περιβάλλον. Για πολλές τοπικές και περιφερειακές αρχές, η ποιότητα του περιβάλλοντος αποτελεί σημαντικό στοιχείο της ελκυστικότητας μιας περιοχής τόσο για τον τουρισμό όσο για τις εγχώριες επενδύσεις. Ενώ αυτό θα είναι το μέτρο σε εθνικό επίπεδο, είναι σημαντικό να ληφθούν μέτρα ώστε οποιαδήποτε γεωργική/περιβαλλοντική πολιτική να λαμβάνει υπόψη τις προσπάθειες που καταβάλλονται κυρίως σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Τα κεφάλαια που διατίθενται για την προστασία του περιβάλλοντος αποτελούν μια χρήσιμη, βιώσιμη και συμπληρωματική πηγή γεωργικού εισοδήματος.

3.4.5. Ένα αναγνωρισμένο πρόβλημα στη γεωργία ολόκληρης της Ευρώπης είναι ο αυξανόμενος αριθμός ηλικιωμένων γεωργών και το ανασταλτικό αποτέλεσμα που αυτό μπορεί να έχει για έναν τομέα που απαιτεί αναδιάρθρωση. Η υποστήριξη νέων γεωργών νεαρής ηλικίας για την εξαγορά αγροτικών εκμεταλλεύσεων ή για την παραμονή τους στο επάγγελμα με στόχο την ανάπτυξη των γεωργικών επιχειρηματικών ικανοτήτων τους θα συμβάλει επίσης στην αναδιάρθρωση του τομέα, αλλά ταυτόχρονα θα προστατεύσει τη βιωσιμότητα των αγροτικών μας κοινοτήτων. Η εισοδος νέων αγροτών στον γεωργικό τομέα επιβάλλεται να καταστεί ειδικός στόχος της γεωργικής πολιτικής της ΕΕ. Η ΕΤΠ προτείνει να επανεξετασθεί κάθε κοινοτικός κανόνας που υφίσταται ήδη με σκοπό να τροποποιηθεί και συντονισθεί κατάλληλα ώστε να επιτευχθεί μια ιδιαίτερη πολιτική της ΕΕ υπέρ των νέων γεωργών. Η ΕΤΠ προτείνει να αποτελέσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Νέων Γεωργών (CEJA) παράδειγμα προς μίμηση στο πλαίσιο του προγράμματος για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών ανταλλαγών μεταξύ των νέων γεωργών.

4. Συμπεράσματα

4.1. Η παρούσα γνωμοδότηση αναγνωρίζει τις τρέχουσες και μελλοντικές πιέσεις για αλλαγή στις γεωργικές μας κοινότητες, καθώς επίσης και τον τρόπο με τον οποίο αυτό εξακολουθεί να έχει στενή σχέση με το μέλλον της γεωργίας και τους συναφείς τομείς. Η γνωμοδότηση δεν επιδιώκει να σχολιάσει το κατά πόσο είναι επιθυμητή ή όχι η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ, δεδομένου ότι αυτό έχει εξεταστεί με άλλα μέσα.

4.2. Η γνωμοδότηση υποστηρίζει τα δυνητικά ευεργετικά αποτελέσματα των κανονισμών για την αγροτική ανάπτυξη και για τα διαρθρωτικά ταμεία και αναζητεί τρόπους για την προώθηση παράλληλων δραστηριοτήτων υποστήριξης σε τοπικό επίπεδο που ελπίζεται ότι θα αυξήσουν τις δυνατότητες επιτυχούς εφαρμογής του Κανονισμού για την Αγροτική Ανάπτυξη. Επίσης, η γνωμοδότηση προσπαθεί να περιγράψει τα οφέλη που προκύπτουν από την αύξηση της αποτελεσματικότητας και της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών και άλλων αγροτικών επιχειρήσεων με την προώθηση πιο οργανωμένης ανταλλαγής εμπειριών ιδίως στον τομέα των συνεργατικών μεθόδων εργασίας, της μείωσης του κόστους

παραγωγής, της προστιθέμενης τοπικής αξίας και της ανάπτυξης αποτελεσματικών ειδών εναλλακτικού εισοδήματος.

4.3. Ωστόσο, οι προτεινόμενες δράσεις που αναλύονται παραπάνω αντιμετωπίζουν συχνά περιορισμούς κλίμακας ή κριτικής μάζας, η δε ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι η διαπεριφερειακές/εθνικές δράσεις συνεργασίας θα μπορούσαν να αποτελέσουν ένα άλλο μέσο προώθησης της αυξημένης επιτυχίας των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Η ανταλλαγή εμπειριών θα μπορούσε από την άποψη αυτή να προωθήσει παρόμοιες εμπορικές διασυνδέσεις ή να ανοίξει το δρόμο για νέες και βιώσιμες αγορές.

4.4. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι οι δράσεις αυτές μπορούν να προωθηθούν σε τοπικό επίπεδο από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, και ότι ο ρόλος αυτός θα πρέπει να ενθαρρυνθεί και να αναπτυχθεί περαιτέρω.

4.5. Η ολοκλήρωση και ο συντονισμός των δράσεων που προβλέπονται στον κανονισμό για την αγροτική ανάπτυξη με τις δράσεις των διαρθρωτικών ταμείων και των κοινοτικών πρωτοβουλιών που μπορούν να εφαρμοσθούν στις αγροτικές περιοχές, όπως η Leader+ και η Interreg, θα δώσουν τη δυνατότητα να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά τους, πολλαπλασιάζοντας τον αντίκτυπο των ευρωπαϊκών, των εθνικών, των περιφερειακών και των τοπικών πόρων στην ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα των αγροτικών περιοχών.

4.6. Η ανταγωνιστικότητα των αγροτικών περιοχών των στόχων 1 και 2 θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τον προγραμματισμό των δράσεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, τα οποία θα πρέπει να παράσχουν στις περιοχές αυτές κατάλληλη για τον πληθυσμό και την έκτασή τους χρηματοδότηση, που θα τους επιτρέψει να μετριάσουν τις ελλείψεις τους σε υποδομές και υπηρεσίες και να διαφοροποιήσουν τη δραστηριότητά τους, μέσω της χάραξης ειδικής στρατηγικής και της εφαρμογής ειδικών μέτρων, που θα αποσκοπούν στην επίλυση των ιδιαίτερων προβλημάτων τους, τα οποία διαφέρουν από τα προβλήματα των βιομηχανικών, αστικών και αλιευτικών περιοχών, και θα επιτρέπουν και θα εξασφαλίζουν την ανάπτυξή τους, πτυχές που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και κατά την παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων.

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Οι θέσεις της ΕΕ στον αγροτικό τομέα για τον προσεχή κύκλο διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ»

(2000/C 317/04)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με θέμα την «Προσέγγιση της ΕΕ για τον επονομαζόμενο Γύρο της Χιλιετίας του ΠΟΕ» (COM(1999) 331 τελικό)·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών της 14ης Ιανουαρίου 1999 για την «Ατζέντα 2000 — Μεταρρύθμιση της ΚΓΠ» (CdR 273/98 fin) (1)·

έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 26.10.1999 για τη θέση της ΕΕ στη Διάσκεψη του ΠΟΕ στο Σηάτλ (30.11.99-3.12.99)·

έχοντας υπόψη τα αποτελέσματα της διάσκεψης υπουργών του Σηάτλ (30.11.99-3.12.99)·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου της 17ης Νοεμβρίου 1999, σύμφωνα με το άρθρο 265, 5ο εδάφιο της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να καταρτίσει γνωμοδότηση για την «Προσέγγιση της ΕΕ για τον επονομαζόμενο Γύρο της Χιλιετίας του ΠΟΕ» και να αναθέσει την προετοιμασία των σχετικών εργασιών στην επιτροπή 2 «γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου και αλιεία»·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης (CdR 527/99 rev. 2) που υιοθέτησε η επιτροπή 2 στις 24 Φεβρουαρίου 2000 (Εισηγητές: ο κ. Penttilä, (Εκτελεστικός διευθυντής της Περιφέρειας Häme (FIN, ΕΣΚ) και ο κ. Bocklet (Υπουργός ομοσπονδιακών και ευρωπαϊκών υποθέσεων της Βαυαρίας (Γ, ΕΛΚ)·

έχοντας υπόψη τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στην τελική πράξη του Μαρακές, με την οποία λήγει ο όγδοος κύκλος διαπραγματεύσεων του ΓΣΔΕ και τη συνέχιση της διαδικασίας μεταρρυθμίσεων που προβλέπει από το 1999 (Γύρος διαπραγματεύσεων της Χιλιετίας)·

έχοντας υπόψη την ομόφωνη υιοθέτηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου της 25ης Μαρτίου 1999 των συμπερασμάτων της Ατζέντας 2000·

κατά την 34η σύνοδο ολομέλειας της 14ης και 15ης Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 14ης Ιουνίου), υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Οι πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις της ΓΣΔΕ που διεξήχθησαν για περισσότερα από επτά έτη στο πλαίσιο του Γύρου της Ουρουγουάης είχαν ως αποτέλεσμα μια τελική πράξη που υπογράφηκε από 117 κράτη στο Μαρακές το 1994. Ο ΠΟΕ αντικατέστησε τη ΓΣΔΕ και προσέφερε ένα πλαίσιο συνεννόησης στον τομέα των πολυμερών εμπορικών σχέσεων.

1.2. Ο Γύρος της Ουρουγουάης ήταν ο πρώτος γύρος συνομιλιών κατά τον οποίο καταβλήθηκαν προσπάθειες για την επίτευξη συμφωνίας για τον τομέα της γεωργίας. Το αποτέλεσμα ήταν μια συμφωνία για τη γεωργία και μια συμφωνία για τα μέτρα υπέρ της προστασίας της υγείας και των φυτών. Σημαντική ήταν η συμφωνία για τη γεωργία, η οποία αφορούσε τρεις τομείς: πρόσβαση στις αγορές, εσωτερική υποστήριξη και ανταγωνισμός στις εξαγωγές.

1.3. Όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά, τα κράτη μέλη συμφώνησαν να μετατρέψουν όλους τους μη δασμολογικούς φραγμούς (π.χ. μεταβλητούς φόρους) σε ανώτατους δασμούς, οι

οποίοι πρέπει να καταργηθούν κατά την εξαετία θέσης σε εφαρμογή του συστήματος (1995-2000). Επιπλέον, συμφωνήθηκε ένα κατώτερο επίπεδο πρόσβασης στις αγορές (συνήθης πρόσβαση ή ελάχιστη πρόσβαση), χάρη στην εφαρμογή ενός συστήματος δασμολογικών ποσοτώσεων με χαμηλούς δασμούς. Επίσης, περιορίστηκαν οι εξαγωγικές ενισχύσεις όσον αφορά τόσο το ύψος τους όσο και τις συνολικές ποσότητες.

1.4. Οι κανόνες για τις εθνικές ενισχύσεις είναι ιδιαίτερα περίπλοκες. Οι ενισχύσεις κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες:

- οι ενισχύσεις τύπου «κίτρινου κουτιού» (yellow box) επηρεάζουν άμεσα τον όγκο των παραγόμενων προϊόντων και πρέπει να μειωθούν κατά το 20 % σε έξι έτη·
- οι ενισχύσεις τύπου «γαλάζιου κουτιού» (blue box) επηρεάζουν σε μικρότερο αλλά υπαρκτό βαθμό τον όγκο των παραγόμενων προϊόντων και επί του παρόντος μπορούν να συνεχίσουν να υφίστανται·
- οι ενισχύσεις τύπου «πράσινου κουτιού» (green box) δεν επηρεάζουν άμεσα ή επηρεάζουν πολύ λίγο τον όγκο των παραγόμενων προϊόντων και μπορούν να παραμείνουν.

(1) ΕΕ C 93 της 6.4.1999, σ. 1.

1.5. Παράλληλα με αυτά τα εμπορικά προβλήματα, τα τελευταία χρόνια τονίσθηκαν και διάφορες άλλες πτυχές. Για παράδειγμα, τα ζητήματα που αφορούν την ασφάλεια και την ποιότητα των προϊόντων διατροφής απέκτησαν μεγαλύτερη σημασία από ό,τι στο παρελθόν. Ακόμη, τα περιβαλλοντικά ζητήματα είναι πολύ σημαντικά και στην Ευρώπη η πολυλειτουργικότητα της γεωργίας αναγνωρίζεται ολοένα και περισσότερο. Νέα ζητήματα αναδεικνύονται όπως η καλή μεταχείριση των ζώων και η χρήση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών.

2. Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με θέμα την «Προσέγγιση της ΕΕ για τον αποκαλούμενο Γύρο της Χιλιετίας του ΠΟΕ»

2.1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εν όψει του Γύρου της Χιλιετίας του ΠΟΕ επεξεργάστηκε έγγραφο, στο οποίο επιβεβαιώνει διάφορες βασικές αρχές όπως το γενικό χαρακτήρα του νέου γύρου συνομιλιών, την ταυτόχρονη κύρωση των συμφωνιών που συνάπτονται στους κύριους τομείς, την επιθυμία να μην υπερβαίνουν οι διαπραγματεύσεις την τριετία κ.λπ.

2.2. Ο κύριος στόχος της ΕΕ πρέπει να είναι η επίτευξη συνολικών λύσεων για τα εξής:

- ενίσχυση του συστήματος που βασίζεται στους κανόνες του ΠΟΕ·
- καλύτερη ενσωμάτωση των αναπτυσσόμενων χωρών στο πολυμερές εμπορικό σύστημα·
- καλύτερη συνεκτίμηση των ζητημάτων και πολιτικών που σχετίζονται με το εμπόριο.

Η ΕΤΠ θα ασχοληθεί με το ζήτημα ανάλογα με τις εξελίξεις των διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ.

2.3. Όσον αφορά τη γεωργία, η προσέγγιση της ΕΕ στις διαπραγματεύσεις υπαγορεύεται από τις ακόλουθες απαιτήσεις:

- διατήρηση ορισμένων υφιστάμενων διατάξεων της συμφωνίας για τη γεωργία που υιοθετήθηκε στο Γύρο της Ουρουγουάης, στις οποίες βασίζονται ορισμένες σημαντικές πτυχές της γεωργικής πολιτικής της ΕΕ·
- ανάγκη βελτίωσης ορισμένων πτυχών, κυρίως της πρόσβασης στις αγορές τρίτων χωρών·
- ανάγκη να διασφαλισθεί η συμβατότητα ορισμένων μέτρων της πολιτικής για τον αγροτικό χώρο και το περιβάλλον και να αναγνωρισθεί η πολλαπλή λειτουργία της γεωργίας.

2.4. Η ΕΤΠ, αφενός, θεωρεί ότι τα κύρια σημεία του κειμένου της Επιτροπής πρέπει να διασαφηνισθούν ιδίως μετά την αποτυχία της διάσκεψης του Σηάτλ και, αφετέρου, καταλήγει στα ακόλουθα συμπεράσματα:

3. Συμπεράσματα της Επιτροπής των Περιφερειών

3.1. Η ΕΕ οφείλει να αναλάβει ηγετικό ρόλο στις μελλοντικές διαπραγματεύσεις του ΠΟΕ και να διασφαλίσει την υπεράσπιση των

ιδιαίτερων συμφερόντων της μέσω μιας ενεργούς και συνεκτικής στρατηγικής. Η συμφωνία πρέπει να καλύπτει όσο το δυνατόν περισσότερους τομείς. Είναι απαραίτητο να αποφευχθεί η μεμονωμένη εξέταση ορισμένων ζητημάτων. Ειδικότερα, πρέπει να αποφευχθεί μια μεμονωμένη συμφωνία για τη γεωργία.

3.2. Η εντολή της Επιτροπής πρέπει να συγκεντρώνει την συναίνεση των κρατών μελών και να τηρείται ως κατευθυντήρια γραμμή. Η ΕΕ θα διασφαλίσει την καλύτερη δυνατή υπεράσπιση των συνολικών συμφερόντων μόνο στην περίπτωση που θέσει το γεωργικό πρόβλημα ως κοινωνικό διακύβευμα και του αναγνωριστεί, με την προοπτική της βιώσιμης ανάπτυξης, μία οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική, πολιτιστική και υγιονομική αποστολή. Στις προσεχείς διαπραγματεύσεις του ΠΟΕ, η ΕΕ πρέπει να υποστηρίξει και να υπερασπιστεί της αντίληψης της για μια πολυλειτουργική και διαφοροποιημένη γεωργία.

3.3. Η ταχεία και εκτεταμένη ανάπτυξη της βιοτεχνολογίας καθώς και η αυξανόμενη παγκοσμιοποίηση δεν επιτρέπεται, ενόψει της διατήρησης της γενετικής ποικιλομορφίας, να οδηγήσουν σε μια ομοιομορφία και εκβιομηχάνιση της γεωργίας. Η ΕΕ πρέπει να επιβάλει, ώστε να επικρατήσει, σε παγκόσμια κλίμακα, την αρχή της προφύλαξης, όσον αφορά τη διάδοση, την εμπορία των νέων τεχνολογιών και των προϊόντων από τις οποίες προέρχονται, έστω και μερικώς. Είναι αναγκαίο να διασφαλισθεί η μελλοντική πορεία του σημερινού ευρωπαϊκού γεωργικού προτύπου ως οικονομικού παράγοντος αλλά και ως παράγοντα υποστήριξης του αγροτικού κόσμου και της ισορροπημένης χρήσης των γαιών.

3.4. Τα αποτελέσματα των διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ πρέπει να επιτρέψουν ένα ικανοποιητικό βαθμό περιφερειακής διαφοροποίησης όσον αφορά τη χρήση των πόρων, την επιλογή των μέσων και τον προσδιορισμό των προς λήψη μέτρων. Είναι απαραίτητο να θεσπισθεί ένα πλαίσιο παγκόσμιας ισχύος, το οποίο να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες περιφερειακές ανάγκες χωρίς ωστόσο να προκαλεί διακρίσεις.

3.5. Η γεωργία και η δασοκομία, με την πολλαπλή διάρθρωσή τους, βασίζονται σε ένα σύστημα που κυριαρχούν οι μέσου μεγέθους και αγροτικού χαρακτήρα εκμεταλλεύσεις και πρέπει να υιοθετήσουν βιώσιμες μεθόδους παραγωγής, με ίση μεταχείριση προς όλες τις μορφές επιχειρήσεων, έτσι ώστε στο μέλλον να είναι σε θέση:

- να σταθεροποιήσουν τη θέση τους στην εσωτερική αγορά με τη διασφάλιση ενός αξιόπιστου και σταθερού εφοδιασμού σε είδη διατροφής και άλλα προϊόντα υγιεινά και υψηλής ποιότητας, καθώς και να ασκούν μια πολιτική εξαγωγών που να θέτει τους ευρωπαίους αγρότες σε ανταγωνιστική θέση σε παγκόσμιο επίπεδο·
- να συμβάλουν στη βιωσιμότητα των αγροτικών ζωνών, να διασφαλίσουν την απασχόληση και να παράσχουν υπηρεσίες στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος και σε άλλους τομείς συμμετέχοντας έτσι στην γενική ευημερία·
- να συμβάλουν στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στο πλαίσιο μιας γενικής στρατηγικής που διασφαλίζει την ισορροπία μεταξύ παραγωγών, τομέων και περιφερειών.

3.6. Η εντολή της ΕΕ για τις διαπραγματεύσεις του ΠΟΕ πρέπει να απορρέει από τα συμπεράσματα της Ατζέντας 2000 για τη μεταρρύθμιση της οργάνωσης αγορών, συμπεριλαμβανομένου του καθεστώτος ενισχύσεων και τη ρύθμιση για τις ποσοτώσεις γάλακτος, των οποίων πρέπει να διασφαλίσει τη διατήρηση και μετά το έτος 2003.

3.7. Δεν είναι δυνατόν να υπάρξει μεγαλύτερο άνοιγμα της κοινοτικής γεωργικής αγοράς. Ο βαθμός ελευθέρωσής της δεν πρέπει να υπερβαίνει όσα ορίστηκαν από την Ατζέντα 2000 διότι τούτα συνθέτουν και την ουσιαστική βάση της διαπραγματευτικής εντολής της ΕΕ.

3.8. Οι γεωργικές διαπραγματεύσεις πρέπει να βασίζονται σε μια λεπτομερή ανάλυση των προβλημάτων της αγοράς καθεμίας από τις κατηγορίες παραγωγής, έτσι ώστε η συγκεκριμένη κατάσταση, τα χαρακτηριστικά και οι ανάγκες κάθε τομέα παραγωγής να λαμβάνονται επαρκώς υπόψη. Το αποτέλεσμα της ανάλυσης πρέπει να αποτελέσει τη βάση για να αποφασισθεί εάν ένα προϊόν θα συμπεριληφθεί ή όχι στις διαπραγματεύσεις. Εξάλλου, είναι ανάγκη να εξετασθεί το ζήτημα της συγκρισιμότητας των μέτρων στήριξης. Σε αυτά πρέπει να συμπεριληφθούν μέσα όπως γεωργικές εξαγωγικές πιστώσεις, ασφάλειες για απώλειες εισοδήματος, επιδοτήσεις των μεταφορών, κρατικές εμπορικές επιχειρήσεις κ.λπ., τα οποία αποτελούν συστήματα στήριξης που χρησιμοποιούνται ευρέως από διάφορους εμπορικούς παράγοντες χωρίς να υπόκεινται στους κανόνες του ΠΟΕ.

3.9. Η τήρηση των αρχών της βιώσιμης εκμετάλλευσης των γαιών πρέπει να αποτελέσει τη βάση των ρυθμίσεων του παγκοσμίου εμπορίου γεωργικών προϊόντων. Τούτο είναι προς το συμφέρον του παγκόσμιου πληθυσμού και όχι το ιδιαίτερο συμφέρον της ευρωπαϊκής γεωργίας. Για το λόγο αυτό, οι διαπραγματεύσεις πρέπει να συμβάλουν ουσιαστικά στην ενίσχυση των βιώσιμων γεωργικών μεθόδων. Για το σκοπό αυτό, είναι απαραίτητο να ενισχυθούν τα μέτρα τύπου «πράσινου κουτιού». Επίσης, πρέπει να εξετασθούν οι αλληλεπιδράσεις των συμφωνιών του ΠΟΕ με άλλες εμπορικές συμφωνίες.

3.10. Συνεπώς, η ΕΕ οφείλει να καταβάλλει προσπάθειες προκειμένου να συμπεριληφθούν ταχέως και κατά τρόπο δεσμευτικό στις διεθνείς συμβάσεις τα πρότυπα για την προστασία τόσο των καταναλωτών, του περιβάλλοντος, της κοινωνικής ευημερίας όσο και των φυτών και των ζώων και τις απαιτήσεις πληροφόρησης (ιδίως όσον αφορά την επισήμανση των προϊόντων) και με τον τρόπο αυτό να λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις του ευρωπαϊού καταναλωτή. Οι συμβάσεις αυτές πρέπει να συνδέονται όσο το δυνατόν καλύτερα με τη συμφωνία ΠΟΕ, προκειμένου να διασφαλισθεί η τήρηση των διατάξεών τους.

3.11. Τα εν ισχύ πρότυπα και έλεγχοι της ΕΕ στον τομέα της διατροφικής ασφάλειας και οι προαναφερθείσες προδιαγραφές πρέπει να αναγνωρισθούν και να καθιερωθούν διεθνώς. Οι εισαγωγές πρέπει να τηρούν τα ευρωπαϊκά ή παρόμοια πρότυπα και να ελέγχονται. Οι καταναλωτές πρέπει να είναι σε θέση να εμπιστευτούν πλήρως την ασφάλεια και την υγειονομική ποιότητα των τροφίμων. Συνεπώς, είναι σημαντικό τα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα να ανταποκρίνονται στις επιστημονικές απαιτήσεις αλλά και σε ποιοτικά κριτήρια των διαφόρων κρατών. Όταν οι επιστημονικές θέσεις διαφέρουν από το ένα κράτος στο άλλο, οι κυβερνήσεις οφείλουν να εφαρμόζουν την αρχή της προφύλαξης για τα εισαγόμενα προϊόντα.

3.12. Οι κανόνες του ΠΟΕ πρέπει να προβλέπουν την πλήρη αντιστάθμιση του επιπλέον κόστους που οφείλεται στα αυστηρότερα ευρωπαϊκά πρότυπα, τα οποία δεν υιοθετούνται από τον ΠΟΕ.

3.13. Πολλά κράτη διαθέτουν αυστηρές ρυθμίσεις στον τομέα της γεωργικής πολιτικής όπως π.χ. κριτήρια ποιότητας των προϊόντων και δεοντολογικές απόψεις για την γεωργία (ασφάλεια των προϊόντων διατροφής, καλή μεταχείριση των ζώων, μέθοδοι παραγωγής και μεταποίησης κ.λπ.). Τα κράτη αυτά πρέπει να έχουν το δικαίωμα να ασχολούνται με τέτοιου είδους ζητήματα. Ωστόσο, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι οι ιδιαίτερα αυστηροί κανόνες επιβαρύνουν το κόστος παραγωγής και βλάπτουν την ανταγωνιστικότητα της γεωργίας των χωρών αυτών στις διεθνείς αγορές. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι διατάξεις του ΠΟΕ πρέπει να προβλέπουν τη δυνατότητα να αντισταθμιστικών πληρωμών στη γεωργία μέσω εθνικών προγραμμάτων στο πλαίσιο της ΚΓΠ.

3.14. Η ισχύς της «ρήτρας ειρήνης» που ισχύει έως το 2003 πρέπει να παραταθεί.

3.15. Όμως, στο πλαίσιο των αρχών αυτών που έχουν υιοθετηθεί από την ΕΕ, η ΕΤΠ επισημαίνει ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές καταστάσεις, κυρίως κοινωνικές και περιβαλλοντικές, που υφίστανται σε κάθε χώρα και σε κάθε περιφέρεια. Οι ενισχύσεις που επηρεάζουν άμεσα τον όγκο παραγωγής (κίτρινο κουτί) δεν πρέπει να μειωθούν στο μέτρο που συμβάλλουν στη διατήρηση της κοινωνικής και οικονομικής ζωής μιας συγκεκριμένης περιοχής ή που συμμετέχουν στις προσπάθειες που καταβάλλει μια περιφέρεια για την προστασία του περιβάλλοντος. Σχετικά με τις ενισχύσεις που έχουν ελάχιστη επιρροή στις παραγόμενες ποσότητες (γαλάζιο κουτί), η ΕΤΠ είναι της γνώμης ότι δεν πρόκειται να καταργηθούν στο προσεχές μέλλον.

3.16. Η λόγω της αναγκαίας μεταρρύθμισης της ΚΓΠ, περιορισμένη χρήση των μέτρων για την αγορά και τις τιμές, τα οποία ακόμη επιτρέπονται στο υφιστάμενο σημείο των κανόνων του ΠΟΕ και η αντίστοιχη κατάργηση των προστατευτικών μέτρων έναντι του εξωτερικού αποτελούν υποχωρήσεις έναντι των εταίρων του ΠΟΕ χωρίς, παράλληλα, να ζητούνται κατάλληλα και συγκεκριμένα αντισταθμίσματα όπως η αναγνώριση και η συμμόρφωση προς την αρχή της κοινοτικής προτίμησης, η αναγνώριση της ιδιαιτερότητας του μεγαλύτερου μέρους της ευρωπαϊκής γεωργίας, ακριβώς λόγω του πολυλειτουργικού χαρακτήρα της ή ακόμη η βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά των ευρωπαϊκών εξαγόμενων προϊόντων.

3.17. Η διεύρυνση της ΕΕ στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης αποτελεί μια μεγάλη ευκαιρία για την ειρήνη, την ελευθερία και την ασφάλεια στην ευρωπαϊκή ήπειρο και σε ολόκληρο τον κόσμο και θα έχει βιώσιμο αντίκτυπο στις εμπορικές σχέσεις και στον ανταγωνισμό σε παγκόσμια κλίμακα. Η καλή εφαρμογή της διαδικασίας αυτής προϋποθέτει την ύπαρξη αλληλεγγύης μεταξύ της ΕΕ και των εμπορικών της εταίρων, η οποία πρέπει να διαφανεί στα αποτελέσματα των διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ και, ειδικότερα, στην προσαρμογή των κοινοτικών εξαγωγικών τελών. Από την πλευρά της, η ΕΕ οφείλει να μεριμνά ώστε οι υποψήφιες προς ένταξη χώρες επιτυγχάνουν επίσης την κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των εμπορικών και μη εμπορικών θεμάτων με σκοπό να ενισχυθεί η εξωτερική εικόνα της ευρωπαϊκής γεωργίας.

3.18. Η Επιτροπή των Περιφερειών υπογραμμίζει τη σημασία της σχέσης εμπορίου και ανάπτυξης. Η ΕΕ οφείλει να προσπαθήσει να ανοίξει περαιτέρω τις αγορές στα προϊόντα των αναπτυσσόμενων χωρών.

3.19. Η ΕΕ οφείλει να αναλάβει ηγετικό ρόλο στις μελλοντικές διαπραγματεύσεις του ΠΟΕ προκειμένου να διασφαλίσει ότι λαμβάνονται υπόψη τα θεμελιώδη συμφέροντα των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, ιδιαίτερα στον τομέα της γεωργίας και των συναφών δραστηριοτήτων.

Η ΕΕ οφείλει να συνεχίσει να εκφράζει την αλληλεγγύη της στις χώρες αυτές και να ενεργεί ώστε να διαμορφωθεί ένας κόσμος συνεργασίας και κοινής προόδου. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι μια τέτοια αλληλεγγύη είναι ουσιαστική για τα συμφέροντα ολόκληρου του πλανήτη.

3.20. Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει στην Επιτροπή μια στενή συνεργασία προκειμένου οι διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο του ΠΟΕ να λάβουν υπόψη τις περιφερειακές ιδιαιτερότητες της ευρωπαϊκής γεωργίας.

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την «Κοινή γεωργική πολιτική και τη διατήρηση του τεχνητού τοπίου»

(2000/C 317/05)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) 1257/1999 του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 1999 σχετικά με τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) ⁽¹⁾.

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών της 14ης Ιανουαρίου 1999 για την «Ατζέντα 2000 — Μεταρρύθμιση της ΚΓΠ» (CdR 273/98 fin) ⁽²⁾.

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών της 14ης Ιανουαρίου 1999 για την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ)» (CdR 308/98 fin) ⁽³⁾.

έχοντας υπόψη τη Δήλωση του Κορκ του Νοεμβρίου 1996 σχετικά με την αγροτική ανάπτυξη.

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών της 16ης Ιανουαρίου 1997 για την «Πολιτική αγροτικής ανάπτυξης» (CdR 389/96 fin) ⁽⁴⁾.

έχοντας υπόψη το σχέδιο Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το Τοπίο που καταρτίσθηκε από τη Συνέλευση των τοπικών και περιφερειακών αρχών της Ευρώπης (Συμβούλιο της Ευρώπης).

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου της 2ας Ιουνίου 1999, σύμφωνα με το άρθρο 265, 5ο εδάφιο της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να καταρτίσει γνωμοδότηση για την «Κοινή γεωργική πολιτική και τη διατήρηση του τεχνητού τοπίου» και να αναθέσει την προετοιμασία των σχετικών εργασιών στην επιτροπή 2 «γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου και αλιεία».

⁽¹⁾ ΕΕ L 160 της 26.6.1999, σ. 80.

⁽²⁾ ΕΕ C 93 της 6.4.1999, σ. 1.

⁽³⁾ ΕΕ C 93 της 6.4.1999, σ. 9.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 116 της 14.4.1997, σ. 46.

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης (CdR 285/99 rev. 2) που υιοθέτησε η επιτροπή 2 στις 24 Φεβρουαρίου 2000 (εισηγητής: ο κ. Endlein (Γ, ΕΣΚ) Μέλος τοπικού κοινοβουλίου, Πρόεδρος του Γερμανικού Συμβουλίου Δήμων, Συμβούλιο Northeim)·

κατά την 34η σύνοδο ολομέλειας της 14ης και 15ης Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 14ης Ιουνίου), υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Το ζήτημα της προστασίας του ευρωπαϊκού τεχνητού τοπίου αφορά πολλές ευρωπαϊκές πολιτικές όπως η ευρωπαϊκή πολιτιστική πολιτική καθώς και τη χωροταξική και διαρθρωτική πολιτική. Όμως, είναι προφανές ότι και η Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) έχει επιπτώσεις στο τεχνητό τοπίο, διότι οι περισσότερες γεωργικές στρατηγικές και μέτρα επηρεάζουν άμεσα τη χρήση του τοπίου και την μορφή του.

1.2. Κατά τις περασμένες δεκαετίες δεν είχε δοθεί αρκετή προσοχή στο ζήτημα αυτό. Στα παλαιότερα έγγραφα για την ΚΓΠ μάταια αναζητά κανείς την έννοια του τεχνητού τοπίου και το στόχο της διατήρησής του. Αρχικά με τις μεταρρυθμίσεις της ΚΓΠ του 1992 και του 1999 δημιουργήθηκαν οι συνθήκες, τόσο από πλευρά στρατηγικής όσο και από πλευρά μέσων στήριξης για την επιδίωξη βάσει της ΚΓΠ, στόχων όχι μόνο καθαρά γεωργικών αλλά και παρεμφερών. Έκτοτε, θεσπίστηκαν συνδυασμένοι μηχανισμοί για τις τιμές και τις ενισχύσεις της ΚΓΠ και δίνουν τη δυνατότητα σημαντικά πιο ευέλικτης προσέγγισης των πτυχών που αφορούν την ανάπτυξη του τεχνητού τοπίου και της υπαίθρου στο κοινωνικό και οικονομικό τους πλαίσιο και έτσι μπορεί να συνεκτιμηθεί και ο στόχος της διατήρησης του τεχνητού τοπίου.

1.3. Με τη δήλωση του Κορκ προετοιμάζεται διεύρυνση του καταλόγου στόχων έτσι ώστε να συμπεριληφθεί και η προστασία του τεχνητού τοπίου. Στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 περιλαμβάνονται οι δυνατότητες μέσω στήριξης για την περίοδο 2000-2006.

1.4. Ωστόσο, η διατήρηση του τεχνητού τοπίου ως κοινή κοινοτική και ιδιαίτερη αξία αλλά και ως αντικείμενο της γεωργικής πολιτικής, βρίσκεται πάντοτε στο περιθώριο. Η παρούσα γνωμοδότηση επιδιώκει, κατά συνέπεια, να καταστήσει σαφή την ανάγκη για μια ευρύτερη συζήτηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, στην οποία θα συμβάλουν οι περιφέρειες και οι κοινότητες.

1.5. Η διάρθρωση της γνωμοδότησης έχει ως εξής:

- Αρχικά, αναλύεται η έννοια του «τεχνητού τοπίου» ως αξία του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής και πολιτισμού και προτείνονται διάφοροι στόχοι.
- Στη συνέχεια, εξετάζεται το ερώτημα σε ποιο βαθμό η προστασία του τεχνητού τοπίου αποτελεί ή πρέπει να αποτελέσει στόχο της ευρωπαϊκής γεωργικής πολιτικής.

— Τέλος, η γνωμοδότηση παρουσιάζει συμπεράσματα ενόψει ενός διαλόγου για το εν λόγω ζήτημα.

1.6. Φυσικά, υφίστανται αλληλεπιδράσεις μεταξύ των οικολογικών στόχων της γεωργικής πολιτικής και του στόχου διατήρησης του τεχνητού τοπίου. Η παρούσα γνωμοδότηση εξετάζει τις πτυχές της προστασίας του τεχνητού τοπίου στην ΚΓΠ. Οι οικολογικές πτυχές εξετάζονται στη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής: Κατευθύνσεις για μια συνεχή γεωργία»⁽¹⁾. Οι δύο γνωμοδοτήσεις αλληλοσυμπληρώνονται.

2. Το τεχνητό τοπίο ως κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική αξία

2.1. Η μετάβαση από το φυσικό τοπίο στο τεχνητό διήρκεσε αιώνες. Το τεχνητό τοπίο παρουσιάζει μια μεγάλη πολυμορφία λόγω της τοπογραφίας και των διαφορετικών κλιματικών συνθηκών. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικό είναι ότι λόγω της υψηλής πυκνότητας του πληθυσμού στην Ευρώπη, η χρησιμοποίηση της γης για κατοικία και γεωργία επεκτάθηκε. Τούτο διαφοροποιεί την Ευρώπη από τις άλλες ηπείρους, εκτεταμένα τμήματα της συνολικής έκτασης των οποίων είναι ακατοίκητα ή πολύ αραιοκατοικημένα.

2.2. Το ευρωπαϊκό τεχνητό τοπίο, από χωροταξική άποψη και με την διαμόρφωσή του, ήδη από το παρελθόν, ως μείγμα δασικών και αγροτικών εκτάσεων καθώς και εκτάσεων κατοικίας, εργασίας και ψυχαγωγίας. Αυτή η ποικιλία καλύπτει πολλές ανθρώπινες ανάγκες τόσο των αγροτικών πληθυσμών όσο και των πλέον βιομηχανικών κοινωνιών. Η διάσταση των προαναφερθέντων είναι τόσο περιφερειακή και εθνική όσο και διεθνής. Αυτό το διαφορετικό τεχνητό τοπίο αποτελεί στη βιομηχανική κοινωνία ένα αγαθό το οποίο ανταποκρίνεται στις ανθρώπινες ανάγκες μάλλον ως μια οικιστική διαμόρφωση, η οποία, διακρίνει, αφενός, τις μεγάλες αστικές περιοχές και, αφετέρου, τις λίγο χρησιμοποιούμενες από τους ανθρώπους περιοχές.

2.3. Για το λόγο αυτό, το ιστορικά διαμορφωμένο ευρωπαϊκό τοπίο έχει μεγάλη κοινωνική και οικονομική αξία. Τούτο σημαίνει ότι το σύνολο των εκτάσεων μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους ανθρώπους για κατοίκηση, εργασία, γεωργία και ψυχαγωγία.

⁽¹⁾ CdR 183/99 fin, EE C 156 της 6.6.2000, σ. 40.

2.4. Το τεχνητό τοπίο αποτελεί όμως και μια πολιτιστική και αισθητική αξία με μια επίσης μακρόχρονη παράδοση. Ο ιστορικός Norbert Elias στο βιβλίο του για την πολιτιστική διεργασία παρουσιάζει πώς με την έναρξη της σύγχρονης εποχής, η άποψη των ευρωπαίων για τη γεωργία και την εικόνα της έχει μεταβληθεί. Όσο εντονότερα έχει μεταβληθεί το παρθένο φυσικό περιβάλλον σε ένα τεχνητό τοπίο (ο Elias χρησιμοποιεί τον όρο *Menschenraum* = περιβάλλον διαμορφωμένο από τον άνθρωπο), τόσο αυξάνεται και η αισθητική γοητεία του τοπίου, το οποίο αναγνωρίζεται και εκτιμάται από τον πληθυσμό. Η αισθητική του τοπίου βασίζεται κυρίως στην τοπογραφική διαμόρφωση και στην μεικτή σχέση μεταξύ «ανοικτών» εκτάσεων (με γεωργικές καλλιέργειες και οικιστικές περιοχές) και «κλειστών» εκτάσεων (δάση). Η ζωγραφική της ιταλικής αναγέννησης παρούσα για πρώτη φορά ένα συχνά ιδεαλιστικό τοπίο. Η τεχνοτροπία των κήπων κατά την εποχή μπαρόκ, η ιδέα των αγγλικών κήπων-πάρκων και, τέλος, η ιδιαίτερα έντονη αίσθηση του τοπίου κατά το ρομαντισμό αποτελούν τα πιο γνωστά ιστορικά παραδείγματα αυτής μεταβολής. Ακόμη και σήμερα, έννοιες όπως περιφερειακή και τοπική ταυτότητα παραπέμπουν σε μεγάλο βαθμό στην ιδιαιτερότητα του τοπίου. Στη βιομηχανική κοινωνία αναπτύχθηκε η προστασία του τοπίου, η οποία υπερέβη την προστασία ορισμένων φυσικών μνημείων και ιστορικών κήπων ώστε να συμπεριλάβει το σύνολο του φυσικού τοπίου. Αναπτύχθηκαν έννοιες όπως οι αγγλικές κηπουπόλεις, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ύπαρξη της φύσης στο εσωτερικό μιας πόλης. Ακόμη, τα παραδείγματα αυτά δείχνουν πόσο έχουν διατηρηθεί οι απόψεις αυτές τόσο για τη διαμόρφωση του χώρου όσο και για το τοπίο.

2.5. Η βιομηχανική κοινωνία επηρέασε σημαντικά το τεχνητό τοπίο, όπως είχε διαμορφωθεί έως το 19ο αιώνα και αναμφίβολα ζημίωσε την αισθητική του αξία. Λόγω της κατανομής και της συγκέντρωσης του πληθυσμού στα κέντρα βιομηχανικής ανάπτυξης δημιουργήθηκε η διττή υπόσταση του τεχνητού τοπίου, με τον αστικό χώρο/περιοχή, αφενός, και, αφετέρου, με την «ύπαιθρο» το περιβάλλον, ουσιαστικά το τεχνητό τοπίο θεωρείται ως ο ιδιαίτερος συνδυασμός των ανοικτών και των κλειστών εκτάσεων.

2.6. Μόνο μια αναδρομική αξιολόγηση της ιστορικής κληρονομιάς που αποτελεί το τεχνητό τοπίο, δεν αποδίδει πλήρως την αξία του. Το τεχνητό τοπίο αποτελεί σε ένα μεγάλο βαθμό το καθημερινό περιβάλλον των ευρωπαίων, οι οποίοι προσδίδουν μεγάλη σημασία στην φροντίδα του. Ως τοπίο ψυχαγωγίας έχει ουσιαστική αξία για το σύνολο της κοινωνίας. Οι σύγχρονες δυνατότητες μετακίνησης προσέγγισαν εκ νέου τον αστικό και τον αγροτικό χώρο και όχι μόνο όσον αφορά την ικανοποίηση οικονομικών και οικολογικών απαιτήσεων αλλά και στους τομείς της κατοικίας, της ψυχαγωγίας και της απόλαυσης του τεχνητού τοπίου και της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

2.7. Ένα σημαντικό τμήμα του αγροτικού χώρου προσελκύει τουριστικές δραστηριότητες που αποτελούν σημαντική αν όχι τη σημαντικότερη συνιστώσα της τοπικής οικονομίας. Στην περίπτωση αυτή γίνεται σαφές ότι το τεχνητό τοπίο έχει πολλές διαστάσεις που περικλείουν τόσο αισθητικές και πολιτιστικές αξίες όσο και κοινωνική, οικονομική και οικολογική χρησιμότητα.

2.8. Πολλά γεωργικά προϊόντα αποκτούν μεγαλύτερη αξία μέσω της αναφοράς των ονομασιών προέλευσης, οι οποίες επιτρέπουν στο κοινό να αναγνωρίζει ένα προϊόν και μια περιοχή. Το τεχνητό τοπίο είναι η εικόνα που διαμορφώνει ο καταναλωτής για μια περιοχή και, ακόμη για ένα προϊόν. Η προστασία και η προώθηση της εικόνας και της αναγνώρισης αυτής συμπληρώνουν σημαντικά τα αντικειμενικά χαρακτηριστικά των προϊόντων της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και της δασοκομίας.

2.9. Η διαφύλαξη του τεχνητού τοπίου που πληροί τις κοινωνικές, οικονομικές, οικολογικές και πολιτιστικές απαιτήσεις, αποτελεί ουσιαστικό έργο με μεγάλη σημασία για το σύνολο της κοινωνίας. Τούτο συνοπτικά σημαίνει ότι εάν δεν διατηρηθεί η παραδοσιακή διάσταση και η μεικτή χρήση του αγροτικού χώρου, το τοπίο θα γίνει μονότονο και η εικόνα του θα φτωχύνει. Πρόκειται για μια αποστολή που μπορεί να πραγματοποιηθεί με τον καλύτερο τρόπο από τις γεωργικές και δασοκομικές επιχειρήσεις. Η ανάθεση της αποστολής αυτής σε άλλους θα είναι άστοχη και δαπανηρή. Ακόμη, περιλαμβάνει την προστασία χαρακτηριστικών στοιχείων της γεωργίας όπως φράκτες από θάμνους, ξέφωτα, άλση, ορεινά λιβάδια και βάλτοι.

2.10. Σε μια εποχή όπου οι ευκαιρίες του αγροτικού χώρου για μια αυτόνομη ανάπτυξη αυξάνονται λόγω της επέκτασης του τριτογενούς τομέα και των σύγχρονων δυνατοτήτων μετακίνησης, θα αποτελούσε μια πολύ λυπηρή εξέλιξη να μειωθεί η ικανότητα προσέλκυσης που διαθέτει, διότι δεν θα είναι δυνατόν πλέον να διατηρήσει τις φυσικές πολιτιστικές ιδιαιτερότητες και ομορφιές του.

3. ΚΓΠ και διατήρηση του τεχνητού τοπίου

3.1. Οι αγροτικές εκτάσεις και τα δάση — ανάλογα με τις περιφερειακές ιδιαιτερότητες — αποτελούν τη μεγαλύτερη ή τη δεύτερη σε σειρά μορφή χρήσης του εδάφους. Όλες οι άλλες μορφές χρήσης διαδραματίζουν ένα πολύ περιορισμένο ρόλο ανάλογα με το μερίδιο που αντιπροσωπεύουν. Η εναλλαγή δασών και αγροτικών εκτάσεων χαρακτηρίζει τη διαμόρφωση του τοπίου σε όλη σχεδόν την ΕΕ. Για το λόγο αυτό, οι αγροτικές διαρθρωτικές μεταβολές και ο προσανατολισμός της γεωργικής πολιτικής καθορίζουν τις συνθήκες που επηρεάζουν το τεχνητό τοπίο.

3.2. Οι συνολικές διαρθρωτικές μεταβολές στη γεωργία (μεγάλη αύξηση της παραγωγικότητας και παράλληλη έντονη μείωση της απασχόλησης στη γεωργία) δεν έχουν οδηγήσει στο να μεταβάλουν σημαντικά το ιστορικά διαμορφωμένο τεχνητό τοπίο, με εξαίρεση τις μεταβολές που προκάλεσε η βιομηχανία με τη δημιουργία νέων οικιστικών συγκεντρώσεων. Αντίθετα, το τμήμα των καλλιεργούμενων εκτάσεων στα περισσότερα κράτη μέλη έχει παραμείνει σχεδόν अपαράλλακτο ή έχει μειωθεί λόγω των μεταβολών στη χρήση του. Ακόμη, στις περιοχές όπου σημειώνεται μείωση του πληθυσμού και χαμηλή αποδοτικότητα των παραδοσιακών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, σημαντικός αριθμός γεωργικών εκτάσεων έχει εγκαταλειφθεί.

3.3. Οι γεωργικές εκτάσεις δεν εγκαταλείπονται όταν κλείνουν οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις αλλά συνεχίζουν να χρησιμοποιούνται ύστερα από ενοικίαση ή πώληση. Η εγκατάλειψη εκτάσεων για κοινωνικούς λόγους αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για τις περιφέρειες αλλά μέχρι σήμερα δεν αποτελεί τον κανόνα. Μια σύγκριση της εξέλιξης των καλλιεργούμενων εκτάσεων σε τρία κράτη μέλη το διασαφήνισε αλλά, παράλληλα, υπογράμμισε και τον κίνδυνο περιθωριοποίησης πολλών καλλιεργούμενων εκτάσεων λόγω της επιδείνωσης των συνθηκών στην περιφερειακή και στη γεωργική πολιτική (Υπουργείο Κατοικίας, χωροταξίας και περιβάλλοντος: «The marginalisation of agricultural land in the Netherlands, Denmark and Germany», Χάγη 1995).

Η εγκατάλειψη των γαιών αποτελεί σοβαρό πρόβλημα στις ορεινές και απομονωμένες ζώνες του εσωτερικού της Ευρώπης, όπου διάφοροι παράγοντες όπως η απώλεια οικονομικής απόδοσης των μικρών εκμεταλλεύσεων, η δυσχερής διαμόρφωση του εδάφους, οι σκληρές συνθήκες ζωής και η απουσία επενδύσεων υποδομής και βασικών υπηρεσιών οδήγησαν στην προοδευτική εγκατάλειψη της γεωργίας και στην μείωση του πληθυσμού. Στις πιο ευάλωτες αυτές ζώνες έχει σημειωθεί σαφής απώλεια του τεχνητού τοπίου· ωστόσο τούτη αρχίζει να γίνεται αισθητή και σε περιφέρειες πεδινές και πιο ευνοημένες οικονομικά λόγω της αυξανόμενης περιθωριοποίησης πολλών εκτάσεων που σήμερα προορίζονται για τη γεωργία σε συνδυασμό με τις γενικές συνθήκες της περιφερειακής και γεωργικής πολιτικής.

3.4. Εάν η απώλεια καλλιεργούμενων εκτάσεων (εγκατάλειψη εκτάσεων για κοινωνικούς λόγους) επεκταθεί, τότε θα μειωθεί σε μεγάλο βαθμό η αξία του τεχνητού τοπίου. Τούτο θα επηρέαζε σημαντικά τις αναπτυξιακές δυνατότητες του αγροτικού χώρου. Υφίστανται ζώνες όπου η απώλεια καλλιεργούμενων εκτάσεων (εγκατάλειψη εκτάσεων) είναι γενική και όπου έχουν απολεσθεί σε μεγάλο βαθμό αξίες του τεχνητού τοπίου. Τούτο έχει επηρεάσει σημαντικά τις αναπτυξιακές δυνατότητες του αγροτικού χώρου. Με τις παρούσες συνθήκες στην Ευρώπη, οι εγκαταλελειμμένες γεωργικές εκτάσεις θα μετατραπούν κατά κανόνα σε δάσος. γεγονός που προκαλεί μείωση της ποικιλίας του τοπίου, δεδομένου ότι η εικόνα του τοπίου χαρακτηρίζεται από τη διαφοροποίηση μεταξύ των ανοικτών (γεωργικών) εκτάσεων και των κλειστών δασικών εκτάσεων. Ένα τοπίο που αποτελείται μόνο από δάσος είναι μονότονο, όπως και ένα τοπίο που χαρακτηρίζεται από εντατικές αγροτικές καλλιέργειες. Συνεπώς, θα απολεσθεί το αίσθημα της ευχαρίστησης που προξενεί μια συγκεκριμένη περιοχή, αυτή η δυνατότητα ψυχαγωγίας που παρέχει τόσο στον ντόπιο όσο και στον επισκέπτη.

Το τεχνητό τοπίο στις βόρειες περιοχές της Ευρώπης αποτελείται κατά μεγάλο μέρος από δάση που καταλαμβάνουν μεγάλες επιφάνειες. Στις περιοχές αυτές το δάσος κατέχει ιδιαίτερη αξία ως τεχνητό τοπίο, η οποία πρέπει να λαμβάνεται ανάλογα υπόψη από την ΚΓΠ και τις στρατηγικές και τα μέτρα που περιλαμβάνει.

3.5. Ωστόσο, τούτο δεν σημαίνει ότι στόχος είναι γενικά η διατήρηση του τεχνητού τοπίου για συγκεκριμένες χρήσεις. Τούτο δεν θα είχε σχέση με την πραγματικότητα. Πρόκειται πολύ περισσότερο για τη διατήρηση του συνδυασμού ανοικτών και κλειστών εκτάσεων και τη διατήρηση των ευαίσθητων εκτάσεων για τη διαμόρφωση του τοπίου, ιδίως εκείνων που χρησιμοποιούνται για την γεωργία, την κτηνοτροφία και τη δασοκομία, χαρακτη-

ριστικών που εκλαμβάνονται ως αναπόσπαστα συστατικά της τοπικής ταυτότητας. Σε αυτά περιλαμβάνονται οι βιότοποι και ορισμένα γεωργικά στοιχεία που πλουτίζουν την εικόνα του γεωργικού τοπίου.

3.6. Για το λόγο αυτό, είναι απαραίτητο να εξετασθούν πολύ προσεκτικά οι στρατηγικές και τα μέσα που χρησιμοποιεί η ΚΓΠ για την επίτευξη των στόχων της καθώς και ο τρόπος με τον οποίο συνδέονται με το στόχο του τεχνητού τοπίου κατά την πρακτική εφαρμογή.

3.7. Κατά το παρελθόν, δεν είχε ληφθεί επαρκώς υπόψη αυτή η πτυχή της γεωργικής πολιτικής. Η προσέγγιση της ΚΓΠ που βασιζόταν αποκλειστικά στην πολιτική τιμών έως τη μεταρρύθμιση του 1992, είχε ως αποτέλεσμα ότι οι αγρότες έπρεπε να επιτύχουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερη παραγωγή, διότι μόνον έτσι μπορούσαν να αποκτήσουν ένα αποδεκτό εισόδημα στη γεωργία. Από την άποψη του τεχνητού τοπίου, η ΚΓΠ είχε ως αποτέλεσμα την πλήρη χρήση του συνόλου των υφιστάμενων αγροτικών γαιών, με συνέπεια, να διατηρηθεί σε γενικές γραμμές η εκτατική γεωργία ενώ παράλληλα, η εξειδίκευση και η συγκέντρωση της παραγωγής σε λίγα προϊόντα ήταν τόσο μεγάλη ώστε το τεχνητό τοπίο πτώχυνε από οικολογική άποψη λόγω της υπερβολικής εκμετάλλευσης του εδάφους, σε μεγάλο μέρος.

3.8. Η μεταρρυθμισμένη ΚΓΠ βασίζεται σε ένα συνδυασμό στήριξης των τιμών και άμεσων ενισχύσεων. Τούτο καθίσταται δυνατόν με τη δημιουργία κινήτρων μέσω της διαφοροποίησης των ενισχύσεων, οι οποίες επιδιώκουν τη διατήρηση του τεχνητού τοπίου.

3.9. Έτσι, προκύπτουν τρεις μορφές θετικών επιδράσεων για το τεχνητό τοπίο:

- η εκτατικοποίηση προκαλεί μικρότερη εξάντληση του εδάφους και επιτρέπει την αναζωογόνησή του·
- η χρονικά περιορισμένη αγρανάπαυση επιτρέπει την επανασύσταση των αποθεματικών εκτάσεων και έτσι επιτυγχάνεται ο στόχος της διατήρησης του τοπίου·
- με τη διαφοροποίηση των ενισχύσεων που σχετίζονται με τις καλλιεργούμενες επιφάνειες, καθίσταται δυνατή η διατήρηση των σημαντικότερων εκτάσεων και συνόλων για το τεχνητό τοπίο, τα οποία συχνά έχουν υψηλό κόστος εκμετάλλευσης.

4. Συμπεράσματα

4.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών διαπιστώνει ότι υφίσταται ένα «έλλειμμα διατήρησης» όσον αφορά την αξία (και τους κινδύνους) του ευρωπαϊκού τεχνητού τοπίου. Τούτο είναι λυπηρό διότι το πρότυπο της ευρωπαϊκής γεωργίας και δασοκομίας ουσιαστικά βασίζεται και υποστηρίζεται επειδή πρόκειται για μια γεωργία και μία δασοκομία που διαμορφώνονται σε συνθήκες που χαρακτηρίζονται από υψηλή πυκνότητα πληθυσμού και ποικιλομορφία του φυσικού περιβάλλοντος. Η γεωργική χρήση στην Ευρώπη αναπτύσσει τον ευρωπαϊκό φυσικό χώρο και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την αντιστάθμιση των αστικών περιοχών, για την επιβίωση των κατοίκων των αγροτικών περιοχών και για την ψυχαγωγία του συνόλου του πληθυσμού. Η αξία του τεχνητού τοπίου είναι τόσο κοινωνικοοικονομική όσο και πολιτιστική και αισθητική.

4.2. Η ΕΤΠ υπογραμμίζει ότι η διατήρηση του τοπίου δεν μπορεί να θεωρείται πλέον δευτερευούσης σημασίας αλλά αντίθετα στόχος ισότιμος με τους υπόλοιπους στόχους της γεωργικής πολιτικής. Με τη Δήλωση του Κορκ επιτεύχθηκε η διεύρυνση των επιδιωκόμενων στόχων. Η συνεκτίμηση της διάστασης του τεχνητού τοπίου αποτελεί σημαντικό βήμα για την υλοποίηση του στόχου της ολοκληρωμένης προώθησης του αγροτικού χώρου.

4.3. Οι αρμόδιες αρχές για τη γεωργική πολιτική σε ευρωπαϊκό επίπεδο, στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες και τους δήμους οφείλουν να υπογραμμίσουν τη συμβολή της γεωργίας και της δασοκομίας στο τεχνητό τοπίο και να αποδείξουν ότι δεν πρόκειται για συγκεκριμένα συμφέροντα αλλά για κοινές σημαντικές αξίες. Προβάλλεται σχετικά ως παράδειγμα η εμπειρία που πραγματοποιήθηκε μέσω των περιφερειακών φυσικών πάρκων.

4.4. Η προστασία του περιβάλλοντος μέσω της γεωργίας και της δασοκομίας (έδαφος, ύδωρ, αέρας, προστασία των ζώων και των φυτών) και η προστασία του τεχνητού τοπίου τόσο από κοινωνικοοικονομική όσο και πολιτιστική και αισθητική άποψη είναι αλληλένδετες. Η φροντίδα του τεχνητού τοπίου συνίσταται κυρίως σε ένα — προσαρμοσμένο στις ανάγκες των περιφερειών — συνδυασμό ανοιχτών και κλειστών χώρων και στη διαφύλαξη των ευαίσθητων περιοχών ως προς το τοπίο. Ακόμη, οι γεωργικές εκτάσεις που έχουν υποστεί υπερβολική εκμετάλλευση ανήκουν στο τεχνητό τοπίο. Οι εκτάσεις αυτές πρέπει να συμπεριληφθούν σε μια διαχείριση αποκατάστασης του περιβάλλοντος. Συνεπώς η Κοινή Γεωργική Πολιτική πρέπει να διασφαλίσει την ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής γεωργίας προσανατολισμένης προς την αγορά, η οποία να εκμεταλλεύεται τις γεωργικές εκτάσεις με βιώσιμο τρόπο και με σεβασμό του περιβάλλοντος.

4.5. Η ΕΤΠ θεωρεί απαραίτητη τη διεξαγωγή κατά τα προσεχή έτη μιας ευρείας συζήτησης σχετικά με τη δημιουργία, την παρούσα διαμόρφωση και τη μελλοντική εξέλιξη (κίνδυνοι) του ευρωπαϊκού τεχνητού τοπίου. Σημεία αναφοράς για τη συζήτηση μπορούν να είναι τόσο η εκστρατεία για τον αγροτικό χώρο που διοργάνωσε το Συμβούλιο της Ευρώπης τη δεκαετία του '80 όσο και η Σύμβαση για το τοπίο που ψηφίζεται επί του παρόντος στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Είναι απαραίτητο, πρώτον, να εξετασθούν και να αναλυθούν τα αποτελέσματα των μελετών που πραγματοποιήθηκαν στους τομείς της γεωπονίας και της χωροταξίας όσον αφορά τη διατήρηση του τοπίου και τους κινδύνους που διατρέχει και, δεύτερον, να αξιολογηθούν τα διάφορα σενάρια ως προς τις επιπτώσεις τους στην ΚΓΠ.

4.6. Πρωτεύουσα αποστολή της γεωργίας είναι η παραγωγή προϊόντων διατροφής υψηλής ποιότητας. Παράλληλα, οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις διαμορφώνουν ένα πολύμορφο και οικολογικά πολύτιμο τεχνητό τοπίο. Αυτή η επιπλέον προσφορά πρέπει να συνειδητοποιηθεί περισσότερο, καθώς και να υποστηριχθεί. Τούτο μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με την κατάρτιση και την ενθάρρυνση της νέας γενιάς. Τούτο σημαίνει επίσης ότι με κάθε τρόπο πρέπει να διασφαλισθεί η συνέχιση των δραστηριοτήτων στον τομέα της γεωργίας, της δασοκομίας και του μη διατροφικού τομέα στις ορεινές, ημιορεινές και μειονεκτούσες περιοχές και παράλληλα να αναγνωριστεί στους αγρότες η λειτουργία των οικολογικών φορέων έτσι ώστε να είναι σε θέση να επιτύχουν τους ακόλουθους στόχους: πυροπροστασία, προστασία από τις χιονοστιβάδες και τη διάβρωση του εδάφους, διαχείριση των

υδάτων και των δασών, διατήρηση της βιοποικιλότητας και, γενικά, φροντίδα και διατήρηση του τεχνητού τοπίου.

4.7. Ο στόχος της διατήρησης του τεχνητού τοπίου πρέπει να στηριχθεί ουσιαστικά κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή των μέτρων που λαμβάνονται από τις αρμόδιες τοπικές και περιφερειακές αρχές (συνεκτίμηση της οικιστικής δομής και αποφυγή της ακατάλληλης χρήσης του εδάφους, της κατάστασης των περιαστικών περιοχών, της εναλλαγής ανοικτών χώρων και δάσους ανάλογα με την τοπογραφία της περιοχής, διατήρηση των χαρακτηριστικών στοιχείων του τοπίου όπως κλίσεις, προσχωσιακές κοιλάδες). Οι γεωργικές και τις κτηνοτροφικές εκτάσεις, οι οποίες αναγνωρίζονται από το κοινό ότι παράγουν υψηλής ποιότητας προϊόντα, πρέπει να αντιμετωπίζονται με ιδιαίτερο αίσθημα ευθύνης είναι απαραίτητο να υποβληθούν σε αξιολόγηση και προγραμματισμό που θα υπογραμμίσει και θα διαφυλάξει τα παραδοσιακά χαρακτηριστικά τους.

4.8. Στις ορεινές περιφέρειες, οι βοσκότοποι και τα δάση κατέχουν ουσιαστική σημασία για τον προσδιορισμό των πολύτιμων τοπίων, τα οποία είναι σημαντικά και για τον τουρισμό. Η ύπαρξη χώρων βοσκής πρέπει να διασφαλισθεί ενώ σε άλλες περιοχές είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθεί ένας στοχοθετημένος δασικός σχεδιασμός.

4.9. Είναι επίσης απαραίτητο να αναλυθούν οι εμπειρίες που προέκυψαν από τη μεταρρύθμιση του 1992 όσον αφορά τα περιβαλλοντικά μέτρα. Επίσης, πρέπει να εξετασθεί σε πιο βαθμό η αποκέντρωση, οι αρμοδιότητες των τοπικών και περιφερειακών αρχών στον τομέα του σχεδιασμού και η ευαισθητοποίηση του πληθυσμού έχουν συμβάλει ουσιαστικά στην υλοποίηση του στόχου της διαφύλαξης του τεχνητού τοπίου. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν, τις περισσότερες φορές, αναλάβει δυναμικές πολιτικές στον εν λόγω τομέα, στις οποίες συνεισφέρουν σημαντικά τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι δράσεις αυτές αποσκοπούν στην προαγωγή της εγκατάστασης νέων πληθυσμών στις εν λόγω περιοχές, καθώς και στην τουριστική τους αναβάθμιση κατά τρόπο ώστε να αναπτυχθεί η τοπική οικονομική δραστηριότητα.

4.10. Για τη διατήρηση του τεχνητού τοπίου είναι απαραίτητο να χαραχθεί μια ευρεία διαρθρωτική πολιτική για τα χωριά και τις αγροτικές κοινότητες (συμπεριλαμβανομένης και της φροντίδας της εικόνας τους). Ειδικότερα, η ένταξη στο σχέδιο πόλεως στο πλαίσιο των χωροταξικών ανακατατάξεων, στο βαθμό που εξυπηρετεί το στόχο της διατήρησης του τεχνητού τοπίου, αποτελεί ουσιαστικό μέσο για την διατήρηση της πολυμορφίας του.

4.11. Μια ανάλυση των μέτρων που υιοθετήθηκαν με βάση τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 και της εφαρμογής πρότυπων δράσεων στο πλαίσιο του Leader II είναι απαραίτητη για την κατανόηση των μηχανισμών δράσης και τη βελτίωση του προσανατολισμού της γεωργικής πολιτικής. Κατ' αρχάς, πρέπει να ελεγχθεί εάν άλλα μέτρα προώθησης της ΚΓΠ αντιτίθενται στο στόχο της διατήρησης του τεχνητού τοπίου. Εξάλλου, για την εικόνα της γεωργίας είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη στον καθορισμό των επιδοτούμενων εκτάσεων και οι σημαντικές, μη παραγωγικές εκτάσεις.

4.12. Ο στόχος της διατήρησης του τεχνητού τοπίου μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν αποτελέσει κοινή προσπάθεια των ενδιαφερομένων φορέων σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο στους τομείς της γεωργικής πολιτικής, της προστασίας της φύσης και της χωροταξίας.

4.13. Πρέπει, με μια μέθοδο τόσο στατιστική όσο και εμπειρική, να ερευνηθούν οι πόροι και η εργασία που παρέχονται ουσιαστικά από τον πληθυσμό, τη γεωργία, τις τοπικές και περιφερειακές αρχές για την υλοποίηση του εν λόγω έργου. Οι εργασίες στους τομείς των δεικτών για την παρουσίαση του τεχνητού τοπίου

πρέπει να συνεχισθούν και να εξετασθεί η ενσωμάτωσή τους στο σύστημα δεικτών για τον αγροτικό χώρο και τη γεωργία.

4.14. Σημαντική είναι η ευαισθητοποίηση του πληθυσμού σε αυτά τα ζητήματα τόσο στις αστικές όσο και στις αγροτικές περιοχές.

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών της με θέμα «Η προσπελασιμότητα των αγροτικών περιοχών»

(2000/C 317/06)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την απόφαση που έλαβε το Προεδρείο της στις 2 Ιουνίου 1999, σύμφωνα με το άρθρο 265, παράγραφος 5, της Συνθήκης περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, να καταρτίσει γνωμοδότηση με θέμα «Η προσπελασιμότητα της υπαίθρου» και να αναθέσει στην επιτροπή 2 (Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, αλιεία) τις προπαρασκευαστικές εργασίες·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση που εξέδωσε στις 16 Ιανουαρίου 1997 με θέμα «Η πολιτική για την ανάπτυξη της υπαίθρου» (CdR 389/96 fin) ⁽¹⁾·

έχοντας υπόψη τη δήλωση του Corc του Νοεμβρίου 1996 σχετικά με την ανάπτυξη της υπαίθρου·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση που εξέδωσε στις 14 Ιανουαρίου 1999 με θέμα «Ατζέντα 2000 — η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ» (CdR 273/98 fin) ⁽²⁾·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση που εξέδωσε στις 14 Ιανουαρίου 1999 σχετικά με την «Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΑ)» (CdR 308/98 fin) ⁽³⁾·

έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 1999 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΑ) ⁽⁴⁾·

έχοντας υπόψη τη συμβολή της επιτροπής 5 (Κοινωνική πολιτική, δημόσια υγεία, προστασία των καταναλωτών, έρευνα, τουρισμός) της 19ης Οκτωβρίου 1999 στο σχέδιο γνωμοδότησης (CdR 348/99 fin) (εισηγητής ο κ. Torchio, δήμαρχος Spineda, I/PPE)·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης που ενέκρινε η επιτροπή 2 στις 4 Μαΐου 2000 (CdR 132/2000 rev) (εισηγητής ο κ. van Gelder, βασιλικός επίτροπος της επαρχίας Zeeland, NL, EPP)·

⁽¹⁾ ΕΕ C 116 της 14.4.1997, σ. 46.

⁽²⁾ ΕΕ C 93 της 6.4.1991, σ. 1.

⁽³⁾ ΕΕ C 93 της 6.4.1991, σ. 9.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 160 της 26.6.1999, σ. 80.

υιοθετήσε κατά την 34η Σύνοδο ολομέλειας που πραγματοποιήθηκε στις 14 Ιουνίου 2000 την ακόλουθη γνωμοδότηση.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

1. Σε συμφωνία με την αρχή της επικουρικότητας, η προαγωγή της προσπελασιμότητας της υπαίθρου αποτελεί κατ' αρχάς κοινή ευθύνη των περιφερειών και των κρατών μελών της ΕΕ, που αποβλέπουν σε μία συνεργασία με τη μορφή εταιρικής σχέσης των οργάνων της ΕΕ με τις τοπικές και περιφερειακές οργανώσεις.
2. Η ύπαρξη μιας υποδομής που λειτουργεί καλά και αποτελείται, μεταξύ άλλων, από δρόμους και από δυνατότητες ανάπτυξης ευρείας ζώνης αποτελεί προϋπόθεση για την προσπελασιμότητα της υπαίθρου. Πράγματι, είναι σημαντικό να διατηρηθούν και να αναπτυχθούν οι συνθήκες που καθιστούν προσπελάσιμες τις αγροτικές περιοχές προκειμένου οι τοπικές αρχές να αποκτήσουν τα μέσα που θα εξασφαλίσουν τη διαρκή ανάπτυξη της περιοχής τους.
3. Στην πολιτική της ΕΕ πρέπει να καθίσταται σαφές ότι η προαγωγή βασικών μορφών διάθεσης του ελεύθερου χρόνου, όπως η πεζοπορία και η ποδηλασία, σχετίζεται με άμεσο τρόπο με τις σημερινές αιχμές της κοινής γεωργικής πολιτικής, όπως είναι «η ανάπτυξη της υπαίθρου», «η αειφόρος ανάπτυξη» και «η διατήρηση των ευρωπαϊκών αγροτικών περιοχών».
4. Συνιστάται στις περιφέρειες και τα κράτη μέλη της ΕΕ να προσαρμόσουν την πολιτική τους έτσι ώστε να προάγεται κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο η προσπελασιμότητα της υπαίθρου για δραστηριότητες αναψυχής και αειφόρες μορφές τουρισμού.
5. Ξεχωριστή γνωμοδότηση θα αφιερωθεί σε τρεις πτυχές για τις οποίες απαιτείται προσαρμογή των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων υπό τον όρο ότι τηρούνται οι εθνικές νομοθετικές διατάξεις και γίνονται σεβαστές οι αρμοδιότητες των τοπικών και περιφερειακών αρχών (ιδιαίτερα όσον αφορά τα θέματα χάραξης.
 - a) Σε όλες τις περιπτώσεις που το νόμιμο δικαίωμα πρόσβασης δεν είναι επαρκώς κατοχυρωμένο (όπως συμβαίνει στα παράλια και στις όχθες ποταμών και λιμνών σε ορισμένες χώρες), πρέπει να οριστεί ότι η πρόσβαση επιτρέπεται κατά κανόνα και ότι η αρχή αυτή δεν ισχύει μόνο εφόσον υπάρχουν βαρυσήμαντοι λόγοι που έχουν σχέση με την ασφάλεια, το περιβάλλον κ.λπ.
 - b) Εφόσον υπάρχουν μονοπάτια και δρόμοι που τελούν υπό τη διαχείριση ημικρατικών φορέων, η ελεύθερη πρόσβαση του κοινού θα είναι μάλλον εξασφαλισμένη. Στην αντίθετη περίπτωση, όπως και στο προηγούμενο σημείο, θα μπορούσε να ισχύει ο κανόνας «ελεύθερη πρόσβαση εκτός και αν υπάρχει ρητή αντίθετη ένδειξη».
 - c) Εφόσον υπάρχουν μονοπάτια και δρόμοι που τελούν υπό τη διαχείριση ιδιωτικών επιχειρήσεων και «το δικαίωμα διέλευσης» δεν ρυθμίζεται από το νόμο, η πολιτική που ασκείται πρέπει να προάγει στο ανώτερο δυνατό βαθμό την κοινή χρήση για λόγους αναψυχής.
6. Πρέπει να διεξαχθεί μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση των συνεπειών που θα έχει η εφαρμογή της οδηγίας για τη πιηνά (οδηγία 79/409/ΕΟΚ), της οδηγίας Habitat (οδηγία 92/43/ΕΚ) και του κοινοτικού κανονισμού για την αναδάσωση (αριθ. 2080/92) καθώς και ενδεχομένως άλλων ευρωπαϊκών ρυθμίσεων που εφαρμόζονται για την πρόσβαση του κοινού στις αγροτικές περιοχές.
7. Συνιστάται στις περιφέρειες να συμπεριλάβουν στα αναπτυξιακά τους προγράμματα και σχέδια για την ανάπτυξη δικτύων πεζοπορίας και ποδηλασίας. Επίσης, εφιστάται η προσοχή των περιφερειών στη σημασία των διαπεριφερειακών οδικών υποδομών.
8. Για την αναζωογόνηση των αγροτικών περιοχών της ΕΕ, οι πόροι των διαρθρωτικών ταμείων (ε.α. ΕΓΤΠΑ, ΕΤΠΑ, Leader) πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για την περαιτέρω ανάπτυξη υποδομών για ποδηλασία και πεζοπορία, και για οποιοδήποτε άλλο τύπο δραστηριότητας αναψυχής στην ύπαιθρο.
9. Παράλληλα, πρέπει να διατεθούν επαρκείς πόροι για την προαγωγή της πολυλειτουργικότητας της γεωργίας, εκτός άλλων, με την προσαρμογή αγροκτημάτων για τη δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων και την εξυπηρέτηση πεζοπόρων, ποδηλατών και ιππέων, και των ατόμων που επιδίδονται σε οποιοδήποτε άλλο τύπο δραστηριότητας αναψυχής στην ύπαιθρο.
10. Για τη θέσπιση μέτρων που στοχεύουν στην εξέλιξη του αειφόρου, οικολογικού τουρισμού στις περιφέρειες, πρέπει να προαχθούν οι πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη διεύρυνση του ερείσματος των διαφόρων πλευρών (γεωργία, φύση, αναψυχή/τουρισμός). Μία σοβαρή προϋπόθεση για την καλή εφαρμογή αυτών των μέτρων είναι η διασύνδεση των εντοπίως δραστηριο-ποιούμενων παραγόντων, μέσω της οποίας τα ευεργετήματα αυτής της δράσης θα προωθηθούν εκ των κάτω προς τα άνω και θα αντιστοιχούν επίσης στην επικουρική δημιουργία της Ευρώπης.

Πρέπει να προβλεφθούν διαρθρώσεις και να υιοθετηθούν μέτρα για την αντιστάθμιση των ζημιών που προκαλούνται στο περιβάλλον και στις σοδείες των αγροτικών περιοχών, κυρίως σε περιοχές που είναι ευαίσθητες από περιβαλλοντική άποψη.

Η εκπαίδευση με θέμα το σεβασμό του περιβάλλοντος πρέπει να συμβαδίζει με την αυξανόμενη προσπελασιμότητα των αγροτικών περιοχών.

Εξάλλου, αξίζει να σημειωθεί ότι η θελκτικότητα και η προσπελασιμότητα των αγροτικών περιοχών χρησιμοποιούνται επίσης ως σημεία πώλησης σε εκστρατείες προαγωγής ιδιαίτερα μέσω νέας τεχνολογίας επικοινωνιών (Διαδίκτυο).

11. Προκειμένου να υπάρξει μία συνεχής επικέντρωση στο θέμα της «προσπελασιμότητας των αγροτικών περιοχών» και να

προαχθεί η ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειριών μεταξύ των περιφερειών, θα ήταν σκόπιμο να καθιερώσει η Επιτροπή ένα ετήσιο «βραβείο αριστείας» για την περιφέρεια που θα αποδεικνύει ότι ασχολείται με σοβαρότητα με τις προαναφερθείσες συστάσεις με την υλοποίηση ενός πρότυπου ή καινοτόμου σχεδίου. Επίσης θα ήταν σκόπιμο να ευνοηθεί η δημοσίευση, εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενός οδηγού ορθών πρακτικών.

12. Προτείνεται στην Επιτροπή να συμπεριλάβει στην επιτροπή που θα απονέμει το βραβείο αυτό και εκπροσώπους των συντονιστικών οργανώσεων των πεζοπόρων και των ποδηλατών και των ατόμων που επιδίδονται σε οποιοδήποτε άλλο τύπο δραστηριότητας αναψυχής στην ύπαιθρο.

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διαλειτουργικότητα του συμβατικού διευρωπαϊκού σιδηροδρομικού συστήματος»

(2000/C 317/07)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την ολοκλήρωση των συμβατικών σιδηροδρομικών συστημάτων και την Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διαλειτουργικότητα του συμβατικού διευρωπαϊκού σιδηροδρομικού συστήματος COM(1999) 617 τελικό — 1999/0252 (COD) (1),

έχοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 2000 να ζητήσει τη γνωμοδότηση της ΕΤΠ για το θέμα αυτό σύμφωνα με τα άρθρα 265 παράγραφος 1 και 156 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής των Περιφερειών της 17ης Φεβρουαρίου 2000 να ανατεθεί στην επιτροπή 3 «Διευρωπαϊκά δίκτυα, μεταφορές, κοινωνία των πληροφοριών» η επεξεργασία της σχετικής γνωμοδότησης·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών του Μαρτίου 1998 με θέμα «Διευρωπαϊκές σιδηροδρομικές αρτηρίες για τη μεταφορά εμπορευμάτων» (CdR 346/97 fin) (2),

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών του Μαρτίου 1999 με θέμα «Διατροφικότητα και διατροφικές εμπορευματικές μεταφορές στην Ευρωπαϊκή Ένωση» (CdR 398/98 fin) (3),

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών του Μαρτίου 1999 με θέμα «Αναπτύσσοντας το δίκτυο των πολιτών: Γιατί οι καλές τοπικές και περιφερειακές επιβατικές μεταφορές είναι σημαντικές και πώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμβάλλει στην επίτευξή τους» (CdR 436/98 fin) (4),

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης (CdR 94/2000 rev.) που υιοθέτησε η επιτροπή 3 στις 4 Μαΐου 2000 (εισηγητής: ο κ. Panettoni, Πρόεδρος της Ενώσεως Ιταλικών Επαρχιών· Ι/ΕΣΚ)·

(1) ΕΕ C 89 της 28.3.2000 σ. 11.

(2) ΕΕ C 180 της 11.6.1998, σ. 17.

(3) ΕΕ C 198 της 14.7.1999 σ. 21.

(4) ΕΕ C 198 της 14.7.1999 σ. 8.

εκτιμώντας ότι η οδηγία 91/440/ΕΟΚ, για πρώτη φορά εισάγει στο κοινοτικό δίκαιο το «δικαίωμα πρόσβασης στις σιδηροδρομικές υποδομές» της Κοινότητας·

εκτιμώντας ότι οι οδηγίες 95/18/ΕΚ και 95/19/ΕΚ ορίζουν σαφώς τις απαιτήσεις για τις εταιρείες που επιθυμούν να λάβουν άδεια, να εισπράξουν δικαιώματα και να αναλάβουν την εκτέλεση δρομολογίων·

έχοντας υπόψη την οδηγία 96/48/ΕΚ για τη διαλειτουργικότητα του σιδηροδρομικού συστήματος υψηλής ταχύτητας·

εκτιμώντας ότι η πρόταση τριών οδηγιών (δέσμη για τους σιδηροδρόμους — COM(1998) 480 τελικό) συμπληρώνει το κοινοτικό νομικό πλαίσιο για το θέμα αυτό και καθιστά δυνατή την αποτελεσματικότερη χρήση των σιδηροδρομικών υποδομών·

εκτιμώντας ότι το πρόβλημα των οδικών μεταφορών εμπορευμάτων στο εσωτερικό της Ένωσης έχει για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές σοβαρές συνέπειες όπως κυκλοφοριακή συμφόρηση, μόλυνση και ατυχήματα·

υιοθέτησε στις 14 Ιουνίου 2000, κατά τη διάρκεια της 34ης συνόδου ολομέλειας της 14ης και 15ης Ιουνίου 2000 την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η Επιτροπή των Περιφερειών,

1. Εκτιμά ότι πρέπει να τηρείται αυστηρά η αρχή της επικουρικότητας.
2. Θεωρεί ότι τα μέτρα και οι δράσεις που προτείνονται ανταποκρίνονται τόσο από πλευράς ποιότητας όσο και από πλευράς ποσότητας στις απαιτήσεις των πολιτών και των τοπικών επιχειρήσεων.
3. Θεωρεί ότι ο ελεύθερος ανταγωνισμός που διασφαλίζεται στο έδαφος της ΕΕ, και ο οποίος δεν υπάρχει σε αυτόν τον τομέα των μεταφορών, πρέπει να ανταποκριθεί στη σταθερή αύξηση των εμπορευματικών μεταφορών που για λόγους κοινωνικοοικονομικής και περιβαλλοντικής αειφορίας δεν πρέπει να βασίζονται μόνο στις οδικές μεταφορές, αλλά σε μια αποτελεσματική και ισόρροπη χρήση των υφιστάμενων δυνατοτήτων ολόκληρου του ευρωπαϊκού συστήματος μεταφορών, με την ενίσχυση της χρήσης όλων των δυνατών μέσων συνδυασμένων μεταφορών.
4. Θεωρεί ότι τα μέτρα που περιλαμβάνονται στην πρόταση οδηγίας και οι δράσεις που αναφέρονται στο πρόγραμμα πρέπει να συμβαδίζουν με τη γενική πολιτική της ΕΕ (Λευκή Βίβλος 1998) που επιδιώκει να προκαθορίσει ένα πιο ισορροπημένο πλαίσιο μεταξύ των διαφόρων μέσων μεταφοράς με παρεμβάσεις που θα δίνουν προτεραιότητα στη χρήση μέσων συμβατών με το περιβάλλον, με μικρότερη κατανάλωση και μικρότερες εξωγενείς επιδράσεις.
5. Αναγνωρίζει το στρατηγικό ρόλο της διαλειτουργικότητας του σιδηροδρομικού συστήματος για την αναπροσαρμογή του ποσοστού κατανομής των οδικών μεταφορών·
6. Εγκρίνει, κατά συνέπεια, την ανακοίνωση της Επιτροπής και την πρόταση οδηγίας που αποτελούν περαιτέρω βήμα προς τα εμπρός στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας.
7. Αναγνωρίζει την ορθότητα των τριών στόχων της ανακοίνωσης και της πρότασης οδηγίας:
 - a) βελτίωση της οργάνωσης των διεθνών δρομολογίων και ιδιαίτερα όσων αφορούν τα εμπορεύματα
 - b) προώθηση της διαλειτουργικότητας, δηλαδή, της συνεχούς διαμεθοριακής διακίνησης σε συμβατικά δίκτυα
 - c) δημιουργία ενιαίας αγοράς σιδηροδρομικού εξοπλισμού·
8. Υπογραμμίζει τη σημασία των σιδηροδρομικών μεταφορών γενικά αλλά και των εμπορευμάτων ως θεμελιώδη παράγοντα για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των περιφερειών, ιδιαίτερα των παραμεθόριων, για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και του περιβάλλοντος.
9. Συμμερίζεται πλήρως την προσπάθεια για άμεση βελτίωση των δρομολογίων και της οργάνωσής τους και θεωρεί ότι πρόκειται για καθοριστικής σημασίας στοιχείο για την ενίσχυση των υποδομών.
10. Θεωρεί ότι τα προτεινόμενα μέτρα μπορούν πολύ σύντομα να βελτιώσουν την ποιότητα των δρομολογίων και την ανταγωνιστικότητα και ότι αποτελούν πηγή περιφερειακής ανάπτυξης.
11. Διαπιστώνει ότι το συμβατικό διευρωπαϊκό σιδηροδρομικό σύστημα επεκτείνεται και σε μη κράτη μέλη και υποστηρίζει ότι η συνεργασία με τα κράτη αυτά επιβάλλεται να διατηρηθεί ή να αναπτυχθεί περαιτέρω.

12. Θεωρεί αποτελεσματικές, τουλάχιστον για τους σημερινούς στόχους, τις δράσεις που προβλέπονται για την εναρμόνιση, μεταξύ των διαφόρων σιδηροδρομικών συστημάτων, των τεχνολογικών και τηλεματικών λύσεων τον τομέα της πληροφορίας.
13. Θεωρεί εξάλλου ότι τα αυτά τα συστήματα πληροφόρησης πρέπει παράλληλα να αφορούν και άλλα μέσα μεταφοράς για να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα και η διατropicότητα.
14. Συμφωνεί με την Επιτροπή για την ανάγκη αξιολόγησης με προληπτικές αναλύσεις κόστους-οφέλους των μεμονωμένων μέτρων, για τη βαθμιαία επίλυση των προβλημάτων, σε σχέση με τη σημαντικότερη οικονομική δέσμευση που απαιτείται για την επίτευξη του τελικού στόχου.
15. Θεωρεί ότι η Επιτροπή, στο πλαίσιο των δράσεων για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας μεταξύ των μέσων μεταφοράς, οφείλει να προβαίνει στην ανάλυση κόστους-οφέλους του εσωεπιχειρησιακού καταλογισμού του κοινωνικού κόστους και να προχωρεί σε ενδεχόμενες προσαρμογές.
16. Προβάλλει το σημαντικό ρόλο των τοπικών και των περιφερειακών αρχών όσον αφορά τον προγραμματισμό και την υλοποίηση των δράσεων, που είναι συναφείς με την επίτευξη των στόχων και σχετικές με τον αντίκτυπο της πολιτικής του κλάδου αυτού στην ολοκληρωμένη περιφερειακή ανάπτυξη.
17. Θεωρεί ότι απαιτείται, συν τω χρόνω, έλεγχος των πλεονεκτημάτων μεταξύ των διαφόρων περιφερειών για τη μείωση των διαφορών μεταξύ των διαφόρων επιπέδων ανάπτυξής τους.
18. Θεωρεί ότι η επιδίωξη των στόχων θα συμβάλει, έστω και μακροπρόθεσμα, στη μείωση των ανησυχιών για τις αρνητικές συνέπειες των μεταφορών που πρέπει να θεωρούνται όχι μόνο παράγοντας υποβάθμισης αλλά κυρίως θεμελιώδες στοιχείο ανάπτυξης.
19. Συνιστά στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή να λάβουν υπόψη τους αυτές τις παρατηρήσεις.

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με θέμα Αρχές και κατευθυντήριες γραμμές για την κοινοτική πολιτική στον οπτικοακουστικό τομέα στην ψηφιακή εποχή»

(2000/C 317/08)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με θέμα «Αρχές και κατευθυντήριες γραμμές για την κοινοτική πολιτική στον οπτικοακουστικό τομέα στην ψηφιακή εποχή» (COM(1999) 657 τελικό),

έχοντας υπόψη την απόφαση της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 1999, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της ΕΤΠ για το θέμα αυτό σύμφωνα με το άρθρο 265, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου της, της 2ας Ιουνίου 1999, να αναθέσει την κατάρτιση της γνωμοδότησης στην Επιτροπή 3 «Διευρωπαϊκά δίκτυα, μεταφορές, κοινωνία των πληροφοριών»,

έχοντας υπόψη την Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών με θέμα «Σύγκλιση στους κλάδους των τηλεπικοινωνιών, των μέσων επικοινωνίας και των τεχνολογιών των πληροφοριών, καθώς και οι συνέπειες για τις κανονιστικές ρυθμίσεις: αποτελέσματα της διαβούλευσης γύρω από την πράσινη βίβλο» (COM(1999) 108 τελικό) και τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την εν λόγω ανακοίνωση (CdR 191/99 fin) ⁽¹⁾,

έχοντας υπόψη την γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών με θέμα «Πέμπτη έκθεση για την εφαρμογή του πλέγματος κανονιστικών ρυθμίσεων στις τηλεπικοινωνίες» (COM(1999) 537 τελικό) και την Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών με θέμα «Προς ένα νέο πλαίσιο για την υποδομή των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τις σχετιζόμενες υπηρεσίες — Ανασκόπηση των επικοινωνιών για το 1999» (COM(1999) 539 τελικό) (CdR 520/99 fin),

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης (CdR 86/2000 rev) που υιοθέτησε η επιτροπή 3 στις 4 Μαΐου 2000. (Εισηγητής: ο Δρ. Schiffmann, Μέλος του Κοινοβουλίου του κρατιδίου της Ρηνανίας-Βεσφαλίας, D, ΕΣΚ),

υιοθέτησε κατά 34η σύνοδο ολομέλειας της 14ης και 15ης Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 14ης Ιουνίου) την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η Επιτροπή των Περιφερειών

1. θεωρεί, ότι σύμφωνα με τις μέχρι σήμερα γνωμοδοτήσεις της, η Ανακοίνωση της Επιτροπής αποτελεί την κατάλληλη βάση για μια κοινοτική πολιτική στον οπτικοακουστικό τομέα για τα επόμενα έτη κατά τη μετάβαση προς την ψηφιακή εποχή.
2. εκφράζει την ικανοποίησή της όχι μόνο διότι η Επιτροπή υπογραμμίζει την ιδιαίτερη σημασία του οπτικοακουστικού τομέα για την ανάπτυξη και την απασχόληση στην Ευρώπη, αλλά και διότι επισημαίνει τη μεγάλη κοινωνική και πολιτιστική σημασία και την αξία των οπτικοακουστικών μέσων για την εκπαίδευση και, συνεπώς, τις κοινές αξίες, το δημόσιο συμφέρον και όφελος, τα οποία πρέπει να διασφαλισθούν σε κάθε περίπτωση κατά την περαιτέρω ανάπτυξη.
3. θεωρεί ότι η διασφάλιση των κοινωνικών και πολιτιστικών πτυχών (ελευθερία έκφρασης, πολυφωνία, προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων, προώθηση της γλωσσικής και πολιτιστικής πολυμορφίας, προστασία των νέων, προστασία της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και προστασία του καταναλωτή) και η αυξανόμενη πολυμορφία του οπτικοακουστικού τομέα σε μια εθνική και περιφερειακή κυρίως προσέγγιση, πρέπει να διασφαλισθούν σε κοινοτικό επίπεδο έναντι τάσεων καθαρά οικονομικής προσέγγισης.
4. τονίζει σαφώς τον κεντρικό ρόλο των οπτικοακουστικών μέσων στη διάδοση κοινωνικών και πολιτιστικών αξιών, ιδίως για τους νέους, και εκφράζει την ικανοποίησή της διότι η Επιτροπή συμμερίζεται αυτήν την εκτίμηση.
5. υπογραμμίζει την άποψή της ότι δεν πρέπει να αναδιαμορφωθεί το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο για το οπτικοακουστικό περιεχόμενο, αλλά να προσαρμοστούν και να αναπτυχθούν περαιτέρω τα υφιστάμενα μέσα και αρχές.

⁽¹⁾ ΕΕ C 57 της 29.2.2000, σ. 5.

6. εκφράζει την έντονη ικανοποίησή της διότι η Επιτροπή τάσσεται υπέρ μιας χωριστής ρύθμισης των υπηρεσιών και του περιεχομένου, όπως είχε υποστηρίξει και η Επιτροπή των Περιφερειών στη γνωμοδότησή της για την Ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα «Σύγκλιση στους κλάδους των τηλεπικοινωνιών, των μέσων επικοινωνίας και των τεχνολογιών των πληροφοριών, καθώς και οι συνέπειες για τις κανονιστικές ρυθμίσεις: αποτελέσματα της διαβούλευσης γύρω από την πράσινη βίβλο»·
7. συμφωνεί και υπογραμμίζει την εκτίμηση της Επιτροπής ότι το νομοθετικό πλαίσιο για το περιεχόμενο πρέπει να διασφαλίζει την ουσιαστική προστασία του γενικού κοινωνικού συμφέροντος·
8. τάσσεται υπέρ μιας σταδιακής ρύθμισης, όπως και η ίδια η Επιτροπή κρίνει απαραίτητη στην σταδιακή προσέγγισή της, προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη το γενικό συμφέρον στους διάφορους τύπους παροχής υπηρεσιών·
9. συμφωνεί ότι οι βασικές αρχές που θεσπίστηκαν στην έκθεση για την υποδομή των τηλεπικοινωνιών του 1999 και των σχετικών υπηρεσιών, σύμφωνα με τις οποίες τα μελλοντικά ρυθμιστικά μέτρα βασίζονται σε σαφώς προσδιορισμένους πολιτικούς στόχους, πρέπει να περιορίζονται στον ελάχιστο απαραίτητο βαθμό και ότι η νομική ασφάλεια πρέπει να βελτιωθεί και να υπάρχει ουδετερότητα όσον αφορά την τεχνολογία·
10. αναγνωρίζει ότι οι αρχές της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας αποτελούν τη βάση για τα σχετικά κοινοτικά κανονιστικά μέσα στον οπτικοακουστικό τομέα κυρίως κατά τη μετάβαση στην ψηφιακή εποχή·
11. τονίζει εκ νέου στο πλαίσιο αυτό τη σημασία του αυτοελέγχου και μάλιστα της αυτορρύθμισης για την κανονιστική πολιτική στον οπτικοακουστικό τομέα και θεωρεί ότι πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη σημασία στην αυτορρύθμιση και να μην υπερτιμούνται οι πιθανοί κίνδυνοι που ενέχει·
12. θεωρεί ότι το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μέχρι την υποβολή της πρότασης της Επιτροπής για τροποποίηση της οδηγίας για την τηλεόραση δίνει την ευκαιρία να συμπεριληφθούν και οι έως σήμερα χωριστές και επί του παρόντος μόνο εν μέρει εμφανείς μεταβολές που επιφέρει η ψηφιακή τηλεόραση·
13. κρίνει θετικό ότι η Επιτροπή ασχολείται με το ζήτημα της πρόσβασης στο οπτικοακουστικό περιεχόμενο και εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή υιοθετεί επιφυλακτική στάση όσον αφορά τις ρυθμιστικές προτάσεις και περιορίζεται στο να επιβλέψει πρώτα προσεκτικά το συνολικό τομέα·
14. εκφράζει κατ' αρχήν την ικανοποίησή της διότι η Επιτροπή, στις θέσεις της, αναγνωρίζει κατά βάση τον αναμφισβήτητο ρόλο της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης στο πλαίσιο του διττού συστήματος (δημόσιου — ιδιωτικού) που ισχύει στις περισσότερες χώρες και διότι αναγνωρίζει, σύμφωνα με το πρωτόκολλο της Συνθήκης του 'Αμστερνταμ, την αρμοδιότητα των κρατών μελών να καθορίζουν την αποστολή της δημόσιας υπηρεσίας και τη χρηματοδότηση της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης·
15. αντιτίθεται με έμφαση στις ενδεχόμενες προθέσεις της Επιτροπής όσον αφορά το ρόλο της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης, η οποία πιθανόν να επικαλεσθεί το κοινοτικό συμφέρον προκειμένου να παρέμβει στις αρμοδιότητες των κρατών μελών στον καθορισμό της αποστολής της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης, οι οποίες θεσπίζονται από το πρωτόκολλο της Συνθήκης του 'Αμστερνταμ και επεκτείνονται στις περιφέρειες ανάλογα με τις εθνικές ρυθμίσεις·
16. λόγω της πολιτικής και κοινωνικής σημασίας των οπτικοακουστικών μέσων στις δημοκρατικές κοινωνίες, τάσσεται υπέρ της πρόβλεψης υποχρεωτικών κανόνων που θα διασφαλίζουν την πολυφωνία και την ποικιλία στο πλαίσιο της ρύθμισης του περιεχομένου κατά την ψηφιακή μετάδοση προγραμμάτων και υπηρεσιών·
17. καλεί την Επιτροπή να υποβάλει συγκεκριμένα συμπεράσματα και μέτρα προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος, που η ίδια αναφέρει, του διαχωρισμού της κοινωνίας σε εκείνους που έχουν πρόσβαση στην πληροφόρηση και σε εκείνους που δεν έχουν·
18. λαμβάνει γνώση με ενδιαφέρον των παρατηρήσεων σχετικά με τις κανονιστικές αρχές αλλά τονίζει σχετικά ότι θεωρεί τη δραστηριότητα των κανονιστικών αρχών εθνικής ή περιφερειακής εμβέλειας και αντιτίθεται σθεναρά στις θέσεις που ευνοούν τις μορφές οργάνωσης σε κοινοτικό επίπεδο·
19. υπογραμμίζει την ιδιαίτερη σημασία της προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων στον οπτικοακουστικό τομέα και καλεί την Επιτροπή να καταβάλει προσπάθειες για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικότερου ευρωπαϊκού πλαισίου για την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας·
20. εκφράζει την ανησυχία της για την κυριαρχία των αμερικανικών παραγωγών στον οπτικοακουστικό τομέα έναντι των ευρωπαϊκών παραγωγών και, συνεπώς, τάσσεται υπέρ της πρότασης να συνεχισθεί η στήριξη της ευρωπαϊκής παραγωγής, γεγονός που θα συνεχίσει να διασφαλίζει την ευρωπαϊκή πολιτιστική ποικιλομορφία, της οποίας η προστασία αποτελεί κυρίως καθήκον των περιφερειών και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης·
21. υποστηρίζει τη σημασία των μέτρων στήριξης για την ενίσχυση των ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών παραγωγών, εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόταση της Επιτροπής όσον αφορά τη θέσπιση νέου προγράμματος Media Plus το οποίο να ανταποκρίνεται κυρίως στις ανάγκες του ψηφιακού τομέα και θεωρεί απαραίτητο να συμπληρωθεί το προτεινόμενο πρόγραμμα προκειμένου να παράσχει ειδική στήριξη στα οπτικοακουστικά προϊόντα και υπηρεσίες που σχετίζονται με τις περιφέρειες και τις πολιτιστικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητές τους·

22. καλεί την Επιτροπή να εγκαταλείψει κάθε πρόθεση παρέμβασης στις αρμοδιότητες που δεν της αναλογούν μέσω του ελέγχου των ενισχύσεων, όπως επιδιώκει να πράξει στον τομέα των ενισχύσεων για τις κινηματογραφικές και τηλεοπτικές παραγωγές·
23. καλεί την Επιτροπή να καταβάλει προσπάθειες ώστε η Ευρώπη

να παραμείνει ένας ισχυρός οικονομικός και πολιτιστικός παράγοντας στον οπτικοακουστικό τομέα, έτσι ώστε να συμβάλει στην ενίσχυση του οπτικοακουστικού τομέα και στην συνεπόμενη αύξηση της απασχόλησης στην Ευρώπη·

24. τάσσεται υπέρ της ενίσχυσης του ρόλου των περιφερειών στην οπτικοακουστική πολιτική κατά την ψηφιακή εποχή.

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την τροποποίηση της απόφασης 1999/311/ΕΕ της 29ης Απριλίου 1999 σχετικά με την έγκριση της τρίτης φάσης του διευρωπαϊκού προγράμματος συνεργασίας για την τριτοβάθμια εκπαίδευση (Tempus III)»

(2000/C 317/09)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την τροποποίηση της απόφασης 1999/311/ΕΚ της 29ης Απριλίου 1999 σχετικά με την έγκριση της τρίτης φάσης του ευρωπαϊκού προγράμματος συνεργασίας για την τριτοβάθμια εκπαίδευση (Tempus III) (2000-2006), (COM(2000) 184 τελικό — 2000/0074 (CNS))·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου της 5ης Μαΐου 2000 να ζητήσει τη γνωμοδότηση της ΕΤΠ για το θέμα αυτό με βάση το άρθρο 265 παράγραφος 1 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προέδρου της 12ης Μαΐου 2000 να ορίσει την κα Morsblech, D/ELDR, ως γενικό εισηγητή, σύμφωνα με το άρθρο 40, παράγραφος 2 του Εσωτερικού Κανονισμού·

εκτιμώντας τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την έγκριση της τρίτης φάσης του διευρωπαϊκού προγράμματος συνεργασίας για την τριτοβάθμια εκπαίδευση (Tempus III) (2000-2006), (COM(1998) 454 τελικό) (CdR 301/98 fin) ⁽¹⁾·

υιοθέτησε, κατά την 34η σύνοδο ολομέλειας που πραγματοποιήθηκε στις 14 και 15 Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 14ης Ιουνίου), την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η Επιτροπή των Περιφερειών

1. επαναλαμβάνει την εκτίμησή της ότι το πρόγραμμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Tempus αποτελεί έκφραση της πολιτικής δέσμευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπέρ της συνεργασίας και του διαλόγου με τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και της βούλησης να δοθεί, στα πλαίσια της εν λόγω συνεργασίας, προτεραιότητα στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης καθώς και της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού· επιπλέον ο τομέας αυτός προσφέρεται για συνεργασία κυρίως σε περιφερειακό επίπεδο·

2. αναγνωρίζει και εκτιμά ιδιαίτερα την πορεία προς περισσότερη δημοκρατία στη Δημοκρατία της Κροατίας όπως αντικατοπτρίζεται στις βουλευτικές και προεδρικές εκλογές που πραγματοποιήθηκαν αρχές του 2000 και θεωρεί ότι η εξέλιξη αυτή οδηγεί την Κροατία με επιτυχία προς τις ευρωπαϊκές διαρθρώσεις·

3. επιδοκιμάζει το γεγονός ότι και το Συμβούλιο Υπουργών εκτίμησε θετικά την εξέλιξη στην Κροατία και ότι τάχθηκε υπέρ της ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κροατίας και ιδιαίτερα υπέρ της επέκτασης του προγράμματος Tempus στην Κροατία·

⁽¹⁾ ΕΕ C 51 της 22.2.1999, σ. 86.

4. εκφράζει την άποψη ότι λόγω της εδραίωσης των δημοκρατικών διαρθρώσεων στην Κροατία πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις ώστε η Κροατία να συμμετάσχει στο πρόγραμμα Tempus·
5. θεωρεί ότι η ανάπτυξη των συστημάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αλλά και η εξέλιξη και αναθεώρηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και η εξέλιξη των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης αποτελούν σημαντικούς τομείς στους οποίους η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να δώσει σημαντικά κίνητρα μέσω του προγράμματος Tempus για τη στήριξη της εξέλιξης που σημειώνεται στην Κροατία·
6. υποστηρίζει γι' αυτό με έμφαση την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την προσαρμογή της αναφοράς του κύκλου χωρών που δικαιούνται ενίσχυσης στα πλαίσια του προγράμματος Tempus·
7. θεωρεί, ωστόσο, επί του παρόντος ότι δεν υπάρχουν λόγοι για επέκταση του προγράμματος Tempus πέρα από την Κροατία και σε άλλες μη συνδεδεμένες χώρες της περιοχής.

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για τη «Λευκή Βίβλο της Επιτροπής για την περιβαλλοντική ευθύνη»

(2000/C 317/10)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

έχοντας υπόψη τη Λευκή Βίβλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την περιβαλλοντική ευθύνη (COM(2000) 66 τελικό)·

έχοντας υπόψη την απόφαση που έλαβε το Προεδρείο της στις 17 Νοεμβρίου 1999 να καταρτίσει, σύμφωνα με την 5η παράγραφο του άρθρου 265 της Συνθήκης για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, γνωμοδότηση επί του θέματος και να αναθέσει την προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΤΠ στην επιτροπή 4 «Χωροταξία, αστικά θέματα, ενέργεια και περιβάλλον»·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης (CdR 13/2000 rev.) που υιοθέτησε η επιτροπή 4 στις 11 Μαΐου 2000 (εισηγητής: ο κ. McChord, UK, PES)·

υιοθέτησε κατά την 34η σύνοδο ολομέλειάς της 14ης και 15ης Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 14ης Ιουνίου) την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Οι απόψεις της Επιτροπής των Περιφερειών

Η Επιτροπή των Περιφερειών

1.1. Επικροτεί την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως πρώτο βήμα προς τη θέσπιση ενός αποτελεσματικού ευρωπαϊκού καθεστώτος για την περιβαλλοντική ευθύνη. Το καθεστώς αυτό θα παράσχει σημαντική προστασία στους βασικούς οικοτόπους και θα συμβάλει σημαντικά στην ποιότητα ζωής στην ΕΕ.

1.2. Πιστεύει ότι η πρόταση μοιάζει να διευθετεί έναν από τους κυριότερους εκκρεμείς τομείς του 5ου Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον.

1.3. Πιστεύει ότι το προτεινόμενο ευρωπαϊκό καθεστώς θα πρέπει να είναι σφαιρικό και να συντελεί στη βελτίωση της εφαρμογής των βασικών περιβαλλοντικών αρχών («ο ρυπαίνων πληρώνει», πρόληψη και προφύλαξη) του υφιστάμενου κοινοτικού περιβαλλοντικού δικαίου.

1.4. Υποστηρίζει την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να μεριμνήσει για την υιοθέτηση μέτρων που θα εξασφαλίσουν την απορρύπανση και την αποκατάσταση του περιβάλλοντος, καθώς και την καλύτερη ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στους άλλους τομείς πολιτικής. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι αυτή η ολιστική προσέγγιση θα έπρεπε να έχει εφαρμοσθεί προ πολλού και ότι μπορεί να βοηθήσει ώστε να δημιουργηθεί συγκρίσιμη κατάσταση σε όλη την ενιαία ευρωπαϊκή αγορά.

1.5. Επικροτεί την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να διασφαλισθεί ότι το κόστος της πρόληψης και της αποκατάστασης των περιβαλλοντικών ζημιών θα καλύπτεται από τους υπεύθυνους των ζημιών και δεν θα χρεώνεται στους φορολογούμενους. Τάσσεται κατά της πρόθεσης που διατυπώνεται στη Λευκή Βίβλο, σύμφωνα με την οποία σε περίπτωση ζημίας που προκαλείται από εγκεκριμένη εγκατάσταση που λειτουργεί ομαλά ένα μέρος της αποζημίωσης θα αναλαμβάνει η αρχή που εξέδωσε την άδεια λειτουργίας.

1.6. Επικροτεί την πρόταση της Λευκής Βίβλου να θεσπιστούν κριτήρια για την αντιμετώπιση και την αποκατάσταση των περιβαλλοντικών ζημιών και για την αποτίμηση των ζημιών στη βιοποικιλότητα. Επικροτεί, επίσης, την υποχρέωση να χρησιμοποιείται η αποζημίωση που καταβάλλει ο ρυπαίνων για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος, αν και χρειάζονται περισσότερες λεπτομέρειες σε σχέση με τις διαδικασίες εφαρμογής της.

1.7. Πιστεύει ότι δικαιολογείται μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία, λόγω της ανεπάρκειας των ιδιαίτερων καθεστώτων των κρατών μελών να διευθετήσουν όλες τις πτυχές των ζημιών του περιβάλλοντος. Η ΕΤΠ σημειώνει επ' αυτού ότι η πρόταση θα θεσπίσει μόνο ένα κοινοτικό καθεστώς-πλαίσιο της ΕΕ, που θα καθορίζει ευρείς γενικούς στόχους. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι η κοινοτική πρόταση πλαίσιο θα πρέπει να προβλέπει, για την απτή της υλοποίησης, την απαραίτητη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών που αποτελούν συχνά τους πρώτους φορείς για την προστασία από τις ζημιές του περιβάλλοντος, αφήνοντας στα κράτη μέλη και στις ίδιες τις εδαφικές αρχές την επιλογή των τρόπων και των μέσων για την εφαρμογή της.

1.8. Σημειώνει το «κλειστό» πεδίο εφαρμογής της πρότασης, η οποία στηρίζεται στο υφιστάμενο κοινοτικό περιβαλλοντικό δίκαιο που διέπει τις επικίνδυνες ή εν δυνάμει επικίνδυνες δραστηριότητες. Η ΕΤΠ σημειώνει ότι το αποτέλεσμα αυτής της πρότασης, αν υιοθετηθεί, θα είναι να καλύψει τους ρυπανθέντες χώρους και τις «παραδοσιακές» ζημιές μόνο αν έχουν προκληθεί από επικίνδυνη δραστηριότητα που διέπεται από το κοινοτικό δίκαιο και τις ζημιές στη βιοποικιλότητα μόνο αν προστατεύονται από το δίκτυο Natura 2000.

1.9. Επικροτεί την πρόταση να διευκολυνθεί η πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε περιπτώσεις περιβαλλοντικών ζημιών. Η πρόταση αυτή συμφωνεί με τη Σύμβαση του Erhus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε περιβαλλοντικά θέματα.

1.10. Σημειώνει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει πως ο συνολικός οικονομικός αντίκτυπος της θέσπισης ενός καθεστώτος περιβαλλοντικής ευθύνης σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν θα ισοδυναμεί με την υιοθέτηση ενός μονομερούς προτύπου περιβαλλοντικής προστασίας από την ΕΕ, αφού οι περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ έχουν ήδη υιοθετήσει κάποια νομοθεσία για την περιβαλλοντική ευθύνη. Η ΕΤΠ επικροτεί, ωστόσο, την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να διενεργήσει περαιτέρω μελέτες για τον οικονομικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο της περιβαλλοντικής ευθύνης. Τα πορίσματα αυτών των μελετών αναμένονται με ενδιαφέρον.

1.11. Πιστεύει ότι η υιοθέτηση ενός ευρωπαϊκού καθεστώτος περιβαλλοντικής ευθύνης είναι ουσιώδες στοιχείο της ανάπτυξης του «περιβαλλοντικού κεκτημένου» πριν από τη διεύρυνση, προκειμένου να εξασφαλισθεί μια συγκρίσιμη κατάσταση σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ.

2. Οι συστάσεις της Επιτροπής των Περιφερειών

Η Επιτροπή των Περιφερειών

2.1. Ανησυχεί μήπως η αρχή της μερικής στήριξης της πρότασης στο δίκτυο Natura 2000, το οποίο είναι ακόμη ατελές, οδηγήσει σε λιγότερο συντονισμένη δράση σε άλλες περιοχές της ΕΕ. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει, ωστόσο, ότι η παρούσα πρόταση ενδέχεται να οδηγήσει σε περαιτέρω πίεση για επέκταση του δικτύου Natura 2000, προκειμένου να διασφαλισθεί ευρύτερος χωρικός αντίκτυπος του κοινοτικού καθεστώτος για την περιβαλλοντική ευθύνη.

2.2. Αναγνωρίζει ότι η παρούσα πρόταση θα οδηγήσει στη θέσπιση ενός νομοθετικού πλαισίου δράσης, αλλά ζητεί να ενισχυθεί το προτεινόμενο καθεστώς της ΕΕ για την περιβαλλοντική ευθύνη, με την ενσωμάτωσή του σε κάθε μεταγενέστερη περιβαλλοντική νομοθεσία της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των προτάσεων που θα απορρέουν από το επικείμενο 6ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον, καθώς και σε κάθε αναθεώρηση παλαιότερης κοινοτικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

2.3. Ανησυχεί μήπως η πρόταση για την κάλυψη των ζημιών βασισθεί σε ανάλυση κόστους-οφέλους, πράγμα που ενδέχεται να περιορίσει σοβαρά την ικανότητα του νέου καθεστώτος να λειτουργήσει ως κίνητρο και να καθιερώσει τις επιδιωκόμενες αλλαγές συμπεριφοράς.

2.4. Ανησυχεί μήπως το νέο καθεστώς καλύπτει μόνο τις ζημιές στη βιοποικιλότητα που θεωρούνται «σημαντικές», χωρίς να ορίζει τι είναι πράγματι «σημαντικό». Οι ζημιές στη βιοποικιλότητα απαιτούν ιδιαίτερες διαδικασίες αξιολόγησης. Η αναφορά σε «σημαντικές» ζημιές είναι πολύ περιορισμένη και προϋποθέτει τη θέσπιση κατωφλίων πριν από τη δράση. Το σύστημα ενδέχεται να αποδειχθεί αδύναμο αν δεν παρασχεθούν κίνητρα για να διασφαλισθεί ότι λαμβάνεται στα σοβαρά.

2.5. Πιστεύει ότι ο τρόπος αξιολόγησης των περιβαλλοντικών ζημιών και το απαιτούμενο επίπεδο του βάρους της απόδειξης είναι θέματα καθοριστικής σημασίας. Η έννοια της «σημαντικής» ζημίας και της «ανάλυσης κόστους-οφέλους» ενδέχεται να στηρίζονται σε απαράδεκτα κατώτατα και ανώτατα όρια του επιπέδου της ζημίας που πρέπει να καλυφθεί. Είναι, επίσης, πολύ ασαφές από την πρόταση της Επιτροπής ποιο θα είναι το ελάχιστο απαιτούμενο επίπεδο αποκατάστασης.

2.6. Ανησυχεί μήπως η πρόταση να μην επιβληθεί υποχρεωτική ασφάλιση περιορίσει τη δυνατότητα του νέου καθεστώτος να επιτύχει τις επιδιωκόμενες αλλαγές συμπεριφοράς μέσω της λειτουργίας της παροχής κινήτρων ή της απαίτησης πλήρους αποκατάστασης των ζημιωθέντων χώρων όταν χρειάζεται.

2.7. Θεωρεί απαραίτητο να συμπληρωθεί η προτεινόμενη ανυπαίτια ευθύνη με τον ποιοτικό περιορισμό της υποχρεωτικής ανάληψης ευθύνης. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα μπορούσε να καταστεί δυνατή η κατάλληλη πρόληψη της ζημίας.

2.8. Ανησυχεί μήπως η Επιτροπή προτείνει μόνο τη θέσπιση ενός ευέλικτου πλαισίου αντί για μια σφαιρική και ολοκληρωμένη προσέγγιση του προβλήματος που δημιουργείται από το σημερινό κενό του κοινοτικού δικαίου σ' αυτόν τον τομέα.

2.9. Παραπέμπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην υποχρέωση της ΕΕ, που ορίζεται στο άρθρο 6 της Συνθήκης του 'Αμστερνταμ, να διασφαλίσει την ένταξη των απαιτήσεων της περιβαλλοντικής προστασίας «στον καθορισμό και την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών και δράσεων». Η ΕΤΠ πιστεύει ότι αυτό το άρθρο της Συνθήκης θεσπίζει σαφώς την ανάγκη να διασφαλισθεί ο συνυπολογισμός του καθεστώτος περιβαλλοντικής ευθύνης σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ. Η ΕΤΠ σημειώνει με ανησυχία ότι η πρόταση της Επιτροπής ενδέχεται να επιτρέπει σε δραστηριότητες που δεν καλύπτονται από το περιβαλλοντικό δίκαιο, αλλά που προξενούν ζημιές στο περιβάλλον, να διαφεύγουν από το πεδίο εφαρμογής του καθεστώτος για την περιβαλλοντική ευθύνη.

2.10. Καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δημοσιεύσει την αξιολόγησή της για το περιβαλλοντικό όφελος της ένταξης των διατάξεων του προτεινόμενου καθεστώτος περιβαλλοντικής ευθύνης στους άλλους τομείς πολιτικής της ΕΕ, ιδίως στους τομείς

της ανάπτυξης του επιχειρηματικού πνεύματος, της έρευνας και ανάπτυξης, της περιφερειακής ανάπτυξης και της γεωργίας.

2.11. Επικροτεί το γεγονός ότι η θέσπιση ενός ευρωπαϊκού καθεστώτος περιβαλλοντικής ευθύνης θα συνοδεύσει την καθιέρωση υποχρεωτικών γεωργοπεριβαλλοντικών σχεδίων στην Κοινή Γεωργική Πολιτική, τα οποία θα διαδραματίσουν συμπληρωματικό ρόλο στην προστασία των οικοτόπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.12. Πιστεύει ότι η θέσπιση ενός αποτελεσματικού ευρωπαϊκού καθεστώτος περιβαλλοντικής ευθύνης θα διευκολύνει τις προσπάθειες των υποψήφιων χωρών να υιοθετήσουν το περιβαλλοντικό κεκτημένο της ΕΕ και θα βοηθήσει να διασφαλισθεί η προστασία της βιοποικιλότητας, της ποικιλίας του τοπίου, και του περιβάλλοντος στο σύνολο της Ευρώπης.

2.13. Ανησυχεί για τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει η ανάθεση σε τρίτους του καθαρισμού χώρων που ανήκουν σε τοπικά και περιφερειακά συμβούλια, όταν τα τελευταία αμελούν να αναλάβουν δράση. Η πρόταση της Επιτροπής είναι ασαφής ως προς το επίπεδο αποκατάστασης που απαιτείται και τον τρόπο με τον οποίο θα μεταφέρεται το κόστος στις τοπικές και περιφερειακές αρχές.

2.14. Τέλος, η ΕΤΠ πιστεύει ότι μια αξιολόγηση των επιπτώσεων του προτεινόμενου καθεστώτος περιβαλλοντικής ευθύνης στους Γενετικά Τροποποιημένους Οργανισμούς είναι ουσιώδης, δεδομένων των ανησυχιών των καταναλωτών για τη δημόσια υγεία και τη δυνητική ζημιά στη βιοποικιλότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με θέμα “Αεροπορικές μεταφορές και περιβάλλον Η πορεία που οδηγεί στην επίλυση των ζώντων προβλημάτων της αειφόρου ανάπτυξης”»

(2000/C 317/11)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με θέμα «Αεροπορικές μεταφορές και περιβάλλον — Η πορεία που οδηγεί στην επίλυση των ζώντων προβλημάτων της αειφόρου ανάπτυξης» (COM(1999) 640 τελικό),

έχοντας υπόψη την απόφαση της Επιτροπής της 8ης Δεκεμβρίου 1999 να ζητήσει τη γνωμοδότηση για το θέμα αυτό της Επιτροπής των Περιφερειών, σύμφωνα με το άρθρο 265, πρώτη παράγραφος της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου, της 2ας Ιουνίου 1999, να αναθέσει στην Επιτροπή 4 «Χωροταξία, αστικά θέματα, ενέργεια, περιβάλλον», σε συνεργασία με την επιτροπή 3 «Διευρωπαϊκά δίκτυα, μεταφορές, κοινωνία των πληροφοριών», την κατάρτιση της εν λόγω γνωμοδότησης·

έχοντας υπόψη τη συμβολή της επιτροπής 3 «Διευρωπαϊκά δίκτυα, μεταφορές, κοινωνία των πληροφοριών» (Εισηγητής: ο κ. J. Walsch, UK, ELDR)·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης (CdR 14/2000 rén) (εισηγητές: οι κ. J. Soares (P, PSE) και J. Walsh (UK, ELDR)), που υιοθετήσε η Επιτροπή 4, στις 11 Μαΐου 2000·

υιοθέτησε ομόφωνα κατά την 34η σύνοδο ολομέλειάς της, της 14ης και 15ης Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 14ης Ιουνίου) την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Απόψεις και συστάσεις σχετικά με την ανακοίνωση

1.1. Η ΕΤΠ υποστηρίζει την προσέγγιση και τις δράσεις που προτείνονται στην ανακοίνωση, υπό την προϋπόθεση ότι θα περιληφθούν στη μελέτη και ορισμένες πρόσθετες δράσεις και θα ληφθούν υπόψη ορισμένα άλλα θέματα που προσδιορίζονται στη συνέχεια.

1.2. Το πρόγραμμα εργασίας θα πρέπει να περιλαμβάνει στόχους που είναι ειδικοί, υπολογίσιμοι, εφικτοί, ρεαλιστικοί και προγραμματιζόμενοι (Smart) και να αναφέρεται στις επιπτώσεις που θα έχει η μη επίτευξη των στόχων πολιτικής.

1.3. Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στον προσδιορισμό μέτρων για την ελαχιστοποίηση της επιδείνωσης της κατάστασης που επικρατεί ως προς την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα για τα άτομα που ζουν ή εργάζονται πλησίον αεροδρομίων. Στα μέτρα αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνεται ο καθορισμός κατηγοριών αεροσκαφών ανάλογα με τα επίπεδα εκπομπών τους, κατά τον ίδιο τρόπο με τον οποίο έχουν καθοριστεί διαφορετικές στάθμες θορύβου, ώστε να διευκολυνθεί η καθιέρωση ρυθμιστικών ελέγχων (για την επιβολή κυρώσεων και την επιβράβευση των προσπάθειών των αεροπορικών εταιριών των οποίων τα αεροσκάφη ρυπαίνουν λιγότερο την ατμόσφαιρα). Επίσης θα πρέπει να ενθαρρυνθούν οι αεροπορικές εταιρείες ώστε να προβαίνουν στη δημοσίευση στοιχείων σχετικά με τις περιβαλλοντικές και τρέχουσες επιδόσεις των αεροσκαφών τους (με τρόπο κατανοητό από τους χρήστες) και να παρέχουν κατά τον τρόπο αυτό περισσότερες δυνατότητες

επιλογής στους επιβάτες που επιθυμούν να ταξιδεύσουν με τα περισσότερα οικολογικά αεροπλάνα.

1.4. Όσον αφορά τη μελέτη ζητημάτων όπως οι περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις, η διαπραγμάτευση των δικαιωμάτων όσον αφορά τις ποσοστώσεις εκπομπών και τα αντισταθμίσματα του διοξειδίου του άνθρακα, δεν πρέπει να υιοθετηθεί η προσέγγιση σύμφωνα με την οποία οι ρυπαίνοντες μπορούν να πληρώνουν για να ρυπαίνουν. Η επιβολή επιβαρύνσεων με νόμους ή άλλα μέσα αποτελεί απλώς ημίμετρο.

1.5. Ο θόρυβος που προκαλείται κατά τη διάρκεια της νύκτας, όχι μόνον από τα αεροπλάνα αλλά και από την υπόλοιπη μεταφορική δραστηριότητα, δημιουργεί σοβαρά προβλήματα στους ανθρώπους που ζουν πλησίον αεροδρομίων. Θα πρέπει να δοθούν οδηγίες σχετικά με το θέμα αυτό παράλληλα με τις γενικές οδηγίες για την υποστήριξη του χωροταξικού σχεδιασμού. Κατά τη χορήγηση επιχορηγήσεων για την επέκταση ή νέα κατασκευή των αεροδρομίων, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τόσο οι χωροταξικές πολιτικές και η εφαρμογή τους όσο και οι δυνατότητες που διαθέτουν οι ιδιοκτήτες των αεροδρομίων ως προς τη χρήση των πέριξ των αεροδρομίων περιοχών. Ακόμη, οι επιχειρήσεις διαχείρισης των αεροδρομίων πρέπει να κληθούν να χρηματοδοτήσουν μέτρα προστασίας από το θόρυβο (ηχομόνωση παραθύρων και εξοπλισμούς εξαιρισμού) στις κατοικημένες περιοχές που πληττονται σοβαρά από το θόρυβο που προκαλείται από τα αεροπλάνα.

1.6. Η βελτίωση των διαδικασιών που αφορούν τόσο την εναέρια κυκλοφορία όσο και τις υπηρεσίες εδάφους (τροχοδρόμηση και αναμονή) μπορεί να επηρεάσει σημαντικά το τοπικό περιβάλλον ενός αεροδρομίου. Θα πρέπει να παρέχονται συμβουλές για την εφαρμογή των βέλτιστων πρακτικών.

1.7. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι θα πρέπει να ευνοηθεί η εγκατάσταση στα αεροδρόμια συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης ώστε να αξιολογούνται όλα τα είδη περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Στη μελέτη θα πρέπει να εξετασθεί ο ρόλος που διαδραματίζουν οι συμφωνίες μεταξύ της αεροπορικής βιομηχανίας και των εθνικών/τοπικών αρχών σχετικά με την επίτευξη των κατάλληλων, σε σχέση με τις ειδικές συνθήκες που επικρατούν σε κάθε περίπτωση, περιβαλλοντικών βελτιώσεων. Θα πρέπει να παρέχονται συμβουλές για την εφαρμογή των βέλτιστων πρακτικών.

1.8. Θα πρέπει να αναγνωριστεί η σημασία της δημιουργίας των κατάλληλων αεροπορικών/σιδηροδρομικών συνδέσεων και της ανάπτυξης ανταγωνιστικών μέσων μεταφοράς εμπορευμάτων και επιβατών μεταξύ των ευρωπαϊκών κέντρων. Οι νέες τεχνολογίες όπως το σχέδιο Transrapid θα μπορούσαν να αποτελέσουν χρήσιμο συμπλήρωμα στην υφιστάμενη προσφορά και να συμβάλουν στη σημαντική βελτίωση της γενικής κατάστασης. Εντούτοις, η επιβολή τελών για την ενθάρρυνση της χρησιμοποίησης ενός μεταφορικού μέσου εις βάρος των άλλων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη διαθεσιμότητα εναλλακτικών λύσεων που προσφέρει η ύπαρξη ανταγωνιστικών χερσαίων μεταφορών.

1.9. Το ζήτημα των συνολικών επιπτώσεων του μεταφορικού τομέα για μία περιοχή, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορικών μέσων και της απόστασης μεταφοράς μέχρι τον αεροπορικό κόμβο, καθώς και όλες οι σχετικές διευθετήσεις όπως, παραδείγματος χάριν, η απόσταση που πρέπει να καλύψουν οι εργαζόμενοι σε ένα αεροδρόμιο και τα οχήματα που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις που συνδέονται άμεσα με τη λειτουργία του αεροδρομίου, θα

πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο κατευθυντήριων γραμμών για την εφαρμογή της βέλτιστης πρακτικής. Η επιβολή τοπικής φορολογίας ή τελών ίσως αποτελεί την καταλληλότερη λύση. Για να βελτιωθεί το περιβάλλον στις περιοχές που βρίσκονται κοντά τα αεροδρόμια, είναι σημαντικό να μειωθεί η ρύπανση που προκαλείται από τη χρήση ιδιωτικών αυτοκινήτων ως μέσων άφιξης στα αεροδρόμια. Για τούτο θα πρέπει να προωθηθεί η χρήση δημόσιων μέσων μεταφοράς που σέβονται το περιβάλλον, όπως είναι το μετρό, τα τραίνα των προαστίων και τα οικολογικά αστικά λεωφορεία.

1.10. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, οι εθνικές δυνατότητες διαχείρισης και ρύθμισης για τη διαμόρφωση της επιτόπου λειτουργίας των αεροδρομίων πρέπει να παραμείνουν ως έχουν έτσι ώστε τα σημαντικά τοπικά συμφέροντα και ανάγκες να μπορέσουν να προωθηθούν.

1.11. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να επιδιώξει στενότερη συνεργασία με τον ICAO ώστε να επηρεάσει όσο το δυνατόν περισσότερο τις αποφάσεις του. Τα περιβαλλοντικά προβλήματα, όμως, που αντιμετωπίζει ο πληθυσμός της Ευρώπης είναι επείγοντα και, για το λόγο αυτό, αποτελεί ζήτημα ζωτικής σημασίας η άμεση λήψη των κατάλληλων μέτρων που θα έχουν ως στόχο την καθιέρωση μεθόδων, διαδικασιών και οδηγιών που συμβάλλουν στην αναχαίτιση της επιδείνωσης των επιπτώσεων που έχει για το περιβάλλον η αύξηση της αεροπορικής κυκλοφορίας. Επίσης, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην εξασφάλιση των πόρων που είναι απαραίτητοι για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος εργασίας.

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με «Κοινοτικό πλαίσιο συνεργασίας για την προαγωγή της αειφόρου ανάπτυξης σε αστικό περιβάλλον»

(2000/C 317/12)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με «Κοινοτικό πλαίσιο συνεργασίας για την προαγωγή της αειφόρου ανάπτυξης σε αστικό περιβάλλον» που υπεβλήθη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (COM(1999) 557 τελικό — 1999/0233 (COD))·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 2000, σύμφωνα με τα άρθρα 175 παράγραφος 1 και 265 παράγραφος 1 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει γνωμοδότηση της ΕΤΠ για αυτό το θέμα·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προέδρου της ΕΤΠ της 1ης Μαρτίου 2000 να αναθέσει στην επιτροπή 4 να καταρτίσει γνωμοδότηση για αυτό το θέμα·

έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής «Προς ένα πρόγραμμα για το αστικό περιβάλλον στην Ευρωπαϊκή Ένωση» (COM(1997) 197 τελικό)·

έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής «Αειφόρος αστική ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Πλαίσιο δράσης» (COM(1998) 605 τελικό)·

έχοντας υπόψη την απόφαση αριθ. 2179/98/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Σεπτεμβρίου 1998 περί αναθεώρησης του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με την πολιτική και τη δράση για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη «Στόχος η αειφορία»·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης (CdR 134/2000 rev.) που υιοθέτησε η επιτροπή 4 στις 11 Μαΐου 2000 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Alberto Ruiz-Gallardón (E/ΕΛΚ)·

εκτιμώντας ότι το άρθρο 174 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας προβλέπει την ανάπτυξη και εφαρμογή κοινοτικής πολιτικής για το περιβάλλον και εκθέτει τους στόχους και τις αρχές που πρέπει να κατευθύνουν την εν λόγω πολιτική·

εκτιμώντας ότι με το ψήφισμα του Συμβουλίου της 1ης Φεβρουαρίου 1993 σχετικά με ένα κοινοτικό πρόγραμμα πολιτικής και δράσης για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη και με την υιοθέτηση της απόφασης αριθ. 2179/98/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Σεπτεμβρίου 1998 περί αναθεώρησης του εν λόγω προγράμματος, η Κοινότητα επιβεβαίωσε τη βούληση να διατηρήσει τη γενική στρατηγική της προσέγγιση υπέρ της βιώσιμης ανάπτυξης·

υιοθέτησε, κατά την 34η σύνοδο ολομέλειάς της της 14ης και 15ης Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 15ης Ιουνίου) την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Οι απόψεις και οι συστάσεις της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την πρόταση

1.1. Η ΕΤΠ επικροτεί την παρούσα πρόταση απόφασης, η οποία, συνεχίζοντας τη γενική στρατηγική προσέγγιση που υιοθέτησε η Επιτροπή στο πρόγραμμά της «Προς μια βιώσιμη ανάπτυξη», υποδηλώνει ότι οι πόλεις πρέπει να καταστούν ενεργοί εταίροι στην επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων που επηρεάζουν την ποιότητα ζωής των πολιτών τους.

1.2. Αναγνωρίζει την ανάγκη να αναπτυχθούν ολοκληρωμένες προσεγγίσεις εντός στρατηγικών πλαισίων, να αναληφθούν πολιτικές παρεμβάσεις για την επίλυση των προβλημάτων σε τοπικό

και περιφερειακό επίπεδο και να εξευρεθούν με συνεκτικό και συντονισμένο τρόπο πολιτικές λύσεις, οι οποίες πρέπει να λαμβάνουν υπόψη και τα τοπικά οικονομικά, οικολογικά, κοινωνικά και πολιτιστικά προβλήματα, καθώς και τα προβλήματα κατοικίας και απασχόλησης, και να οδηγούν σε μεταβολή των καταναλωτικών συνηθειών των πολιτών και των επιχειρήσεων, όπως ακριβώς προτείνει η Επιτροπή στην πρότασή της.

1.3. Φρονεί, ακολουθώντας την κατεύθυνση που θέτει η Επιτροπή, ότι για την επίλυση των προβλημάτων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, πρέπει να ενθαρρυνθεί η ανταλλαγή πληροφοριών, ορθών πρακτικών και εμπειριών και η διακρατική συνεργασία μέσω της δημιουργίας ή της ενίσχυσης των υφιστάμενων δικτύων, πράγμα που προϋποθέτει την υπεύθυνη και ενεργό συμμετοχή των πόλεων.

1.4. Θεωρεί ότι πρέπει να εφαρμοσθούν κατά προτίμηση προληπτικοί μηχανισμοί στην πηγή των προβλημάτων και όχι διορθωτικά μέτρα, που είναι συχνά περίπλοκα και δαπανηρά. Προς τούτο, θα πρέπει να εφαρμοσθεί η Τοπική Ατζέντα 21 στις κοινωνικές πτυχές.

1.5. Κρίνει πολύ θετική την ειδική στήριξη προς τα δίκτυα πόλεων, τα οποία περιλαμβάνονται στις πολιτικές επιλογές που συνιστώνται στο Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου (ΣΑΚΧ).

1.6. Κατανοεί ότι, σε πολλές περιπτώσεις, η διευθέτηση των περιβαλλοντικών προβλημάτων απαιτεί ένα πεδίο δράσης ευρύτερο από το πεδίο των πόλεων και ότι μια ολοκληρωμένη τοποθέτηση πρέπει να λαμβάνει επίσης υπόψη τις αστικές περιοχές ως σημείο αφετηρίας της συνοχής και ανάπτυξης. Υπό αυτή την έννοια πρέπει να ερμηνευθεί και το σημείο 3.3 της ανακοίνωσης «Αειφόρος αστική ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Πλαίσιο δράσης».

1.7. Δεδομένου ότι οι μητροπολιτικές περιοχές περιλαμβάνουν πολλές συγκρούσεις μεταξύ των δήμων που τις απαρτίζουν και ότι στις πόλεις δημιουργούνται, επίσης, ισχυρές ροές που επιδρούν στο περιβάλλον όλης της περιφέρειας όπου ανήκουν, οι αρχές λήψης αποφάσεων οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τις θεμιτές διεκδικήσεις για την άσκηση αυτής της εξουσίας τόσο σε περιφερειακό όσο και σε τοπικό επίπεδο, στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων σε κάθε κράτος μέλος, προς όφελος μιας βιώσιμης ανάπτυξης που να ανταποκρίνεται στην περίπλοκη πραγματικότητα των μητροπολιτικών περιοχών.

1.8. Για να επιτευχθεί η βιώσιμη ανάπτυξη στο αστικό περιβάλλον, η ΕΤΠ κρίνει απαραίτητη την ενίσχυση του ρόλου των περιφερειών, ανάλογα με το επίπεδο αρμοδιοτήτων τους σε κάθε κράτος μέλος. Θα πρέπει να αποφευχθούν οι ανεπάρκειες σε όλες τις λειτουργικές πτυχές: απαιτείται μια συνολική θεώρηση, η οποία να παρέχει στις δράσεις συγκεκριμένη δομή και να τις εντάσσει στη μητροπολιτική περιφέρεια. Σε πολλές περιπτώσεις, τα διοικητικά όρια υπερβαίνουν τα φυσικά όρια της πόλης. Η ανάλυση των αστικών περιοχών αποδεικνύει πάντα ισχυρές εισροές και εκροές υλικών και ενέργειας με περιφερειακή ή διαπεριφερειακή προέλευση ή προορισμό.

1.9. Για να τεθεί σε εφαρμογή η πρόταση, η ενημέρωση και η συνεργασία θα πρέπει να αποτελέσουν μόνιμο χαρακτηριστικό, όχι μόνο μεταξύ των πόλεων, αλλά και στο σύνολο των δικτύων των πόλεων και των περιφερειών.

1.10. Όσον αφορά το άρθρο 3, η ΕΤΠ σημειώνει ότι ο μεταγενέστερος προσδιορισμός των δράσεων προτεραιότητας και των κριτηρίων επιλογής, καθώς και οι δράσεις παρακολούθησης, θα πρέπει να ανατεθούν κατ' αποκλειστικότητα στις αρμόδιες εθνικές ή περιφερειακές αρχές.

1.11. Η ΕΤΠ υποστηρίζει τη μεγαλύτερη συμμετοχή των περιφερειών και των πόλεων σε μια επιτροπή που θα ορίζει τις δράσεις και τα κριτήρια, όχι μόνο για τους λόγους που αναφέρονται ανωτέρω, αλλά και λόγω του είδους των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων, με στόχο την ενθάρρυνση των ολοκληρωμένων προσεγγίσεων και των στρατηγικών πολιτικών δράσεων που προβλέπει το πλαίσιο δράσης. Η συμμετοχή αυτή θα εξυπηρετούσε, επίσης, τη διασφάλιση μεγαλύτερου αντίκτυπου των δράσεων στις δημόσιες πολιτικές, τον συντονισμό τους με διάφορα περιφερειακά προγράμματα και άλλες μελλοντικές ολοκληρωμένες πρωτοβουλίες αστικής πολιτικής, οι οποίες θα απορρέουν από τα υπόλοιπα μέτρα του πλαισίου δράσης. Επίσης, θα προαγάγει την ενίσχυση των μελλοντικών περιφερειακών δικτύων, εκτός από τα ήδη υπάρχοντα, και όχι μόνο των δικτύων βιώσιμων ευρωπαϊκών πόλεων.

1.12. Η ΕΤΠ επισημαίνει ότι η μεγαλύτερη ένταξη των περιφερειών στο πλαίσιο δράσης θα δώσει τη δυνατότητα να επεκταθούν στις αστικές πολιτικές και στη δημιουργία του δικτύου πόλεων οι δράσεις και οι μηχανισμοί συνεργασίας που απορρέουν από άλλες πρωτοβουλίες που βρίσκονται σε εξέλιξη ή που έχουν προγραμματιστεί, όπως η πρωτοβουλία Interreg.

1.13. Η ΕΤΠ ζητεί, εκτός από την ενεργό συνεργασία μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών και πόλεων, να ενθαρρυνθεί και η συμμετοχή των πανεπιστημίων, των ερευνητικών κέντρων, των δημόσιων οργανισμών, των ΜΚΟ και των επιχειρήσεων, προκειμένου να διερευνηθούν, να δοκιμαστούν και να εφαρμοσθούν οι καλύτερες λύσεις που είναι τεχνικά διαθέσιμες και που αποδεικνύεται ότι μολύνουν λιγότερο το περιβάλλον.

1.14. Η ΕΤΠ είναι πεπεισμένη ότι οι τυποποιημένοι, καθολικά αποδεκτοί και πρακτικά συγκρίσιμοι περιβαλλοντικοί δείκτες είναι το καλύτερο μέσο για τη διασφάλιση μιας ομοιογενούς αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Οι δείκτες αυτοί θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της περιβαλλοντικής κατάστασης των περιφερειών και των πόλεων, των δράσεων των δημοσίων αρχών και των σχεδίων και των προγραμμάτων που έχουν αντίκτυπο στις περιφέρειες και τις πόλεις.

1.15. Η ΕΤΠ υπογραμμίζει ότι, για να επιτευχθούν οι στόχοι της βιώσιμης ανάπτυξης, επιβάλλεται η προώθηση ολοκληρωμένων πολιτικών σχετικά με τις μεταφορές και την κινητικότητα και ότι, για τον σκοπό αυτό, έχουν καθοριστική σημασία οι ανταλλαγές και η συνεργασία επ' αυτών των θεμάτων.

1.16. Η ΕΤΠ προτείνει τη χρήση των νέων τεχνολογιών στις ολοκληρωμένες στρατηγικές διαχείρισης της αστικής ανάπτυξης.

1.17. Ο σεβασμός της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης στις αστικές περιοχές θα καταστήσει τις πόλεις κατοικήσιμες και κατοικημένες περιοχές, παρέχοντας στους κατοίκους τους έναν ολοκληρωμένο χώρο όπου θα μπορούν να ζουν, να εργάζονται και να απολαμβάνουν χώρους ανάπαυσης και αναψυχής.

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για:

- την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους», και
- την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το όζον στον ατμοσφαιρικό αέρα»

(2000/C 317/13)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα εθνικά ανώτατα όρια για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους και την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το όζον στον ατμοσφαιρικό αέρα (COM(1999) 125 τελικό, 99/0067 (COD) — 99/0068 (COD)),

έχοντας υπόψη την αίτηση γνωμοδότησής της που υπέβαλε το Συμβούλιο στις 13 Οκτωβρίου 1999 σύμφωνα με το άρθρο 175, παράρτημα 1, και το άρθρο 265 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου της, της 2ας Ιουνίου 1999, να ανατεθεί κατάρτιση γνωμοδότησης στην επιτροπή 4 «Χωροταξία, αστικά θέματα, περιβάλλον, ενέργεια»·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης της επιτροπής 4 (CdR 358/99 rev. 2) που υιοθετήθηκε στις 3 Μαρτίου 2000 με βάση την εισηγητική έκθεση των κ.κ. Johannes Flensted-Jensen (DK, ΕΣΚ) και Ευάγγελου Κουλουμπή (EL, ΕΣΚ)·

υιοθέτησε κατά την 34η σύνοδο ολομέλειας της 14ης-15ης Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 14ης Ιουνίου) την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών παρέλαβε τις τελικές προτάσεις οδηγιών του Συμβουλίου σχετικά με τα εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους (οδηγία «ΕΑΟΕ») και για το όζον στον ατμοσφαιρικό αέρα (οδηγία «Όζον»), οι οποίες υπεβλήθησαν στις 9 Ιουνίου 1999.

1.2. Η πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τα εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους θίγει τα περιβαλλοντικά προβλήματα της οξέοποίησης, του όζοντος της τροπόσφαιρας και του ευτροφισμού του εδάφους. Τα προβλήματα αυτά οφείλονται σε ένα συνδυασμό τοπικών και διασυννοριακών εκπομπών διοξειδίου του θείου (SO₂), οξειδίων του αζώτου (NO_x), πτητικών οργανικών ουσιών (VOC) και αμμωνίας (NH₃).

1.3. Με τον περιορισμό των εκπομπών των τεσσάρων αυτών στοιχείων, η πρόταση έχει ως μακροπρόθεσμο στόχο την επίτευξη, πέραν της βελτίωσης της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα σε τοπικό επίπεδο, την μη υπέρβαση των κρίσιμων συγκεντρώσεων και φορτίων στο περιβάλλον ή των οριακών τιμών που έχει ορίσει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO) για την προστασία της ανθρώπινης υγείας.

1.4. Στην πρόταση ορίζονται τα εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών (NEC-National Emission Ceilings), τα οποία πρέπει να τηρούνται το 2010. Στόχος είναι να επιτευχθεί πριν το τέλος του 2010 η κατά το ήμισυ μείωση, σε σχέση με το 1990, του μεγέθους των περιοχών στις οποίες παρατηρείται υπέρβαση των φορτίων οξέοποίησης. Δεν θεσπίζονται κανόνες για τον τρόπο επίτευξης των

ανώτατων ορίων. Εναπόκειται στις διάφορες χώρες να επιτύχουν το στόχο αυτό με τον πλέον κατάλληλο για αυτές τρόπο. Η ΕΤΠ συνιστά ωστόσο να θεσπιστούν κατευθυντήριες γραμμές για τις βέλτιστες πρακτικές ώστε να διασφαλισθεί μία κατάλληλη ανταλλαγή εμπειριών.

1.5. Η πρόταση οδηγίας για την περιεκτικότητα του αέρα σε όζον είναι η τρίτη θυγατρική οδηγία της οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την εκτίμηση και τη διαχείριση της ποιότητας του αέρα. Η οδηγία αποτελείται από τρία βασικά μέρη. Στο πρώτο ορίζονται βραχυπρόθεσμα επίπεδα για την περιεκτικότητα του αέρα σε όζον. Στο δεύτερο ορίζονται μακροπρόθεσμοι στόχοι. Στο τρίτο θεσπίζονται κοινοί κανόνες για την ενημέρωση και την προειδοποίηση του κοινού σε περίπτωση υπέρβασης των ορίων του WHO για την περιεκτικότητα του αέρα σε όζον. Βραχυπρόθεσμος στόχος είναι η μη υπέρβαση των οριακών τιμών που έχουν ορισθεί για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον στις χώρες της ΕΕ.

1.6. Οι δύο προτάσεις οδηγιών συμπληρώνουν η μία την άλλη, δεδομένου ότι η οδηγία για το όζον θέτει σχετικά ποιοτικά όρια, ενώ η οδηγία ΕΑΟΕ περιορίζει τις συνολικές εκπομπές ουσιών που μπορούν να προκαλέσουν τη δημιουργία όζοντος. Οι δύο προτάσεις οδηγιών υποβάλλονται από κοινού με στόχο τη συνεκτική και οικονομικά συμφέρουσα διαχείριση των προβλημάτων ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Εκτός αυτού, οι δύο οδηγίες συνδέονται στενά με τις άλλες ρυθμίσεις της ΕΕ στον τομέα του περιβάλλοντος. Πρόκειται συγκεκριμένα για την εφαρμογή των οδηγιών σχετικά με τις πτητικές οργανικές ουσίες (VOC) και την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης (IPPC) και άλλες οδηγίες που έχουν σημασία για τη διαχείριση του περιβάλλοντος σε τοπικό επίπεδο.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι η πρόταση της Επιτροπής είναι καλά τεκμηριωμένη και ότι οι προτεινόμενοι κανόνες έχουν μεγάλη σημασία για τη διατήρηση και την επίτευξη ενός αποδεκτού επιπέδου ποιότητας του περιβάλλοντος στην Ευρώπη. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί ένα ιδιαίτερα ευρύ φάσμα μέσων για την καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, η δε Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί τις δύο προτάσεις οδηγίων.

2.2. Οι στόχοι των δύο οδηγιών είναι πολύ φιλόδοξοι και η επίτευξη των αποτελεσμάτων που σκιαγραφούνται θα αποτελέσει σημαντικό βήμα προόδου για τη βελτίωση της γενικής ποιότητας του αέρα. Μολονότι ορισμένοι από τους στόχους αυτούς φαίνεται δύσκολο να επιτευχθούν, είναι σημαντικό για την προστασία της δημόσιας υγείας και του φυσικού περιβάλλοντος να υπάρχουν οι φιλόδοξοι αυτοί στόχοι.

2.3. Οι δύο προτάσεις οδηγιών εξετάζουν σφαιρικά τα σοβαρά προβλήματα των εκπομπών και θα πρέπει να ενταχθούν στο πλαίσιο της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το κλίμα. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί με τη στρατηγική αυτή. Η ΕΤΠ κρίνει σχετικά ότι τα νομικά πλαίσια για την περιβαλλοντική πολιτική της Κοινότητας είναι πολλά και, μερικές φορές, αλληλεπικαλύπτονται, κρίνει δε ότι θα ήταν σκόπιμο να εναρμονισθούν οι προτάσεις οδηγιών όσο το δυνατό περισσότερο με τις υφιστάμενες οδηγίες για τη διασφάλιση μεγαλύτερης διαφάνειας και απλούστερων κανόνων. Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει ως ελάχιστο μέτρο να περιλαμβάνουν οι μελλοντικές προτάσεις οδηγιών αναφορές σε άλλες σχετικές οδηγίες, εάν δεν είναι δυνατόν να τις παραθέτουν αυτούσιες.

2.4. Η Επιτροπή αναλύει στο επισυναπτόμενο υπόμνημα το κόστος που αναμένεται να έχει η επίτευξη των στόχων που ορίζονται στις δύο προτάσεις οδηγιών. Η επίτευξη των εν λόγω στόχων είναι δαπανηρή, αλλά η Επιτροπή των Περιφερειών παρατηρεί ότι αναμένεται να προκύψουν μακροπρόθεσμα οικονομικά οφέλη για την Ένωση από την εφαρμογή των οδηγιών τα οποία θα είναι μεγαλύτερα από τις δαπάνες. Στο υπόμνημα εκτιμάται το ανώτατο όριο των οικονομικών συνεπειών τις οποίες θα έχουν οι προτάσεις για κάθε κράτος μέλος. Ωστόσο, αναμένεται ότι οι στόχοι θα επιτευχθούν, αφενός μεν, μέσω της εφαρμογής άλλων μέτρων που έχουν ήδη εγκριθεί από την ΕΕ, αφετέρου δε, μέσω των εθνικών υποχρεώσεων των κρατών στα πλαίσια διεθνών συμφωνιών όπως π.χ. του πρωτοκόλλου του Κυότο. Παρόλα αυτά, η επίτευξη των στόχων που ορίζονται στις δύο προτάσεις θα είναι δαπανηρή, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Τα θετικά αποτελέσματα των προτάσεων οδηγιών για την Ένωση ως σύνολο είναι δεδομένα. Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι είναι απαραίτητο να υποδείξει η Επιτροπή τον τρόπο κάλυψης των δαπανών.

2.5. Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι δεν υπάρχει στρατηγική για τις παραμεθόριες περιοχές. Η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι η Επιτροπή δεν είναι επισήμως υπεύθυνη για τη χάραξη ανάλογων στρατηγικών. Ωστόσο, η ΕΤΠ θεωρεί ότι η Επιτροπή πρέπει να συμβάλει στη χάραξή τους. Οι οδηγίες θα καταστήσουν δυνατή τη στενή διασυννοριακή συνεργασία, επειδή οι εκπομπές ρύπων δεν έχουν σύνορα· άλλωστε,

για την επίτευξη ενός αποτελέσματος σε μια περιοχή οι απαιτούμενες δράσεις πρέπει να αναλαμβάνονται εκατέρωθεν των συνόρων. Αυτό ισχύει και για τις περιφέρειες που συνορεύουν με τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένων και των υποψήφιων χωρών. Στις προτάσεις οδηγιών δεν περιλαμβάνεται καμία στρατηγική ή ανάλυση των προβλημάτων αυτών και των σχετικών δυνατοτήτων. Αυτό είναι σημαντικό, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι δεν είναι φυσικά δυνατή η διευθέτηση καταστάσεων εκτός των συνόρων της ΕΕ.

3. Παρατηρήσεις για την οδηγία «ΕΑΟΕ»

3.1. Η πρόταση οδηγίας υποχρεώνει τα κράτη μέλη να καταρτίσουν εθνικά προγράμματα σχετικά με τον τρόπο επίτευξης των καθοριζόμενων ορίων εκπομπών και συγκεντρώσεων. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί σημαντικό να αποτελούν οι περιφερειακές και τοπικές αρχές νόμιμα μέρη της διαδικασίας εκπόνησης εθνικών προγραμμάτων προς εφαρμογή. Στις περισσότερες χώρες οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι αρμόδιες για περιβαλλοντικά θέματα που έχουν σχέση με τις μεταφορές, τη γεωργία, την παραγωγή ενέργειας, την τοπική βιομηχανία, την αποχέτευση και την εποπτεία και τον έλεγχο του περιβάλλοντος, όπως αναφέρεται στην οδηγία για την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης (IPPC).

3.2. Συνεπώς, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι εκείνες που έχουν άμεση επαφή με τους φορείς των οποίων η συμπεριφορά θα ρυθμιστεί ή θα μεταβληθεί από την οδηγία. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορεί να είναι σε τελική ανάλυση εκείνες στις οποίες θα ανατεθεί η εφαρμογή μεγάλων μερών των εθνικών στρατηγικών. Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ως ζωτικής σημασίας για την επιτυχή εφαρμογή της οδηγίας τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών τόσο στον προγραμματισμό όσο και στην εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών για την επίτευξη των στόχων της οδηγίας.

3.3. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της πρότασης σχετικά με τις οικονομικές συνέπειες, η εφαρμογή των μέτρων που είναι αναγκαία για την επίτευξη των εθνικών ανώτατων ορίων εκπομπών θα πλήξει ορισμένους τομείς περισσότερο από άλλους. Ωστόσο, για την Ένωση ως σύνολο αναμένεται γενικά ότι οι συνέπειες αυτές θα αντισταθμιστούν από οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση στους τομείς των οποίων αντικείμενο δράσης είναι οι τεχνολογίες καταπολέμησης της ρύπανσης. Η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι περιορισμοί και ανάπτυξη μπορούν κάλλιστα να παρατηρηθούν σε διαφορετικές περιοχές και χώρες, και ότι αυτό έχει συνέπειες για την τοπική οικονομία και απασχόληση. Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι ο πιθανός αυτός επηρεασμός των οικονομικών δραστηριοτήτων σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο δείχνει τη σημασία που έχει η συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στις εργασίες εκπόνησης εθνικών σχεδίων εφαρμογής. Δείχνει επίσης ότι είναι σημαντικό να υποδείξει η Επιτροπή τρόπους κάλυψης των δαπανών για την εφαρμογή των οδηγιών.

3.4. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι για να επιτευχθούν οι φιλόδοξοι στόχοι της μείωσης, τα εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών επιβάλλεται να συμπληρωθούν με κοινοτικούς κανόνες για τις εκπομπές και προς το σκοπό αυτό στις αιτιολογικές σκέψεις της οδηγίας πρέπει να καθιερωθούν προθεσμίες για την κατάρτιση νέων οδηγιών που περιορίζουν τις εκπομπές για τις κυριότερες πηγές και δραστηριότητες που ρυπαίνουν ενδεχομένως την ατμόσφαιρα, ενώ πρέπει ταυτόχρονα να ληφθούν μέτρα προκειμένου να ολοκληρωθεί εντός των καθορισθεισών προθεσμιών η επεξεργασία των υπόλοιπων θυγατρικών οδηγιών της οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την εκτίμηση και τη διαχείριση της ποιότητας του αέρα.

3.5. Η πρόταση οδηγίας περιλαμβάνει εκτίμηση του ευτροφισμού των οικοσυστημάτων εδάφους λόγω της ατμοσφαιρικής ρύπανσης (NH_3 και NO_x). Ανάλογες εκτιμήσεις πρέπει να γίνουν και για την επίδραση της ατμόσφαιρας στον ευτροφισμό των θαλασσών, των υδροβιοτόπων και των γλυκών υδάτων. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι συχνά υπεύθυνες για το περιβάλλον στις περιοχές αυτές. Συνεπώς, η ΕΤΠ κρίνει ότι στην οδηγία «ΕΑΟΕ» θα πρέπει να γίνεται αναφορά στις θετικές επιδράσεις που έχει η μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης για τα επιφανειακά ύδατα.

3.6. Στην οδηγία «ΕΑΟΕ» υπολογίζονται οι εκπομπές από τον τομέα των μεταφορών. Ωστόσο, η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί άνιστο το γεγονός ότι η οδηγία λαμβάνει μόνο υπόψη τις εκπομπές από τις σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές, αγνοώντας τις εκπομπές που προέρχονται από τις αεροπορικές μεταφορές πέραν του κύκλου απογειώσεως και προσγειώσεως και τις εκπομπές από τη διεθνή θαλάσσια ναυσιπλοΐα. Οι εκπομπές αυτές που δεν λαμβάνονται υπόψη μπορούν σε ορισμένες περιοχές να έχουν ως αποτέλεσμα ένα απαράδεκτο επίπεδο ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι η μορφή αυτή επιβάρυνσης πρέπει είτε να εξετάζεται από την οδηγία είτε να αποτελεί το αντικείμενο ρύθμισης. Με μια αλλαγή μεταξύ των εν λόγω εναλλακτικών τρόπων μεταφοράς, μια τοπική περιβαλλοντική επιβάρυνση μπορεί να μεταβληθεί σε διασυνοριακό περιβαλλοντικό πρόβλημα.

4. Παρατηρήσεις για την οδηγία «Όζον»

4.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί τις προθέσεις που εκφράζονται στην πρόταση οδηγίας για το όζον. Στην πρόταση αυτή αναγνωρίζεται ότι χρειάζονται διαφορετικά μέτρα στις περιφέρειες για την επίτευξη των οριακών τιμών που ορίζονται σε αυτή. Αναγνωρίζεται επίσης ότι μπορεί να προκύψουν καταστάσεις όπου το κόστος εφαρμογής των τοπικών μέτρων είναι υπερβολικά υψηλό σε σχέση με το αναμενόμενο αποτέλεσμα, και ότι, κατά συνέπεια, δεν θα πρέπει να αναλαμβάνονται δράσεις. Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι είναι σημαντικό να τηρηθούν οι προϋποθέσεις αυτές. Η ΕΤΠ θεωρεί αναγκαίο όπως στις αιτιολογικές σκέψεις της οδηγίας «όζον» αναφέρονται οι μετεωρολογικές ιδιαιτερότητες των μεσογειακών περιοχών, στο βαθμό που ο σχηματισμός τροποσφαιρικού όζοντος ευνοείται από φυσικές διεργασίες σε σχέση με άλλες περιοχές της Ένωσης. Αυτό σημαίνει ότι η συγκέντρωση όζοντος στην τροπόσφαιρα είναι υψηλότερη στην περιοχή της Μεσογείου από ό,τι στην υπόλοιπη Ένωση και, για το λόγο αυτό, τα μέτρα και τα σχέδια για μείωση του όζοντος θα έχουν μικρότερη επίδραση στην περιοχή της Μεσογείου.

4.2. Για την επίτευξη των στόχων χρειάζεται να θεσπισθούν ρυθμίσεις στα κράτη μέλη. Για παράδειγμα, μπορεί να είναι αναγκαία στις περισσότερες χώρες και περιοχές η κατά το ήμισυ μείωση των εκπομπών αμμωνίας που προέρχεται από τη γεωργία. Η μείωση της αμμωνίας είναι δύσκολο να επιτευχθεί χωρίς ρυθμίσεις στη γεωργία.

4.3. Το όζον απλώνεται σε μεγάλη έκταση και οι τοπικές δράσεις πρέπει συχνά να αναλαμβάνονται σε ένα τελείως διαφορετικό μέρος από εκείνο όπου το όζον παρουσιάζει επιβλαβείς συγκεντρώσεις. Στην πρόταση οδηγίας για το όζον τονίζεται ότι, λόγω των διασυνοριακών επιδράσεων του τελευταίου, είναι απαραίτητη η συμμετοχή των γειτονικών κρατών μελών στην εφαρμογή. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί επίσης αναγκαία τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, επειδή κατέχουν γνώσεις που έχουν βασική σημασία σε τοπικό επίπεδο. Ωστόσο, η ΕΤΠ κρίνει ότι την κύρια ευθύνη έχουν τόσο η ΕΕ όσο και οι εθνικές αρχές, και ότι η Επιτροπή έχει ένα σημαντικό ρόλο να διαδραματίζει στον τομέα της διασυνοριακής ρύπανσης.

4.4. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 6 ορίζεται ότι τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για τη διάδοση ενημερωμένων πληροφοριών σχετικά με τις συγκεντρώσεις το όζοντος τόσο στο κοινό όσο και σε οργανισμούς που εκπροσωπούν ιδιαίτερα ευαίσθητες ομάδες του πληθυσμού και άλλους οργανισμούς υγιεινολογικής περιθαλψής. Η διάδοση αυτή μπορεί, για παράδειγμα, να γίνεται μέσω του ραδιοφώνου, του Τύπου, των δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών κ.λπ. Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι είναι σημαντικό να συμμετέχουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στις προσπάθειες αυτές, επειδή αυτές είναι ακριβώς εκείνες οι οποίες έχουν στενή επαφή με τις ομάδες του πληθυσμού που πρέπει να ενημερώνονται. Η ΕΤΠ ζητεί να βελτιωθεί η βάση δεδομένων και να εξασφαλισθεί, μέσω ερευνητικών προγραμμάτων η συμπερίληψη στο πρότυπο επίκαιρων, ρεαλιστικών και βάσιμων δεδομένων για τα διάφορα κράτη μέλη.

4.5. Παρά το γεγονός ότι η ρύπανση από το όζον είναι κυρίως διασυνοριακής φύσεως, η ΕΤΠ κρίνει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα επωμισθούν μη αμελητέα καθήκοντα όταν τα κράτη μέλη θα εφαρμόσουν την οδηγία, επειδή οι αρχές αυτές έχουν μεγάλες και σημαντικές γνώσεις τις οποίες απέκτησαν κατά την εφαρμογή άλλων οδηγιών, όπως της οδηγίας για την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης (IPPC).

5. Τεχνικές παρατηρήσεις

5.1. Οι υποβληθείσες προτάσεις οδηγιών δίδουν διαφορετικούς ορισμούς στην έννοια «Πτητικές οργανικές ουσίες» (VOC). Η οδηγία για το όζον ορίζει τις ουσίες αυτές ως όλες τις οργανικές ενώσεις που μπορούν να παράγουν φωτοχημικά οξειδωτικά με την αντίδραση προδρόμων όπως τα οξείδια του αζώτου παρουσία φωτός, ενώ η οδηγία «ΕΑΟΕ» αφορά τις ανθρωπογενείς πτητικές οργανικές ουσίες, με εξαίρεση το μεθάνιο. Η χρησιμοποίηση της

συντομογραφίας αυτής για διαφορετικές πτητικές οργανικές ουσίες μπορεί να οδηγήσει σε παραινέσεις. Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει να συμπληρωθεί η πρόταση για την αποφυγή ανάλογων παρανοήσεων, και να μεριμνήσει η Επιτροπή ώστε να υπάρχουν μακροπρόθεσμα σαφείς ορισμοί.

5.2. Στην πρόταση οδηγίας «ΕΑΟΕ» (άρθρο 7.2) ορίζεται ότι τα κράτη μέλη καταρτίζουν τους καταλόγους απογραφής των εκπομπών και τις προβλέψεις τους χρησιμοποιώντας τις μεθοδολογίες που ορίζονται στο παράρτημα 3. Το παράρτημα αυτό αναφέρεται στον κοινό οδηγό EMEP/Corinair. Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι η οδηγία πρέπει να περιέχει άμεσες αναφορές στα κυριότερα σημεία του εν λόγω οδηγού και κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο ενημέρωσής τους. Με τον τρόπο αυτό θα παρέχονται επαρκείς διευκρινίσεις όσον αφορά το απαιτούμενο σύστημα ελέγχου, υπολογισμού και προειδοποίησης. Ταυτόχρονα θα αυξηθεί και η διαφάνεια.

5.3. Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι μπορεί να είναι δύσκολο να επιτευχθεί η απαραίτητη ομοιομορφία στις απαιτούμενες εκθέσεις και αναλύσεις, επειδή δεν προκύπτει σαφώς για ποιο επίπεδο εκπομπών πρέπει να υποβάλλονται εκθέσεις. Η οδηγία της Επιτροπής 1999/13/ΕΚ, της 11ης Μαρτίου, σχετικά με τις πτητικές οργανικές ουσίες (VOC) ορίζει τι θα μπορούσε να γίνει σε παρόμοια περίπτωση υποδεικνύοντας συγκεκριμένες δραστηριότητες τις οποίες εξετάζει η οδηγία. Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει να ορίζεται σε ποια επίπεδα εκπομπών πρέπει να υποβάλλεται έκθεση, π.χ. με άμεση αναφορά στις διατάξεις του οδηγού EMEP/Corinair. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η διενέργεια του ελέγχου χωρίς περιττές ρυθμίσεις για τα εθνικά προγράμματα.

5.4. Τα κράτη μέλη πρέπει, πριν από το τέλος του 2002, να υποβάλλουν στην Επιτροπή προγράμματα για την προοδευτική μείωση των ετήσιων εθνικών εκπομπών ρύπων. Τα προγράμματα αυτά θα ενημερωθούν και θα αναθεωρηθούν το 2006. Τα κράτη μέλη πρέπει να καταρτίζουν και να ενημερώνουν σε τακτά χρονικά διαστήματα καταλόγους για τις εθνικές εκπομπές και τις προβλέψεις εκπομπών SO₂, NO_x, VOC και NH₃ το έτος 2010. Οι καταλόγοι αυτοί απογραφής θα υποβάλλονται στην Επιτροπή σε ετήσια βάση. Βάσει των εκθέσεων αυτών, η Επιτροπή θα υποβάλλει με τη σειρά της έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή των ανώτατων ορίων εκπομπών. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί σημαντική την εξασφάλιση της παρακολούθησης, αλλά για την τήρηση των προθεσμιών είναι απαραίτητη η έγκαιρη χάραξη κατευθυντήριων γραμμών πριν το 2002.

5.5. Στο εδάφιο Β του άρθρου 1 της οδηγίας για το όζον ορίζεται ότι πρέπει να διασφαλιστεί η χρήση κοινών μεθόδων και κριτηρίων για την εκτίμηση των συγκεντρώσεων του όζοντος και των προδρόμων του όζοντος (NO_x και VOC) στην ατμόσφαιρα των κρατών μελών. Η ΕΤΠ επιδοκιμάζει το γεγονός ότι η βασική ιδέα της πρότασης είναι να διασφαλιστεί η χρήση ενιαίων μεθόδων και κριτηρίων. Ωστόσο, στο αγγλικό κείμενο ο όρος «Κοινές

μέθοδοι» έχει αποδοθεί με τον όρο «Συνήθεις μέθοδοι». Ο όρος «Συνήθεις» μπορεί να ερμηνευθεί με διάφορους τρόπους και δεν οδηγεί απαραίτητα σε ενιαίες μεθόδους.

5.6. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 3 της πρότασης για το όζον ορίζεται ότι τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν κατάλογο των ζωνών και των οικισμών όπου τα επίπεδα του όζοντος στον ατμοσφαιρικό αέρα, όπως εκτιμούνται σύμφωνα με το άρθρο 9, είναι υψηλότερα από τις καθορισθείσες τιμές-στόχους. Θεσπίζονται επίσης κανόνες για τις κατευθυντήριες γραμμές που πρέπει να χαραχθούν. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 ορίζεται ότι τα επίπεδα του όζοντος που αναφέρονται στην οδηγία πρέπει να έχουν επιτευχθεί πριν από το τέλος του 2010. Η ΕΤΠ κρίνει ότι θα είναι δυνατό να επιτευχθούν οι στόχοι για το 2000 και στη συνέχεια για το 2010, χωρίς περιττά διοικητικά έξοδα, εάν οι κατευθυντήριες γραμμές χαραχθούν εντός σχετικού σύντομου χρονικού διαστήματος.

6. Συμπέρασμα

6.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί τις προτάσεις οδηγίων. Οι προτάσεις αυτές ορίζουν φιλόδοξους στόχους και πρωτοστατούν στις προσπάθειες για βελτίωση, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, της ποιότητας του αέρα και ελαχιστοποίηση της διασυννοριακής ρύπανσης της τροπόσφαιρας από ουσίες που καταστρέφουν το όζον. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί σημαντικό να πρωτοστατήσει με τον τρόπο αυτό η ΕΕ στον αγώνα για την καταπολέμηση της εκτεταμένης διασυννοριακής ρύπανσης της ατμόσφαιρας και των κλιματολογικών αλλαγών σε παγκόσμια κλίμακα.

6.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί σημαντική, για την επιτυχή εφαρμογή των οδηγιών, τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών τόσο στη χάραξη όσο και στην εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών για την επίτευξη των στόχων της οδηγίας. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν στενή επαφή με τους φορείς που πρέπει να αλλάξουν συμπεριφορά, η δε ΕΤΠ θεωρεί σημαντικό να ωφεληθούν οι εθνικές στρατηγικές από αυτό με την εφαρμογή των οδηγιών. Οι προσπάθειες των τοπικών και περιφερειακών αρχών για καθιέρωση αυστηρότερων περιβαλλοντικών προτύπων πρέπει να επικροτηθούν και να προωθηθούν.

6.3. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της για τις οδηγίες που έχουν καταρτιστεί με εμπειριστατωμένο τρόπο, όπως προκύπτει από το υπόμνημα της Επιτροπής. Η εκτίμηση των οικονομικών συνεπειών που πραγματοποιείται στο υπόμνημα δείχνει σαφώς ότι τα μακροπρόθεσμα οικονομικά οφέλη για την ΕΕ από την εφαρμογή των οδηγιών θα είναι μεγαλύτερα από τις δαπάνες. Ωστόσο, σε ένα πρώτο στάδιο θα χρειαστούν σημαντικές δαπάνες για την επίτευξη των στόχων των οδηγιών. Οι οικονομικές συνέπειες θα είναι πολύ διαφορετικές σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Η Επιτροπή των Περιφερειών εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι τα τυχόν χρηματοδοτικά προβλήματα μπορούν να συνεπάγονται τη μη επίτευξη των επιθυμητών στόχων. Η ΕΤΠ θεωρεί αναγκαίο να υποδείξει η Επιτροπή τρόπους κάλυψης των εξόδων.

6.4. Η ΕΤΠ παρατηρεί ότι οι στόχοι των προτάσεων μπορούν να επιτευχθούν με λογικές δαπάνες εάν όλες οι σημαντικές και απαραίτητες κατευθυντήριες γραμμές χαραχθούν εντός σύντομου χρονικού διαστήματος.

6.5. Η ΕΤΠ παρατηρεί ειδικότερα ότι η Επιτροπή πρέπει να λάβει μέτρα ώστε να ολοκληρωθεί εντός των καθορισθεισών προθεσμιών η επεξεργασία των υπόλοιπων θυγατρικών οδηγιών της οδηγίας του Συμβουλίου για την εκτίμηση και τη διαχείριση της ποιότητας του αέρα.

6.6. Οι εκπομπές δεν έχουν σύνορα. Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι η Επιτροπή πρέπει να συμβάλλει στη χάραξη στρατηγικών και ρυθμίσεων συνεργασίας τόσο των κρατών μελών όσο και των υποψήφιων και των τρίτων χωρών. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα μπορούν, σε περίπτωση διασυννοριακής ατμοσφαιρικής ρύπανσης να καλούν τους ρυπαίνοντες να επεξεργαστούν και να υλοποιήσουν από κοινού σχέδια και προγράμματα με σκοπό να επιτευχθούν οι

επιδιωκόμενες τιμές ή πιο μακροπρόθεσμοι στόχοι. Προκειμένου να αποφευχθεί στην οδηγία σχετικά με τα εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους η θέσπιση διαφορετικών διατάξεων ίδιου περιεχομένου θα πρέπει να συμμετάσχουν και τα κράτη της Ανατολικής Ευρώπης, στην ίδια βάση με εκείνη που ισχύει για τις χώρες της ΕΕ.

6.7. Με τις προτάσεις οδηγιών προστίθενται δύο ακόμη σειρές κανόνων στην κοινοτική νομοθεσία για το περιβάλλον. Η Επιτροπή των Περιφερειών ζητεί να καταβληθούν προσπάθειες για την αύξηση της διαφάνειας και την περαιτέρω απλούστευση των κανόνων. Η ΕΤΠ προτείνει ως ελάχιστο μέτρο να περιλαμβάνουν οι μελλοντικές προτάσεις οδηγιών άμεσες αναφορές στις σημαντικές οδηγίες.

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών “Αύξηση του δυναμικού του τουρισμού για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης”»

(2000/C 317/14)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών «Αύξηση του δυναμικού του τουρισμού για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης» που αποτελεί συνέχεια στα συμπεράσματα και τις συστάσεις της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου για τον Τουρισμό και την Απασχόληση (COM(1999) 205 τελικό).

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου της 15ης Σεπτεμβρίου 1999 να εκδώσει, σύμφωνα με το άρθρο 265, 5η παράγραφος της Συνθήκης για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, γνωμοδότηση για το θέμα αυτό.

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης (CdR 291/99 réν. 3) που υιοθέτησε η επιτροπή 5, στις 18 Απριλίου 2000 (εισηγητής: ο κ. Λαζαρίδης).

έχοντας υπόψη το έγγραφο εργασίας της επιτροπής 6 σχετικά με την «Αύξηση του δυναμικού του Τουρισμού για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης» (εισηγητής: ο κ. Lars Abel).

υιοθέτησε κατά την 34η σύνοδο ολομέλειάς της 14ης και 15ης Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 15ης Ιουνίου) την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Ο διεθνής τουρισμός αποτελεί κλάδο με έντονα εξαγωγικό χαρακτήρα. Κατά συνέπεια, από τη μία πλευρά δεν υπόκειται στους περιορισμούς της μικρής έκτασης της αγοράς εγχώριων προϊόντων και υπηρεσιών, σε αντίθεση με τα αρχικά στάδια ανάπτυξης της βιομηχανίας, αφού απευθύνεται σε μία συνεχώς διευρυνόμενη αγορά σε διεθνές επίπεδο. Από την άλλη πλευρά, είναι κατ' αρχήν ευκολότερο, για μία αναπτυσσόμενη χώρα, η οποία διαθέτει τα απαραίτητα συγκριτικά πλεονεκτήματα να καταστεί ανταγωνιστική στην παροχή τουριστικών υπηρεσιών, απ' ό,τι στην παραγωγή και εξαγωγή βιομηχανικών προϊόντων, για λόγους που σχετίζονται με:

- τη διαφοροποίηση και μοναδικότητα των τουριστικών υπηρεσιών από τόπο σε τόπο.
- το μικρότερο μέγεθος του αρχικού ιδιωτικού κεφαλαίου που χρειάζεται συνήθως για την ίδρυση μιας τουριστικής επιχείρησης.
- τη μικρότερη περίοδο που απαιτείται προκειμένου να καταστεί αποδοτική μια τουριστική επιχείρηση.

Ένα ακόμη από τα πλεονεκτήματα του τουρισμού είναι ότι η κατανάλωση πραγματοποιείται επί τόπου, πράγμα που έχει θετικές οικονομικές συνέπειες ακόμη και για τις βιομηχανίες και τις επιχειρήσεις που δεν έχουν άμεση σχέση με τον τουρισμό, ο οποίος συμβάλλει συχνά και στη διατήρηση ή/και στην ανύψωση του επιπέδου των υπηρεσιών στις οποίες έχει πρόσβαση ο πληθυσμός της περιοχής.

1.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών διαπιστώνει με ικανοποίηση το γεγονός ότι η Επιτροπή αναγνωρίζει και επισημαίνει το τεράστιο δυναμικό του τουρισμού για τη δημιουργία θέσεων, καθώς και την

ανάγκη να ενσωματωθούν ορισμένες συνιστώσες του τουρισμού σε άλλες κοινοτικές πολιτικές, όπως επισημαίνεται άλλωστε και στα συμπεράσματα και στις συστάσεις της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου για τον Τουρισμό και την Απασχόληση. Παράλληλα, η ΕΤΠ θεωρεί σημαντικό να τονίσει ότι η αποτελεσματικότερη προσέγγιση για την ανάπτυξη του τουρισμού είναι η περιφερειακή. Η σημαντική ποικιλομορφία του φυσικού και του πολιτισμικού περιβάλλοντος, των διαρθρώσεων της αγοράς εργασίας και των επιχειρήσεων, καθώς και των δυνατοτήτων ανάπτυξης του τουρισμού σε ολόκληρη την κοινοτική επικράτεια συντείνουν στη δημιουργία φυσιολογικού ανταγωνισμού μεταξύ όχι μόνο των κρατών μελών αλλά και των περιφερειών.

1.3. Η ΕΤΠ επικροτεί τη στρατηγική της Επιτροπής, η οποία εστιάζεται στα εξής:

- a) στην αναγνώριση της σημασίας του τουριστικού κλάδου και στην ενσωμάτωση των σχετικών πολιτικών της ΕΕ, προκειμένου να εντάσσονται ευκολότερα τα τουριστικά θέματα στην ημερήσια διάταξη και να προαχθεί ο εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών που σχετίζονται με τον τουρισμό καθώς και η ανάπτυξη νέου επιχειρηματικού πνεύματος.
- b) στην πληροφόρηση και στις βέλτιστες πρακτικές ως βάση για την επίτευξη: καλύτερης γνώσης και τεχνογνωσίας, πρόσβασης σε εκτενέστερες πληροφορίες και σε κοινοτικά προγράμματα για τον τουρισμό, καθώς και πληρέστερης ενημέρωσης όσον αφορά τόσο αναπτυξιακές πρωτοβουλίες όσο και νομοθετικά μέτρα που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη και επηρεάζουν τον τουριστικό κλάδο.

1.4. Η ΕΤΠ συμφωνεί ότι απαιτείται πολυετές πρόγραμμα για τον τουρισμό, επικεντρωμένο στο συντονισμό και τη διάδοση πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών, στην ανάπτυξη φιλικών προς το χρήστη μέσων πληροφόρησης σχετικά με τα κοινοτικά προγράμματα και τις πρωτοβουλίες στον κλάδο του τουρισμού, καθώς και στην καθιέρωση μιας διαδικασίας διαβούλευσης και συνεργασίας μεταξύ των δημοσίων αρχών και των φορέων του τουριστικού κλάδου. Κατά την άποψη της ΕΤΠ (βλέπε τη γνωμοδότησή της με θέμα «Ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών στον τομέα της τουριστικής ανάπτυξης και η συμβολή της δράσης της ΕΕ σε θέματα τουρισμού» — CdR 157/98 τελικό)⁽¹⁾, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να επιφορτισθούν με τη διασφάλιση της βιώσιμης χρήσεως των πόρων στο πλαίσιο πολυετούς προγράμματος για τον τουρισμό.

1.5. Η ΕΤΠ υποστηρίζει βασικά την ιδέα να συσταθεί ένα ευρωπαϊκό τουριστικό συμβούλιο, απαρτιζόμενο από εκπροσώπους σημαντικών παραγόντων και φορέων λήψης αποφάσεων, που θα παρέχει συμβουλές στην Επιτροπή. Ωστόσο η πρόταση αυτή πρέπει να διευκρινισθεί περαιτέρω, ώστε να προκύπτει σαφώς ποιές θα είναι οι αρμοδιότητες του εν λόγω συμβουλίου και ποιά η σύνθεσή του. Στο πλαίσιο αυτό η ΕΤΠ κρίνει ότι είναι απαραίτητο να εκπροσωπούνται τα τοπικά και περιφερειακά συμφέροντα στο εν λόγω συμβούλιο.

1.6. Παρά ταύτα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι από στατιστικές του Eurostat προκύπτει ότι ο όγκος του τουριστικού ρεύματος είναι πολύ μεγαλύτερος στις περισσότερες προηγμένες περιοχές απ' ό,τι στις «παραδοσιακές» τουριστικές. Κι αυτό γιατί προφανώς η ποιότητα ζωής από τόπο σε τόπο καθώς και το γεγονός ότι ο τουρισμός δεν συνδέεται μόνο με τις διακοπές αλλά και με άλλες παραμέτρους επιδρούν καθοριστικά στην προσέλκυση τουριστών.

1.7. Έτσι διαπιστώνουμε στατιστικά ότι το Ηνωμένο Βασίλειο έρχεται πρώτο με 414 000 000 επισκέπτες, η Γερμανία με 314 000 000 ή η Αυστρία με 92 000 000, ενώ οι νότιες χώρες (χωρίς τη Γαλλία), παρά τον παραδοσιακό τουριστικό χαρακτήρα τους, συγκεντρώνουν συνολικά μόνο το 15 % των τουριστικών επισκέψεων στην Ευρώπη. Ανάλογη περίπτωση είναι και η απασχόληση.

1.8. Έχει επιπροσθέτως ιδιαίτερο ενδιαφέρον να συγκρίνουμε το ποσοστό των τουριστικών εσόδων στα έσοδα από εξαγωγές των νοτιών χωρών· ο μέσος κοινοτικός όρος είναι περίπου 10 %. Κυμαίνεται δε το ποσοστό στο 45 % για την Ελλάδα, 30 % για την Ισπανία, 26 % για την Πορτογαλία, 14 % για Ιταλία. Αυτονόητη λοιπόν η σημασία του Τουρισμού για τις χώρες της νότιας Ευρώπης. Για τις χώρες της Βόρειας Ευρώπης ο τουρισμός έχει γενικά μικρότερη σημασία, όμως για τις περιφέρειες που βρίσκονται σε ύφεση, όπως για τις νησιωτικές περιοχές και τα παραδοσιακά παραθαλάσσια θέρετρα, η ενίσχυση του τουρισμού θα συμβάλει θετικά στην ανάπτυξη της οικονομίας τους και της απασχόλησης. Η οικονομία των χωρών της Νότιας Ευρώπης, επομένως και η απασχόληση παρά τις πολύ λιγότερες αφίξεις τουριστών, εξαρτάται σε σημαντικότατο βαθμό από τον τουρισμό. Είναι ενδιαφέρον, εξάλλου, ότι πάνω από το 90 % της τουριστικής βιομηχανίας είναι ΜΜΕ. Θεωρείται αναγκαία δε η επισήμανση της

σχετικής Έκθεσης προς την Επιτροπή Περιφερειακής Πολιτικής, Μεταφορών και Τουρισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (εισηγητής ο κ. Viceconte), ότι δηλαδή ο τουρισμός απαιτεί μεγάλες επενδύσεις σε δομές, υποδομές, επιχειρήσεις, επαγγελματισμό, κοινωνικές υπηρεσίες, κατάρτιση. Στοιχεία απαραίτητα για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των περιοχών φιλοξενίας των τουριστών, που τα διαθέτουν ήδη οι προηγμένες περιφέρειες και αποτελούν μέρος του συστήματός τους ενώ, οι φτωχότερες περιφέρειες δεν μπορούν να τα αποκτήσουν προς χάριν και αποκλειστική χρήση των τουριστών.

1.9. Από όλα τα προαναφερθέντα προκύπτει ότι, ένα πρόγραμμα που θα στοχεύει στην αύξηση του δυναμικού του τουρισμού, πρέπει να υποστηρίζει τα κράτη μέλη, τις περιφερειακές και τοπικές αρχές στη βελτίωση των δομών, υποδομών, του επαγγελματισμού, της κατάρτισης, των κοινωνικών υπηρεσιών και των ΜΜΕ που σχετίζονται με τον Τουρισμό. Εργαλεία προς την κατεύθυνση αυτή είναι ήδη δράσεις και πολιτικές στα πλαίσια των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής που για την περίοδο 1994-1999 ανέρχονται σε 4,7 δις ευρώ.

1.10. Η Ομάδα Υψηλού Επιπέδου για τον Τουρισμό καταλήγει στη διαπίστωση ότι «οι δραστηριότητες που σχετίζονται με τον Τουρισμό αντιπροσωπεύουν ήδη ένα σημαντικό ποσοστό και ένα ποικίλο φάσμα επαγγελμάτων στην Ευρώπη, προσφέρουν δε ένα σαφές δυναμικό για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Προβλέπεται ότι από το σημερινό επίπεδο των 9 εκατ. θέσεων εργασίας, ο τουρισμός μπορεί να δημιουργήσει από 2,2 έως 2,3 εκατ. νέες θέσεις μέχρι το 2010 με βάση ένα ποσοστό αύξησης ετησίως 1-1,5 %». Τα 2 εκατ. περίπου τουριστικές επιχειρήσεις, οι περισσότερες από τις οποίες είναι ΜΜΕ, αντιπροσωπεύουν το 6 % της συνολικής απασχόλησης στην ΕΕ και το 30 % του συνολικού τομέα του εμπορίου των υπηρεσιών. Ο τουρισμός θεωρείται σημαντικότερη πηγή ξένου συναλλάγματος καθώς και η παροχή τουριστικών υπηρεσιών αποφέρει ξένο συνάλλαγμα στην αναπτυσσόμενη οικονομία.

1.11. Ο τουρισμός είναι μία δραστηριότητα με βασικό χαρακτηριστικό την υψηλή απορροφητικότητα σε εργατικό δυναμικό, πράγμα που κάνει την προοπτική ανάπτυξής του ακόμα πιο ελκυστική. Στις προηγμένες οικονομικά περιφέρειες προσφέρει λύση στην απορρόφηση του πλεονάζοντος εργατικού δυναμικού και εκδηλώνεται ως ένταση εργασίας και τεχνολογίας (τεταρτογενής τομέας). Σ' αυτές τις περιφέρειες όπου στόχος είναι να εξασφαλισθούν υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης της οικονομίας, μία μεγάλης κλίμακας τουριστική ανάπτυξη έχει το πλεονέκτημα ότι προσελκύει και τουρίστες πολύ υψηλότερου εισοδήματος. Στις αγροτικές και υποανάπτυκτες περιφέρειες, εκδηλώνεται ως ένταση εργασίας και απορροφά κατά κύριο λόγο τοπικό δυναμικό. Σ' αυτή την περίπτωση όπου στόχος είναι η μείωση ή και εξουδετέρωση των περιφερειακών ανισοτήτων, η τουριστική ανάπτυξη παρουσιάζεται μικρής κλίμακας, ώστε να εντάσσεται στο περιβάλλον και να επιτυγχάνεται στο έπακρον αξιοποίηση των τοπικών πόρων και του τοπικού εργατικού δυναμικού.

1.12. Η διαχρονική δυναμικότητα που παρουσιάζει ο διεθνής τουρισμός κατά την τελευταία τριακονταετία, είναι αναμφισβήτητη εντυπωσιακή. Πράγματι, υπολογίζεται ότι οι εισπράξεις τουριστικού συναλλάγματος ξεπερνούν τα έσοδα από εξαγωγές προϊόντων, σε διεθνές επίπεδο, για το μεγαλύτερο τμήμα αυτής της περιόδου, ενώ ο διεθνής τουρισμός αποτελεί το μεγαλύτερο κονδύλι στο διεθνές εμπόριο. Συνοπτικά, ο σημαντικός ρόλος του τουρισμού για την οικονομική ανάπτυξη, επικεντρώνεται κυρίως:

⁽¹⁾ ΕΕ C 293 της 13.10.1999, σ. 33.

1. στη σταθεροποιητική επίδρασή του στο ισοζύγιο πληρωμών·
2. στη δημιουργία εισοδήματος·
3. στη δημιουργία απασχόλησης·
4. στις κάθετες και οριζόντιες διασυνδέσεις του με άλλους τομείς και κλάδους της οικονομίας, μέσω των οποίων συμβάλλει σημαντικά στην ανάπτυξη κλάδων παραγωγής ενδιάμεσων προϊόντων·
5. στην περιφερειακή ανάπτυξη.

1.13. Στη δεκαετία 1988-1997 η συμμετοχή της κοινοτικής Ευρώπης στις αφίξεις στο σύνολο της ηπείρου μειώθηκε από 74 % σε 68,7 % και στις εισπράξεις από 82,9 % σε 76,7 %. Έντεκα κράτη-μέλη είναι στον κατάλογο των 20 σημαντικότερων παγκόσμιων προορισμών για το 1997 από την άποψη των αφίξεων και 12 από την άποψη των εισπράξεων. Ταυτόχρονα όμως 12 ράτη μέλη περιλαμβάνονται στον κατάλογο των 20 χωρών με τη μεγαλύτερη τουριστική δαπάνη. Η Ευρώπη είναι ταυτόχρονα μία τεράστια αγορά-πηγή τουριστικού ρεύματος και συγχρόνως μία τεράστια αγορά-δέκτης τουριστικού ρεύματος.

1.14. Στο σημείο αυτό είναι ιδιαίτερα χρήσιμο να προσθέσουμε τις πρόσφατες προβλέψεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού σχετικά με τον αναμενόμενο τριπλασιασμό του διεθνούς τουρισμού τα επόμενα 20 χρόνια. Η βαρύνουσα σημασία των προβλέψεων αυτών για την Ευρώπη και την τοπική οικονομία και ειδικότερα για την απασχόληση είναι εύκολο να κατανοηθεί.

1.15. Ο τουρισμός είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με δημογραφικές μεταβολές, με κοινωνικές κατακτήσεις των εργαζομένων και με την γενικότερη οικονομική ανάπτυξη και ενίσχυση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών.

1.16. Δεν αποτελεί γεωγραφικά περιορισμένη δραστηριότητα, καθόσον άρχισαν να γίνονται ελκυστικές και οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως αγροτικός, υπαίθριος, συνεδριακός, οικολογικός, δίνοντας την δυνατότητα σε παρακμάζουσες περιφέρειες να εισέλθουν ανταγωνιστικά στο χώρο της οικονομίας και να γνωρίσουν κοινωνική και οικονομική αναγνώριση.

2. Προκλήσεις και προοπτικές του ευρωπαϊκού τουρισμού

2.1. Οι τουρίστες του μέλλοντος αναμένεται να θέτουν μεγαλύτερες απαιτήσεις όσον αφορά τόσο την ποιότητα (π.χ. των υποδομών, των μεταφορών, των ξενοδοχείων, των υπηρεσιών, κλπ.) όσο και την ποικιλομορφία των αξιοθέατων και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τόπου προορισμού. Εφαρμογή τεχνικών ποιτικού ελέγχου και καθιέρωση κριτηρίων ποιότητας στην παροχή τουριστικών υπηρεσιών, κάτι που στο παρελθόν παραγκωνίστηκε, εξ αιτίας του μαζικού τουρισμού που σε πολλές περιοχές βασίστηκε στη συμπίεση κόστους, σε βάρος της ποιότητας παροχής υπηρεσιών. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών έχουν αυξηθεί σημαντικά οι απαιτήσεις για μια πιο φιλοπεριβαλλοντική ανάπτυξη των τουριστικών περιοχών. Για να ικανοποιηθούν όλες αυτές οι απαιτήσεις είναι αναγκαία μια στοχοθετημένη ανάπτυξη του τουρισμού. Κατ' αρχήν, βασική προϋπόθεση αποτελεί ένα ευνοϊκό επενδυτικό κλίμα το οποίο να διασφαλίζει τη συνεχή

ανάπτυξη νέας τεχνολογίας και υποδομών, καθώς και την ποιοτική αναβάθμιση ξενοδοχείων, κέντρων διακοπών, τρόπων ψυχαγωγίας κλπ, ενώ η βελτίωση των προσόντων του υφιστάμενου εργατικού δυναμικού και η παροχή κατάρτισης εστιασμένης στον τουρισμό και στις ιδιαίτερες ανάγκες του συνιστούν επιπρόσθετο προαπαιτούμενο. Τέλος, λόγω των διαφορετικών συνθηκών που επικρατούν στις διάφορες περιοχές της Κοινότητας, οι δημόσιες αρχές πρέπει να ενώσουν τις δυνάμεις τους με τους τουριστικούς και τους λοιπούς ενδιαφερομένους φορείς προκειμένου να εξεύρουν λύσεις για την προστασία του φυσικού, του πολιτισμικού και του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος, καθώς και των παραδοσιακών και φημισμένων προϊόντων της γεωργίας και της ζωοτεχνίας των περιοχών σε τοπική και περιφερειακή κλίμακα και, ταυτόχρονα, για τη βιώσιμη αξιοποίηση του ιδιαίτερου δυναμικού τους.

2.2. Οι δυνατότητες δράσης των τουριστικών επιχειρήσεων πρέπει να βελτιωθούν και να ενισχυθούν, ιδιαίτερα των ΜΜΕ, οι οποίες θα πρέπει να διαθέτουν οργανωμένα συστήματα έρευνας, πρόβλεψης και προσαρμοστικότητας απέναντι στις συνεχώς ανανεούμενες ανάγκες των τουριστικών αγορών. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι ο αντίκτυπος του τουρισμού στην απασχόληση και η συνολική οικονομική του επίδραση σπάνια έχουν εξεταστεί εμπεριστατωμένα. Για να τύχει ο τομέας αυτός της δέουσας αναγνώρισης είναι απαραίτητο να αναλυθούν και να περιγραφούν λεπτομερέστερα οι επιδράσεις αυτές. Μια παρόμοια ανάλυση πρέπει επίσης να εκληφθεί ως προϋπόθεση για μια στοχοθετημένη προσπάθεια ανάπτυξης του κλάδου. Απαιτείται να αναλυθεί και να εκτιμηθεί η σημασία του τουρισμού τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Τα αποτελέσματα θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως βάση για επενδύσεις και πρωτοβουλίες τόσο από το δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα. Η Επιτροπή των Περιφερειών παροτρύνει την Επιτροπή να υποστηρίξει την ανάπτυξη ενός οικονομικού προτύπου που να είναι σε θέση να αξιολογήσει τον κύκλο εργασιών και την προστιθέμενη αξία του τουρισμού, συμπεριλαμβανομένων και των συνολικών συνεπειών στην απασχόληση. Ένα τέτοιο πρότυπο μπορεί να αποτελέσει σημαντικό μέσο για την ανάπτυξη του τουρισμού σε περιφερειακό επίπεδο και ταυτόχρονα να αποτελέσει τη βάση για μια συγκριτική αξιολόγηση μεταξύ περιφερειών.

2.3. Οι εταιρικές σχέσεις μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα πρέπει να προωθηθούν. Ο ιδιωτικός τομέας είναι αυτός που εξασφαλίζει τις θέσεις εργασίας μέσω των επενδύσεων και των δραστηριοτήτων, που αποτελούν την κινητήριο δύναμη του τουρισμού. και οι δημόσιες αρχές είναι ο φορέας εξουσίας που καθορίζει το πλαίσιο και τις προϋποθέσεις δραστηριοποίησης των επιχειρηματιών.

2.4. Στην ανακοίνωση της Επιτροπής διευκρινίζεται ότι οι τουριστικές επιχειρήσεις εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό η μία από την άλλη — είναι δε σπάνιο να παράγει μόνη της μια συγκεκριμένη επιχείρηση ένα τουριστικό προϊόν. Συνήθως τα ταξίδια διοργανώνονται από μια ολόκληρη σειρά επιχειρήσεων που προσφέρουν μεταφορικά μέσα, διατροφή, διανυκτέρευση και ψυχαγωγία. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές αποτελούν βασικό κρίκο αυτής της αλυσίδας, δεδομένου ότι δημιουργούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την παροχή υπηρεσιών μέσω των υποδομών, της χωροταξίας, της προσφοράς εκπαίδευσης, της οικονομικής πολιτικής, των φορολογικών συστημάτων κ.λπ.

2.5. Διαδικασίες συνεργασίας με εκπροσώπους της τουριστικής βιομηχανίας και κοινωνικούς εταίρους με σκοπό την αύξηση της αποδοτικότητας και της ανταγωνιστικότητας του ευρωπαϊκού τουρισμού απέναντι στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει από προορισμούς εκτός των γεωγραφικών ορίων της Ευρώπης.

2.6. Περιορισμός των τελών και επιβαρύνσεων στην παροχή τουριστικών υπηρεσιών και προϊόντων που έχει ως αποτέλεσμα να αυξάνει την ελκυστικότητά τους, να δίνει την δυνατότητα αξιοποίησης τοπικού δυναμικού με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και να αποτελέσει κίνητρο για ορισμένες επιχειρήσεις να απομακρυνθούν από την παραοικονομία.

2.7. Το μάρκετινγκ για την πώληση τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών πρέπει να είναι σωστό και πρέπει να προωθηθεί η πώληση πακέτων διακοπών εκτός περιόδων αιχμής. Για να αξιοποιηθεί το αναπτυξιακό δυναμικό του ευρωπαϊκού τουρισμού είναι απαραίτητη η εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού και η παροχή συμβουλών στους επιχειρηματίες για τη διαχείριση και την ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων. Ωστόσο, είναι εξίσου σημαντικό να ξεπεραστούν οι συνέπειες της εποχικής απασχόλησης και να υλοποιηθεί η ανάπτυξη του τουρισμού μέσω της διαφοροποίησης και της διάδοσης των τουριστικών προϊόντων σε μια δεδομένη περιοχή. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές καλούνται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο για την υποστήριξη των εν λόγω εξελίξεων.

2.8. Κατά τη μεταρρύθμιση της πολιτικής σε πολλούς σημαντικούς τομείς (μέσω του Προγράμματος 2000), που αφορούν τα Διαρθρωτικά Ταμεία, το Ταμείο Συνοχής, την κοινή γεωργική πολιτική (κανονισμός σχετικά με την αγροτική ανάπτυξη), η ΕΤΠ καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αναπτύξουν κατάλληλα μέτρα στο πλαίσιο νέων προγραμμάτων με στόχο την αύξηση των χαμηλών αμοιβών και την προώθηση της απασχόλησης διαμέσου του τουρισμού υψηλής ποιότητας ως αναπόσπαστου στοιχείου μιας στρατηγικής προκειμένου να δοθούν νέα ώθηση και στόχοι στα παραδοσιακά αγροτικά και αστικά παραθαλάσσια θέρετρα. Εξάλλου, η ΕΤΠ καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για την αξιοποίηση νεοεμφανιζόμενων προϊόντων που διαθέτουν σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης, όπως παραδείγματος χάρι ο τουρισμός που συνδυάζεται με θαλάσσια αθλήματα, με θερμά λουτρά, με πολιτιστικές δραστηριότητες, με συγκεντρώσεις, καθώς και ο αγροτικός τουρισμός.

2.9. Εισαγωγή του ευρώ (που συνεπάγεται διαφάνεια τιμών και οικονομικότερες λύσεις για τους τουρίστες), διαδικασία ελευθέρωσης στις μεταφορές, δημιουργία αποτελεσματικών υποδομών μεταφορών και τηλεπικοινωνιών και επέκταση και εφαρμογή νέων διαθέσιμων τεχνολογιών.

2.10. Σε πολλές περιφέρειες η πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί ίσως και τον μοναδικό πόλο τουριστικής έλξης. Η διατήρηση και ο εμπλουτισμός της, καθώς και η ένταξή της στην πολεοδομία, δημιουργεί κλίμα τόνωσης της τουριστικής κίνησης με άμεση συνέπεια την ανταγωνιστικότητα της περιφέρειας και συνεπώς θέσεις εργασίας.

2.11. Διατήρηση και λήψη μέτρων και ελέγχων για ένα άθικτο φυσικό περιβάλλον, σε συνδυασμό με την πολιτιστική και βιολογική ποικιλία, που αφενός συμβάλλουν στην ανταγωνιστική θέση των τουριστικών περιφερειών της Ευρώπης σε σύγκριση με μακρινούς προορισμούς και ικανοποιούν τους τουρίστες, αφετέρου

μειώνουν ή και εξαλείφουν τις αρνητικές επιδράσεις του τουρισμού στους τόπους υποδοχής. Όσο μεγαλύτερη είναι η προσοχή που δίνεται στο ζήτημα της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης τόσο μεγαλύτερες και οι μακροπρόθεσμες δυνατότητες απασχόλησης και τα γενικότερα οφέλη από την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών τουριστικών περιφερειών.

2.12. Τέλος, το ειδικό πρόγραμμα πλαίσιο «Η Κοινωνία των Πληροφοριών» ήρθε να καλύψει το κενό που υπήρχε στην πληροφόρηση στον κλάδο του τουρισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η παροχή ολοκληρωμένης πληροφόρησης καλύπτει, αφενός, τον καταναλωτή, προσφέροντας εκ των προτέρων ολοκληρωμένη εικόνα για πιθανούς προορισμούς, χωρίς την παρεμβολή τρίτων, ελαχιστοποιώντας τις «εκπλήξεις» που μπορεί να επιφέρει η πληροφόρηση μετά την άφιξη του τουρίστα στον τόπο προορισμού. Αφετέρου, στοχεύει στην τουριστική βιομηχανία, δίνοντας την ευκαιρία μέσω του διαδικτύου να αυξήσει την ανταγωνιστικότητά της και να αποκτήσει την απαραίτητη τεχνογνωσία και εξειδίκευση που απαιτούν οι σύγχρονες ανάγκες. Εξάλλου, οι τεχνολογίες της κοινωνίας των πληροφοριών αποτελούν επένδυση αλλά και εξοπλισμό που θα οδηγήσει στη δημιουργία νέων και καλύτερων θέσεων εργασίας στην εξειδικευμένη κατάρτιση, υψηλότερο κέρδος και δυνατότητα αξιοποίησης τοπικών αγορών.

2.13. Η ΕΤΠ κρίνει ότι οι τουριστικές δραστηριότητες πρέπει να έχουν επίσης προτεραιότητα όταν χορηγείται ενίσχυση στις υποψήφιες για ένταξη χώρες μέσω π.χ. των προγραμμάτων Phare και Interreg. Ήδη τώρα το τουριστικό ενδιαφέρον για τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες είναι έντονο, τόσο εντός όσο και εκτός της Ευρώπης. Για να αξιοποιηθεί κατά τον καλύτερο τρόπο το ενδιαφέρον αυτό με όσο το δυνατόν πιο θετικά αποτελέσματα για την απασχόληση, είναι απαραίτητο να συμμετάσχουν οι υποψήφιες προς ένταξη χώρες στα δίκτυα και τις μορφές συνεργασίας που υπάρχουν μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης, ενώ πρέπει επίσης να εξασφαλισθεί η ανάπτυξη ενός ισχυρού τουριστικού κλάδου σε ολόκληρη την Ευρώπη. Επίσης, είναι σημαντικό να καταβληθούν προσπάθειες για ένα βιώσιμο τουρισμό που να σέβεται τις ιδιαιτερότητες των χωρών και να διατηρεί επίσης τις σημαντικές πολιτιστικές αξίες, που διαφορετικά κινδυνεύουν να χαθούν.

3. Η σημασία του τουρισμού όσον αφορά την απασχόληση

3.1. Η Επιτροπή τονίζει συγκεκριμένα ότι ο τουρισμός έχει δυναμικό στα πλαίσια και των τεσσάρων πυλώνων της στρατηγικής απασχόλησης της ΕΕ: ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος, βελτίωση της καταλληλότητας της απασχόλησης, προώθηση της προσαρμοστικότητας και ενίσχυση των ίσων ευκαιριών των ανδρών και των γυναικών. Συνεπώς, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο τουρισμός αποτελεί έναν ιδανικό εταίρο στις προσπάθειες για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

3.2. Ο τουρισμός δημιουργεί με λίγα λόγια τρία είδη απασχόλησης:

- 1) την άμεση και ορατή απασχόληση, δηλαδή όταν παρέχονται υπηρεσίες ή πωλούνται προϊόντα στους τουρίστες. Πρόκειται κυρίως για τις διανυκτερεύσεις, την ψυχαγωγία, τη μεταφορά ή τη διατροφή·

- 2) την έμμεση απασχόληση, συνήθως σε επιχειρήσεις που άμεσα ή έμμεσα εξυπηρετούν τις πρωτογενείς τουριστικές επιχειρήσεις. Πρόκειται π.χ. για τους κτηνοτρόφους οι οποίοι προμηθεύουν με γάλα τα γαλακτοκομεία, που προμηθεύουν με γάλα τα καταστήματα όπου οι τουρίστες αγοράζουν προϊόντα (ή συστατικά προϊόντων).
- 3) τη συνεπαγόμενη απασχόληση, που δημιουργείται όταν οι εργαζόμενοι στον τουριστικό κλάδο δαπανούν ορισμένα από τα χρήματα που έχουν κερδίσει.

3.3. Τόσο η άμεση όσο και η συνεπαγόμενη απασχόληση είναι αδιαφανείς και, συνεπώς, δεν είναι εύκολο να προσδιορισθούν. Ωστόσο, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η ανάπτυξη του τουρισμού θα έχει θετική επίδραση και στις τρεις προαναφερθείσες μορφές απασχόλησης.

3.4. Ο τουρισμός δημιουργεί ευέλικτα σχήματα απασχόλησης, (εποχιακή, μερική, δεύτερη απασχόληση), με αποτέλεσμα να συμβάλλει ουσιαστικά στην παροχή ίσων ευκαιριών. Παρέχει τη δυνατότητα για την απασχόληση π.χ. γυναικών και νέων. Επιπλέον, ο τουρισμός προσφέρεται για την ένταξη ατόμων τα οποία βρίσκονται συχνά στο περιθώριο της αγοράς εργασίας. Πρόκειται π.χ. για άτομα τα οποία εξαιτίας είτε της περιορισμένης μόρφωσης ή ανεπαρκούς γνώσεως της εθνικής γλώσσας, είτε λόγω της παρακμής τομέων της οικονομίας — όπως π.χ. της γεωργίας — αντιμετωπίζουν προβλήματα στην εξεύρεση μόνιμης απασχόλησης. Με την αναβάθμιση των ικανοτήτων τους — και λόγω των ιδιαιτεροτήτων του τουριστικού κλάδου — ορισμένες δεξιότητες και ικανότητες των ατόμων αυτών μπορεί να αποδειχθούν εξαιρετικά ενδιαφέρουσες για τον εν λόγω κλάδο. Στις οικογενειακές γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ιδιαίτερα στις ορεινές και περιφερειακές περιοχές, αυξάνονται οι δυνατότητες εδραίωσης με τη συμπληρωματική αύξηση των εσόδων που απορρέουν από την πολλαπλή δραστηριότητα στους τομείς της γεωργίας και του τουρισμού. Τέλος, υπενθυμίζεται πως ο τουρισμός δημιουργεί θέσεις εργασίας όχι μόνο στους τομείς που συνδέονται άμεσα με αυτόν αλλά και σε άλλους τομείς, όπως π.χ. στο δημόσιο τομέα.

3.5. Η κατάρτιση και η επιμόρφωση των εργαζομένων, σε οποιοδήποτε κλάδο έχει σχέση με τον τουρισμό, αναβαθμίζουν το επαγγελματικό τους επίπεδο και αυξάνουν τις δυνατότητες τους να ανταποκριθούν καλύτερα στις προσδοκίες των τουριστών και στις ανάγκες της τουριστικής βιομηχανίας. Για να λειτουργήσει το ανωτέρω κίνητρο είναι απαραίτητη η αμοιβαία αναγνώριση των τίτλων σπουδών στην ΕΕ και η καθιέρωση ενός «EURO-PASS» όσον αφορά την επιμόρφωση, το οποίο θα εξασφαλίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων.

3.6. Πρέπει να δημιουργηθούν συνθήκες εργασίας και προϋποθέσεις απασχόλησης που θα αυξάνουν την ελκυστικότητα του τομέα και τις προοπτικές σταδιοδρομίας όπως και την κοινωνική ασφάλιση, την προστασία των εργαζομένων, το σταθερό ωράριο εργασίας προκειμένου να παραμένει στην εργασία του το ειδικευμένο προσωπικό αφού θα εξασφαλίζει μόνιμη απασχόληση ακόμη και στις νεκρές περιόδους π.χ. είτε με σεμινάρια επιμόρφωσης και πληροφόρησης κατά το διάστημα αυτό, είτε με μετακίνησή του σε άλλες περιφέρειες με εναλλακτικές μορφές τουρισμού, περιορίζοντας κατά τον τρόπο αυτό το μειονέκτημα εποχικότητας που παρουσιάζει ο κλάδος του τουρισμού.

3.7. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι οι πλέον κατάλληλες να αναλάβουν τα καθήκοντα εκπαίδευσης τα οποία οι μεμονωμένες επιχειρήσεις δεν έχουν την εμπειρογνωμοσύνη ή τα μέσα να φέρουν εις πέρας. Με τις γνώσεις των τοπικών και περιφερειακών αρχών για τις μελλοντικές ανάγκες του τομέα, μπορεί να δημιουργηθεί προσφορά που θα έχει ως αποτέλεσμα τη διεύρυνση των γνώσεων του εργατικού δυναμικού π.χ. των γλωσσικών γνώσεων, των γνώσεων για την προστασία του περιβάλλοντος και των γενικών γνώσεων για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των περιφερειών, που ενδέχεται να είναι σημαντικά και για άλλες μορφές απασχόλησης.

3.8. Οι μεγάλες μεταπτώσεις του επιπέδου δραστηριότητας στον κλάδο αυτό θα καταστήσουν απαραίτητες πειραματικές ενέργειες με ευέλικτες μορφές διδασκαλίας, π.χ. με εξ' αποστάσεως εκμάθηση. Θα ήταν συμφέρον για τον κλάδο στο σύνολό του να ανταλλάγουν εμπειρίες για το θέμα αυτό μεταξύ των περιφερειών της Κοινότητας.

4. Ο ρόλος της περιφερειακής και της τοπικής αυτοδιοίκησης

Επίσης οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν, μέσω της εκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού, της χωροταξίας, του προγραμματισμού των υποδομών και των δραστηριοτήτων προώθησης των επιχειρήσεων, να δημιουργήσουν τα σωστά πλαίσια για τον τουρισμό και να δώσουν επαγγελματικό χαρακτήρα στην προσφορά του τουρισμού στις διάφορες περιοχές.

4.1. Ο τουρισμός στο επίπεδο της προσφοράς έχει διττή μορφή: υπηρεσίες και προϊόντα, από τη φύση του δε, είναι συνυφασμένος με το ανθρώπινο δυναμικό και τον τοπικό παράγοντα. Το επίπεδο εξουσίας που έχει επομένως την πλέον άμεση σχέση, είναι η Τοπική και Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση εφόσον:

- έχει τη δυνατότητα να καταγράφει τη δυναμική και προοπτική της τοπικής τουριστικής βιομηχανίας και να καθορίζει την κλίμακα της τουριστικής ανάπτυξης διότι έχει άμεση επαφή με τον παραγωγό και τον τελικό καταναλωτή της τουριστικής ζήτησης·
- μπορεί να εντάξει τις ανάγκες του τουριστικού κλάδου σε υποδομές μέσα στο γενικότερο αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιφέρειας, καθώς και τις πολιτικές παροχής κινήτρων, τις αναγκαίες κατευθύνσεις για την επιτόπια διασύνδεση των διαφόρων οικονομικοκοινωνικών και πολιτιστικών τομέων που συμβάλλουν στην τουριστική ανάπτυξη·
- μπορεί να φέρει σε επαφή το σκέλος της ζήτησης και προσφοράς στον τουριστικό κλάδο, με τη λειτουργία γραφείων ενημέρωσης ανέργων, τοπικών παραγωγών και τουριστικών επιχειρήσεων, στα πλαίσια συνεχούς διαλόγου μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα·
- μπορεί και η ίδια να δημιουργήσει θέσεις εργασίας και προοπτικές κατάρτισης μέσα από τις δημοτικές επιχειρήσεις·

e. Μπορεί να καθορίσει το είδος και την κλίμακα τουριστικής ανάπτυξης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Γνωρίζει καλά τους γεωφυσικούς και πολιτιστικούς παράγοντες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τόπου, στοιχεία καθοριστικά για το είδος του τουρισμού που μπορεί να αναπτυχθεί σε συγκεκριμένη περιφέρεια, φέροντας στην επιφάνεια τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού που αξιοποιούν την ιδιομορφία του κάθε τόπου. Μπορεί να καθορίσει την κλίμακα επιλέγοντας μικρής δυναμικής τουριστική ανάπτυξη που στηρίζεται περισσότερο σε τοπικούς πόρους και συντελεστές παραγωγής και δημιουργεί πολύ μεγαλύτερες διασυνδέσεις στην τοπική οικονομία, συντελώντας έτσι στην γενικότερη ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, ή ευρείας κλίμακας τουριστική ανάπτυξη κάτι που αρμόζει σε ήδη οικονομικά ανεπτυγμένες περιφέρειες με δυνατότητες και δυναμικό ανάλογο.

4.2. Για να είναι το όλο τουριστικό προϊόν ανταγωνιστικό, είναι απαραίτητο να δημιουργήσουν οι διάφοροι παράγοντες δίκτυα για την ανάπτυξη των προσόντων και των ικανοτήτων. Οι κρατικές αρχές μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη διατήρηση προϊόντων σε μακροπρόθεσμη και βιώσιμη βάση. Αυτό μπορεί για παράδειγμα να συμβεί μέσω συνεργασίας σε περιφερειακό επίπεδο με τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών και του τουριστικού κλάδου που θα προωθούν από κοινού τα πλεονεκτήματα μιας περιφέρειας. Η συνεργασία αυτή μπορεί επίσης να προωθήσει ένα συνεχή διάλογο μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα π.χ. για τις μελλοντικές ανάγκες σε θέσεις κατάρτισης και να χρησιμεύσει επίσης ως ένα είδος κοινής πρόσβασης σε μια περιοχή (One Stop Shop).

5. Προτάσεις

Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει στην Επιτροπή, να προβεί:

5.1. στην ενίσχυση του δικτύου πληροφόρησης με αποδέκτες τόσο τους καταναλωτές όσο και τις επιχειρήσεις του τομέα του τουρισμού·

5.2. στην καθιέρωση προτύπων ποιότητας και μεθόδων ελέγχου στους τομείς των υποδομών, της εκπαίδευσης προσωπικού και των υπηρεσιών που βελτιώνουν τη διαφάνεια και ελκυστικότητα τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών σε όλη την ΕΕ κάνοντας το προϊόν ευκρινές και συγκεκριμένο στον καταναλωτή καθώς και ελκυστικό όσον αφορά τον διεθνή ανταγωνισμό. Για το λόγο αυτό, η ΕΤΠ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λάβει υπόψη τη σημερινή κατάσταση σε κάθε κράτος μέλος και να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στις μικρές επιχειρήσεις προκειμένου να μην τεθούν σε κίνδυνο η απασχόληση και η ανταγωνιστικότητα·

5.3. στην ενσωμάτωση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης και της αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στην κοινοτική

νομοθεσία για τον τουρισμό, ώστε η ολοκληρωμένη προσέγγιση να καλύπτει μακροπρόθεσμα τη βιώσιμη εξέλιξη του τουρισμού, την ποιότητα, τα οφέλη για το τοπικό δυναμικό και τη διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Οι σύγχρονες τάσεις περί ενεργειακής πολιτικής να διαπνέουν και την πολιτική κατασκευής τουριστικών υποδομών, την κατασκευή και λειτουργία των κτιριακών εγκαταστάσεων, το βιοκλιματικό σχεδιασμό και τη ορθολογική χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (όπως προβλέπεται από τη Λευκή Βίβλο για τον τομέα αυτό). Επίσης, στις μελέτες για την επίδραση ή τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις εγκαταστάσεων ή δραστηριοτήτων, πρέπει να εξετάζεται η ενδεχόμενη ασυμβατότητά τους με τον τουριστικό χαρακτήρα των φυσικών τοπίων όπου θα γίνει η παρέμβαση·

5.4. στην ενθάρρυνση της ίδρυσης καινοτόμων τουριστικών επιχειρήσεων με στόχο την ενίσχυση νέων τουριστικών προκλήσεων και προτάσεων που να προωθούν σύγχρονα μέσα στρατηγικής διαχείρισης·

5.5. στην κατάστροψη ευρωπαϊκής στρατηγικής για την αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων των εργαζομένων στον κλάδο του τουρισμού με συγκροτημένες και υπεύθυνες εταιρικές σχέσεις μεταξύ διεθνών τουριστικών επιχειρήσεων, οργανισμών εκπαίδευσης και κατάρτισης και δημοσίων αρχών, με συνδυασμό μηχανισμού πληροφόρησης ώστε να διασφαλισθεί ισορροπία προσφοράς και ζήτησης, ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, διαφάνεια στην τουριστική αγορά εργασίας. Θεσμοθετημένη διεθνής αναγνώριση τίτλων τουριστικών σπουδών·

5.6. στην εκπόνηση ενός πλαισίου στρατηγικής που θα ενσωματώνει τα ανωτέρω, παρέχοντας πολιτική αναγνώριση του ρόλου και της δυναμικής του τουρισμού στον τομέα απασχόλησης, συντονισμό όλων των κοινοτικών μέτρων και πολιτικών που επηρεάζουν τον τουρισμό, αντιμετώπιση των αδυναμιών, ενθάρρυνση των πλεονεκτημάτων·

5.7. στην υλοποίηση ενός πολυετούς ευρωπαϊκού προγράμματος για τον τουρισμό που θα βελτιώνει την ενσωμάτωση των δράσεων υπέρ του τουρισμού στα Διαρθρωτικά Ταμεία και στο Ταμείο Συνοχής, και θα προσδιορίζει τα κριτήρια για τις κοινοτικές ενισχύσεις που αφορούν τον τουρισμό, τα οποία μεταξύ άλλων θα προβλέπουν τα εξής:

— την παροχή χρηματοδοτικής ενίσχυσης για τη δημιουργία περιφερειακών δικτύων και την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των περιφερειών όσον αφορά τις βέλτιστες πρακτικές, ώστε οι βιώσιμες πρωτοβουλίες που έχουν δοκιμαστεί σε ορισμένες περιφέρειες να χρησιμοποιηθούν σε ολόκληρη την Κοινότητα·

— την παροχή οικονομικής ενίσχυσης για την περαιτέρω ανάπτυξη ενός προτύπου που θα διασαφηνίζει και αναλύει την σημασία του τουρισμού όσον αφορά την οικονομία και την απασχόληση, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο·

- τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης για την ανάπτυξη και τη χρησιμοποίηση τεχνολογιών πληροφόρησης στον κλάδο του τουρισμού, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας κοινών συστημάτων κράτησης θέσεων και της αύξησης της χρησιμοποίησης τόσο του Διαδικτύου (Internet) όσο και του Ενδοδικτύου (Intranet), ώστε με τον τρόπο αυτό να καταστεί αποτελεσματικότερη η εξυπηρέτηση των πελατών και να αυξηθεί η διαφάνεια στην αγορά.

5.8. Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει ότι οι τουριστικές δραστηριότητες πρέπει να έχουν επίσης προτεραιότητα όταν χορηγείται ενίσχυση στις υποψήφιες για ένταξη χώρες μέσω π.χ. των προγραμμάτων Phare και Interreg. Ήδη τώρα το τουριστικό ενδιαφέρον για τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες είναι έντονο, τόσο εντός όσο και εκτός της Ευρώπης. Για να αξιοποιηθεί κατά τον καλύτερο τρόπο το ενδιαφέρον αυτό με όσο το δυνατόν πιο θετικά αποτελέσματα για την απασχόληση, είναι απαραίτητο να συμμετάσχουν οι υποψήφιες προς ένταξη χώρες στα δίκτυα και στις μορφές συνεργασίας που υπάρχουν μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης, ενώ πρέπει επίσης να εξασφαλιστεί η ανάπτυξη ενός ισχυρού τουριστικού τομέα σε ολόκληρη την Ευρώπη. Στην περίπτωση αυτή, οι σχέσεις και τα δίκτυα που έχουν ήδη δημιουργηθεί κυρίως στον τομέα του τουρισμού μεταξύ των σκανδιναβικών χωρών/περιφερειών και των υποψήφιων χωρών/περιφερειών της Βαλτικής μπορούν να αναπτυχθούν επωφελώς περαιτέρω και να αποτελέσουν παράδειγμα προς μίμηση. Επίσης, είναι σημαντικό να καταβληθούν προσπάθειες για ένα βιώσιμο τουρισμό ο οποίος θα σέβεται τις ιδιαιτερότητες των χωρών και θα συμβάλει, τουλάχιστον, στη διατήρηση των σημαντικών πολιτισμικών αξιών, που διαφορετικά κινδυνεύουν να χαθούν. Πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη το περιβάλλον κατά την ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων στις χώρες αυτές.

Η Επιτροπή πρέπει να προτείνει:

5.9. Ουσιαστική και ευρύτερη διαβούλευση και συνεργασία μεταξύ ενδιαφερομένων φορέων (tour-operators, γραφεία ταξιδιών, φορείς υπευθύνους μεταφορών και δημόσιες αρχές, είτε κρατικές είτε τοπικές και περιφερειακές), για καλύτερο και ανταγωνιστικότερο ευρωπαϊκό τουρισμό.

Η ΕΤΠ προτείνει στα κράτη μέλη:

5.10. να μεριμνήσουν στα εθνικά τους προγράμματα για τα Διαρθρωτικά Ταμεία ώστε να διατίθενται πόροι για την ενίσχυση

των τουριστικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης και της ανάπτυξης ευέλικτων μορφών εκπαίδευσης που θα αναγνωρίζεται από τα υπόλοιπα κράτη μέλη·

5.11. να αποτελέσει ο τουρισμός το βασικό στοιχείο των εθνικών στρατηγικών απασχόλησης (ΕΣΑ), ώστε να αξιοποιηθούν κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο οι δυνατότητες δημιουργίας θέσεων απασχόλησης στον τομέα του τουρισμού·

5.12. να αναλάβουν τις ευθύνες τους τα κράτη μέλη όσον αφορά τη δημιουργία των κατάλληλων βασικών προϋποθέσεων για τον τουριστικό τομέα, εφόσον ο τελευταίος αποτελεί μία από τις βασικότερες παραμέτρους του ανταγωνισμού για την οικονομία γενικότερα.

Η ΕΤΠ προτρέπει για τα εξής:

5.13. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν ιδιαίτερη ευθύνη για τη συνεργασία με τον τουριστικό τομέα, και πρέπει να προσφέρουν ειδικές συμβουλές στις επιχειρήσεις και την υποστήριξη τους για τη δημιουργία δικτύων. Οι περισσότερες επιχειρήσεις του τουριστικού τομέα λειτουργούν σε τοπικό/περιφερειακό πλαίσιο και, κατά συνέπεια, διατηρούν μοιραία επαφές με τις αρχές της περιοχής, πράγμα που αποτελεί θαυμάσια βάση για διάλογο. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να διαμορφωθεί μια σχέση μεταξύ των αιτημάτων των αρχών για βιωσιμότητα και των αναγκών του τομέα για ανάπτυξη, ώστε να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητά του. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να λάβουν κάθε μέτρο που θα επιτρέψει τον καλύτερο έλεγχο των συνθηκών εργασίας και επιμόρφωσης στις τουριστικές επιχειρήσεις, προκειμένου να μειωθούν οι υφιστάμενες ανισότητες μεταξύ των κρατών μελών.

5.14. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές οφείλουν, σε συνεργασία με τον τουριστικό τομέα και τους κοινωνικούς εταίρους, να παρέχουν στοχοθετημένη εκπαίδευση στον τομέα αυτό και ταυτόχρονα να εφαρμόζουν ευέλικτες μορφές κατάρτισης, π.χ. τμηματική και συνδυασμένη κατάρτιση και πρακτική εξάσκηση, ώστε η εκπαίδευση σε ευρύτερο πλαίσιο να λαμβάνει υπόψη τις ειδικές ανάγκες που χαρακτηρίζουν τον τομέα αυτό.

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα την «Ανακοίνωση της Επιτροπής — Να οικοδομήσουμε μια Ευρώπη χωρίς αποκλεισμούς»

(2000/C 317/15)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής τίτλο «Να οικοδομήσουμε μια Ευρώπη χωρίς αποκλεισμούς» (COM(2000) 79 τελικό)·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου της, της 2ας Ιουνίου 1999, σύμφωνα με το άρθρο 265, παράγραφος 5, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να καταρτίσει γνωμοδότηση για το ως άνω θέμα και να αναθέσει στην επιτροπή 5 «Κοινωνική πολιτική, δημόσια υγεία, προστασία των καταναλωτών, έρευνα, τουρισμός» την προετοιμασία των σχετικών εργασιών·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης (CdR 84/2000 rev.) που υιοθέτησε η επιτροπή 5 στις 18 Απριλίου 2000 με βάση εισηγητική έκθεση της κας Hanham (HB/ΕΛΚ)·

εκτιμώντας το γεγονός ότι η ανακοίνωση αυτή απευθύνεται στο έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας·

εκτιμώντας ότι η ανακοίνωση αυτή αποτελεί μέρος των τριών ανακοινώσεων που αναφέρονται, αντιστοίχως, στην ένταξη, τις κοινωνικές τάξεις και την απασχόληση και ότι σ' αυτές αναπτύσσονται οι προσεχείς δράσεις για την επίτευξη του κοινού στόχου που είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της συνοχής της Ένωσης·

υιοθέτησε κατά την 34η σύνοδο ολομέλειάς της, της 14ης και 15ης Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 14ης Ιουνίου), την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η Επιτροπή των Περιφερειών

— εργοδότες,

1. Επικροτεί την πρωτοβουλία της ανακοίνωσης με την οποία προτείνεται η προώθηση κοινωνιών και οικονομιών χωρίς αποκλεισμούς, η οποία μάλιστα αντικατοπτρίζει τις ισχυρές φιλοδοξίες που έχουν εκφράσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί, οι κοινωνικοί εταίροι και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές.

— πάροχοι τοπικών πληροφοριών και έρευνας.

2. Εκφράζει την ικανοποίηση της για τη σημαντική αναγνώριση στην οποία προβαίνει η Επιτροπή με την ανακοίνωσή της, ότι δηλαδή ο αγώνας κατά του κοινωνικού αποκλεισμού αποτελεί, κατά πρώτο και κύριο λόγο, ευθύνη των κρατών μελών και των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών τους αρχών

3. Τονίζει με έμφαση το βασικό ρόλο που διαδραματίζουν οι αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης όσον αφορά την εφαρμογή των πολιτικών που σχεδιάζονται για την επίτευξη των εν λόγω στόχων, χάρη στο ρόλο τους ως:

— τοπικοί άρχοντες και σημαντικοί παράγοντες για την ανάπτυξη των τοπικών εταιρικών σχέσεων, συμβάλλοντας στη συνεργασία μεταξύ των τοπικών δημόσιων φορέων και των υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για την υγεία και τη δίωξη του εγκλήματος όπως επίσης και μεταξύ τοπικών και εθελοντικών ομάδων,

— πάροχοι και διοργανωτές υπηρεσιών για όλους τους κατοίκους της Κοινότητας,

— παράγοντες της οικονομικής δραστηριότητας και απασχόλησης,

4. Συμφωνεί ότι ο κοινωνικός αποκλεισμός αποτελεί πολυδιάστατο φαινόμενο το οποίο προχωρεί και πέρα από τα προβλήματα της απασχόλησης και της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και επεκτείνεται, επίσης, στην εκπαίδευση (στην οποία συμπεριλαμβάνεται η κοινωνία των πληροφοριών και ο αναλφαριθμητισμός), στην υγεία, στο περιβάλλον, στη στέγη, στον πολιτισμό, στην πρόσβαση σε δικαιώματα ή και σε οικογενειακά επιδόματα. Πρόκειται για τομείς στους οποίους οι τοπικές και περιφερειακές αρχές συμμετέχουν ενεργώς, συχνά σε συνεργασία είτε με άλλες δημόσιες αρχές ή υπηρεσίες είτε με τοπικές και εθελοντικές ομάδες.

5. Συμφωνεί ότι στόχος της πολιτικής για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού πρέπει να είναι οι ίσες ευκαιρίες για όλους. Εντούτοις, τονίζει ότι ο στόχος πρέπει να είναι η ισότιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες υψηλής ποιότητας.

6. Επικροτεί το στόχο να δοθεί σε όλους πρόσβαση στην κοινωνία των γνώσεων και τονίζει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές οφείλουν να διαδραματίσουν ένα ρόλο, αφενός, διευκολύνοντας την πρόσβαση σε όλες τις κατηγορίες του πληθυσμού και, αφετέρου, δημιουργώντας μία συνολική

εικόνα των υπηρεσιών της περιοχής τους χάρη στη χρησιμοποίηση της τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών προκειμένου να επικοινωνούν πιο αποτελεσματικά με τους πολίτες, να διευκολύνουν τη συμμετοχή τους σε ψυχαγωγικές εκδηλώσεις και πολιτιστικές δραστηριότητες, να προωθούν τη ενεργό συμμετοχή στα κοινά, και να διασφαλίζουν ότι οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στις δημοκρατικές διαδικασίες.

7. Εκφράζει την ικανοποίησή της διότι στην ανακοίνωση αναγνωρίζεται ότι η πρόκληση αναφέρεται τόσο στην παροχή καλύτερης βοήθειας στους κοινωνικά αποκλεισμένους ή σ' αυτούς που διατρέχουν τον κίνδυνο να αποκλειστούν κοινωνικά όσο και στην ενεργό εξάλειψη των διαρθρωτικών φραγμών που εμποδίζουν την κοινωνική ένταξη με στόχο τη μείωση των φαινομένων του κοινωνικού αποκλεισμού.

8. Επιδοκιμάζει την έμφαση που δίνεται στην ανακοίνωση και στα συμπεράσματα της διάσκεψης κορυφής της Λισσαβόνας σχετικά με τη συμπερίληψη της κοινωνικής ένταξης στις πολιτικές για την απασχόληση, την παιδεία και κατάρτιση, την υγεία και τη στέγη που ακολουθούν τα κράτη μέλη.

9. Υποστηρίζει την αντίληψη ότι οι πολιτικές σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης (τοπικό, εθνικό, και ευρωπαϊκό) πρέπει να εκτιμούν, από τα πρώτα ήδη στάδια της κατάστροφής τους, τον αντίκτυπο τους στην φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

10. Αναγνωρίζει τη σημασία των τεσσάρων ευρύτερων στόχων που προτείνονται από την Επιτροπή, οι οποίοι είναι οι εξής:

- ενίσχυση της ενεργού προσέγγισης της κοινωνικής ένταξης και ιδιαίτερα ενσωμάτωση της διάστασης της κοινωνικής ένταξης στο πλαίσιο των πολιτικών της ΕΕ,
- ανάπτυξη κοινών δεικτών κοινωνικού αποκλεισμού και κοινωνικής ένταξης με στόχο την ανάλυση και την παρακολούθηση των τάσεων και των πολιτικών,
- παροχή πρόσβασης στην κοινωνία της γνώσης για όλους,
- προώθηση της ανάπτυξης και της αξιοποίησης της οικονομικής ανάπτυξης που προσδοκάται την επόμενη δεκαετία,

και τονίζει τα ακόλουθα σημεία που αφορούν τους στόχους αυτούς:

- την αξία που έχει η ανάπτυξη εθνικών, τοπικών, και περιφερειακών δεικτών οι οποίοι θα καταστήσουν δυνατή τη σύγκριση των πληροφοριών που προέρχονται από τις αρχές αυτές σε όλη την επικράτεια της Ευρώπης,
- τη σημασία που έχει να αναπτυχθούν δεξιότητες σε όλα τα επίπεδα προκειμένου να χρησιμοποιηθούν και να ερμηνευτούν οι κοινοί δείκτες,
- τη σημασία να διασφαλισθεί ότι η οικονομική ανάπτυξη ενισχύεται από τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης έτσι ώστε να τηρούνται τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια.

11. Τονίζει ότι οι ακόλουθοι παράγοντες θα διευκολύνουν την ανάπτυξη δεικτών σύγκρισης για τα κράτη μέλη:

- η ανταλλαγή των πληροφοριών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης — τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, και ευρωπαϊκό,
- η ανάπτυξη διασταυρούμενων δεικτών,
- η ανάπτυξη τοπικών και περιφερειακών (και εθνικών) δεικτών,
- η συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην ανάλυση της εν λόγω πρωτοβουλίας (οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαθέτουν αξιολογες γνώσεις και εμπειρίες τις οποίες μπορούν να προσφέρουν για την ανάπτυξη των κοινών δεικτών για τον κοινωνικό αποκλεισμό και την κοινωνική ένταξη και γνωρίζουν, επίσης, το πως εναρμονίζονται με τις τοπικές και περιφερειακές συνθήκες),
- η ανάπτυξη δεξιοτήτων για να διασφαλισθεί ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές καθώς και άλλοι φορείς και ομάδες έχουν τη δυνατότητα να ερμηνεύουν και να χρησιμοποιούν τα στοιχεία των δεικτών (σχετικά με το πέμπτο πρόγραμμα πλαίσιο στο οποίο περιλαμβάνεται μια βασική δράση για την «αύξηση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού και των βασικών κοινωνικοοικονομικών γνώσεων»),

και ζητεί ιδιαίτερα από την Επιτροπή να συμμετάσχουν επίσημα εκπρόσωποι των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης στις διαβουλεύσεις για την ανάπτυξη της εν λόγω πρωτοβουλίας.

12. Αναγνωρίζει ότι μολονότι για τους περισσότερους η απασχόληση αποτελεί την έξοδο από τον κοινωνικό αποκλεισμό, εντούτοις, πρέπει να υπάρχει η κατάλληλη κοινωνική προστασία για όσους είναι ανίκανοι να συμμετάσχουν στην αγορά εργασίας και για εκείνους που διανύουν περιόδους απασχόλησης σε εργασίες με χαμηλή αμοιβή και ανεργίας.

13. Θεωρεί ευπρόσδεκτη την αναγνώριση ότι οι τάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού είναι εμφανείς τόσο στις αγροτικές όσο και στις αστικές περιοχές και συνιστά να αναφερθεί στην ανακοίνωση ότι η εφαρμογή, από τα κράτη μέλη και την ΕΕ, των τεσσάρων ευρύτερων προσανατολισμών πρέπει να ισχύει τόσο για τις αγροτικές όσο και τις αστικές περιοχές.

14. Συμφωνεί ότι «Οι διακρίσεις και η ξενοφοβία μπορούν να οξύνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό, ιδίως για τους μετανάστες» και συνιστά να συμπεριληφθούν στην ανακοίνωση τα εξής θέματα:

- η άγνοια της γλώσσας ως εμπόδιο για την κοινωνική ένταξη,
- η σημασία της πρόσβασης σε υπηρεσίες ποιότητας στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, και της κοινωνικής προστασίας για τους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες,

- η ανάγκη να εφαρμοσθεί η πρωτοβουλία αυτή στους αιτούντες άσυλο και στους πρόσφυγες οι οποίοι πρέπει να θεωρούνται ως ομάδα εντός της κοινωνίας.
15. Συμφωνεί ότι η πρωτοβουλία πρέπει να ενισχύσει την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και προτείνει να συμπεριληφθούν στο σημείο αυτό της ανακοίνωσης οι ιδιαίτερες ανάγκες που αντιμετωπίζουν οι μονογονικές οικογένειες και ο αποκλεισμός που οφείλεται στις διακρίσεις λόγω φύλου, ηλικίας, αναπηριών, θρησκείας ή πεποιθήσεων και σεξουαλικού προσανατολισμού, όσον αφορά τη δέσμη των μέτρων κατά των διακρίσεων που δημοσιεύθηκε στις 25 Νοεμβρίου 1999. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, εάν υιοθετηθεί, θα αποτελέσει το καταλληλότερο νομικό μέσο για τον προσδιορισμό όλων των διακρίσεων.
16. Συμφωνεί ότι οι νέοι πρέπει να έχουν εκτεταμένη πρόσβαση στις βασικές δεξιότητες (ενότητα 4). Προτείνει, όμως, να γίνει αναφορά στις ανάγκες των ηλικιωμένων όχι μόνο για την τεχνολογία των πληροφοριών και των επικοινωνιών αλλά και για τη δέουσα κοινωνική προστασία και υγειονομική περίθαλψη [η Επιτροπή των Περιφερειών, στη γνωμοδότησή της CdR 442/98⁽¹⁾ με θέμα «1999 — Διεθνές έτος των ηλικιωμένων» (εισηγητές: Keymer και Haijanen), απευθύνει έκκληση για μια θετική προσέγγιση σχετικά με την «πολιτική παράτασης του επαγγελματικού βίου» στην οποία συμπεριλαμβάνονται: μορφές προοδευτικής και ευέλικτης συνταξιοδότησης προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβαση από την πλήρη απασχόληση, γενικές στρατηγικές για τη ευέλικτη απασχόληση και επανεκπαίδευση, η δια βίου κατάρτιση, η διατήρηση του εισοδήματος, η στέγη, η μέριμνα και η συμμετοχή, δραστικά μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων, και η προώθηση μιας θετικής προσέγγισης χωρίς αποκλεισμούς όσον αφορά τη γήρανση και τη βελτίωση των κοινωνικών αντιλήψεων για τους ηλικιωμένους και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών]. Η ΕΤΠ εκφράζει την επιθυμία να επιβεβαιωθεί πλήρως στο εν λόγω πλαίσιο ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών σχετικά με την υποστήριξη των πολιτών κάθε ηλικίας. Πράγματι, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, μέσω των δράσεων που αναλαμβάνουν, συμβάλλουν στην ενίσχυση της συμμετοχής των διαφόρων γενεών στην οικονομική και κοινωνική ζωή. Επίσης, στο εν λόγω πλαίσιο θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και το ζήτημα της επίδειξης αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών.
17. Προτείνει στην Επιτροπή, προκειμένου να διευκολυνθεί ο εντοπισμός και η ανταλλαγή των ορθών πρακτικών:
- να αναπτύξει μια ευρωπαϊκή βάση δεδομένων για τις ορθές πρακτικές για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, συμπεριλαμβανομένης μιας τράπεζας δεδομένων εθνικών, τοπικών, και περιφερειακών δεικτών,
 - να συμβουλευθεί την Επιτροπή των Περιφερειών για τη διάρθρωση της εν λόγω τράπεζας δεδομένων,
 - να ζητήσει πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία από τις ενώσεις των τοπικών και περιφερειακών αρχών των κρατών μελών που διαθέτουν τις εν λόγω βάσεις δεδομένων,
 - να εφαρμόσει μια ανοικτή μέθοδο συντονισμού συνδυάζοντας εθνικές και περιφερειακές πολιτικές με τον προσδιορισμό συγκεκριμένων στόχων και με τη λήψη μέτρων στα οποία θα λαμβάνονται υπόψη οι εθνικές και οι περιφερειακές διαφορές, όπως συνιστάται στα συμπεράσματα της διάσκεψης κορυφής της Λισσαβόνας.
18. Ζητεί οι αρχές της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης να εκπροσωπούνται στις υψηλού επιπέδου ομάδες εργασίας για την κοινωνική προστασία και να συμμετέχουν στον από κοινού καθορισμό δεικτών.
19. Καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμπεριλάβει τα θέματα που εγείρονται στην παρούσα γνωμοδότηση όταν θα εξετάσει τη λήψη οποιωνδήποτε μέτρων — συμπεριλαμβανομένης και της κατάρτισης σχεδίου προγράμματος δράσης — που θα αποτελούν συνέχεια της ανακοίνωσης αυτής και της διάσκεψης κορυφής της Λισσαβόνας.
20. Καλεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να αναγνωρίσουν τη συμβολή των περιφερειακών και τοπικών αρχών ούτως ώστε να διασφαλισθεί δεόντως η αναγνώριση του ρόλου τους στην εν λόγω τομεακή πολιτική.

(¹) ΕΕ C 374 της 23.12.1999, σ. 36.

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για:

- την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1251/99 για τη θέσπιση καθεστώτος στήριξης των παραγωγών ορισμένων αροτραίων καλλιεργειών, για την υπαγωγή ό αυτού του λίνου και της κάνναβης που προορίζονται για την παραγωγή ινών» και
- την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα του λίνου και της κάνναβης που προορίζονται για την παραγωγή ινών»

(2000/C 317/16)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1251/99 για τη θέσπιση καθεστώτος στήριξης των παραγωγών ορισμένων αροτραίων καλλιεργειών για την υπαγωγή σε αυτό του λίνου και της κάνναβης που προορίζονται για την παραγωγή ινών (COM(1999) 576 τελικό — 99/236 (CNS))⁽¹⁾.

έχοντας υπόψη την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα του λίνου και της κάνναβης που προορίζονται για την παραγωγή ινών (COM(1999) 576 τελικό — 99/237 (CNS))⁽²⁾.

λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου της 15ης Νοεμβρίου 1999 να ζητήσει, σύμφωνα με το άρθρο 265 παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ, τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών επί του θέματος αυτού·

λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Προέδρου, της 23ης Φεβρουαρίου 2000, να αναθέσει στην επιτροπή 2 «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, αλιεία» την κατάρτιση της παρούσας γνωμοδότησης·

έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1308/70 του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1970 περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα του λίνου και της κάνναβης⁽³⁾.

έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 619/71 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1971 περί καθορισμού των βασικών κανόνων για τη χορήγηση ενισχύσεων για το λινό και την κάνναβη⁽⁴⁾.

έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 620/71 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1971 για τον καθορισμό των γενικών όρων για τις συμβάσεις αγοράς για το λινό και την κάνναβη⁽⁵⁾.

έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1172/71 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1971 για τη θέσπιση βασικών κανόνων για τη χορήγηση ενισχύσεων για την ιδιωτική αποθήκευση ινών από λινό και κάνναβη⁽⁶⁾.

έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1430/82 του Συμβουλίου, της 18ης Μαΐου 1982 περί περιοριστικών μέτρων για την εισαγωγή καννάβης και κανναβόσπορων και περί τροποποίησης του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1308/70 όσον αφορά την κάνναβη⁽⁷⁾.

έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2059/84 του Συμβουλίου, της 16ης Ιουλίου 1984 για τον καθορισμό των γενικών κανόνων σχετικά με τα περιοριστικά μέτρα κατά την εισαγωγή καννάβης και κανναβόσπορων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 619/71 όσον αφορά την κάνναβη⁽⁸⁾.

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης της επιτροπής 2 (CdR 99/2000 rev.) που υιοθετήθηκε στις 4 Μαΐου 2000 (Εισηγητής: ο κ. Ballhausen, υπεύθυνος ομοσπονδιακών και ευρωπαϊκών υποθέσεων του κρατιδίου Sachsen-Anhalt, D, PSE).

⁽¹⁾ ΕΕ C 56 Ε της 29.2.2000, σ. 17.

⁽²⁾ ΕΕ C 56 Ε της 29.2.2000, σ. 19.

⁽³⁾ ΕΕ L 146 της 4.7.1970, σ. 1.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 72 της 26.3.1971, σ. 2.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 72 της 26.3.1971, σ. 4.

⁽⁶⁾ ΕΕ L 123 της 5.6.1971, σ. 7.

⁽⁷⁾ ΕΕ L 162 της 12.6.1982, σ. 27.

⁽⁸⁾ ΕΕ L 191 της 19.7.1984, σ. 6.

λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κρίνει ότι απαιτείται η τροποποίηση της κοινής οργάνωσης αγοράς για το λινό και την κάνναβη, επειδή οι μέχρι τούδε ισχύοντες κανονισμοί ήταν ιδιαίτερα περίπλοκοι με αποτέλεσμα να επιφέρουν σημαντικό διοικητικό φόρτο, καθώς και ότι οι δημοσιονομικές δαπάνες για το λινό και την κάνναβη σχεδόν διπλασιάστηκαν από το 1995 έως το 1999 και ανέρχονται σε 124 εκατ. ευρώ.

λαμβάνοντας υπόψη ότι με την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1251/1999 για τη θέσπιση καθεστώτος στήριξης των παραγωγών ορισμένων αροτραίων καλλιεργειών για την υπαγωγή σ' αυτό του λίνου και της κάνναβης που προορίζονται για την παραγωγή ινών, και την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα του λίνου και της κάνναβης που προορίζονται για την παραγωγή ινών, η Επιτροπή έχει ως στόχο να αποκλείσει το ενδεχόμενο εκμετάλλευσης των καλλιεργειών για την είσπραξη πριμοδοτήσεων χωρίς περαιτέρω επεξεργασία και την παράνομη χρήση καννάβης και να περιορίσει παράλληλα τις δημοσιονομικές δαπάνες στα πλαίσια της εν λόγω κοινής οργάνωσης αγοράς.

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή προτείνει τα ακόλουθα:

- την ένταξη του λίνου και της καννάβης στο σύστημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1251/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση καθεστώτος στήριξης των παραγωγών ορισμένων αροτραίων καλλιεργειών·
- την εξίσωση των ενισχύσεων ανά έκταση με τις ενισχύσεις για το ελαιούχο λινάρι και, κατ' αυτόν τον τρόπο, τη σταδιακή μείωσή τους έως το οικονομικό έτος 2002/2003 στο επίπεδο των ενισχύσεων για τα σιτηρά·
- παράλληλα με τη μείωση των ενισχύσεων ανά έκταση, η Επιτροπή προτείνει την καθιέρωση πρόσθετων ποσοτικών ενισχύσεων για τη μεταποίηση λίνου και κάνναβης, όπου για τις μακρές ίνες λίνου το επίπεδο των ενισχύσεων θα διατηρηθεί σχεδόν αμετάβλητο και για τις βραχείες ίνες λίνου και κάνναβης θα χορηγείται ενίσχυση 40 ευρώ ανά τόνο έως το οικονομικό έτος 2004/2005·
- τη θέσπιση ρύθμισης για τη σταθεροποίηση των δημοσιονομικών πόρων που διατίθενται για τη χορήγηση ενισχύσεων μεταποίησης με τη μορφή εγγυημένων ανώτατων ποσοτήτων για τις ίνες ανά κράτος μέλος·
- την υποχρέωση των κρατών μελών για τον καθορισμό των μέγιστων εκτάσεων, στην περίπτωση της κάνναβης, και του ελέγχου της περιεκτικότητας σε τετραϋδροκαναβινόλη (THC) στο 30 % των εκτάσεων·
- την καθιέρωση αδείας για την καλλιέργεια κάνναβης·
- τη ρύθμιση των εισαγωγών κάνναβης από τρίτες χώρες·
- την ουσιαστική εφαρμογή της μεταρρύθμισης στο οικονομικό έτος 2000/2001·

κατά την 34η σύνοδο ολομέλειας της 14ης και 15ης Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 14ης Ιουνίου) υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η Επιτροπή των Περιφερειών

1. επισημαίνει ότι με την καλλιέργεια ανανεώσιμων πρώτων υλών μπορούν να προκύψουν νέες εναλλακτικές πηγές εισοδήματος για τη γεωργία,
2. τονίζει ότι η ανάπτυξη της μεταποιητικής ικανότητας μπορεί να συμβάλλει στην οικονομική εξέλιξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε διαρθρωτικά ασθενείς περιοχές της υπαίθρου·
3. υπογραμμίζει τη σημασία που έχει η καλλιέργεια λίνου και κάνναβης, η οποία αποτελεί ένα από τα θεμέλια μιας αειφόρου και φιλικής προς το περιβάλλον γεωργίας·
4. τονίζει ότι η αύξηση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και η στενά συνδεδεμένη μ' αυτή αύξηση της ζήτησης φιλοπεριβαλλοντικών προϊόντων γεωργικής προέλευσης είχαν ως αποτέλεσμα τα περασμένα χρόνια να αυξηθεί σημαντικά η καλλιέργεια κάνναβης και λίνου σε ορισμένα κράτη μέλη·
5. συμμερίζεται τις ανησυχίες της Επιτροπής ότι, με δεδομένη τη σημαντική αύξηση των εκτάσεων καλλιέργειας λίνου και κάνναβης, δεν μπορούν να αιτιολογηθούν οι περαιτέρω συνεπακόλουθες δημοσιονομικές δαπάνες που θα πρέπει να συγκρατηθούν όχι μέσω του φραγμού της πολιτικής αλλά μέσω της αναδιώρυξης ολόκληρου του τομέα·
6. υποστηρίζει την πρόθεση της Επιτροπής για την απλοποίηση της κοινής οργάνωσης αγοράς λίνου και κάνναβης, τον αποκλεισμό του ενδεχομένου κατάχρησης των καλλιεργειών με αποκλειστικό σκοπό την είσπραξη επιδοτήσεων ή της χρησιμοποίησης της κάνναβης για παράνομους στόχους·
7. τονίζει, ωστόσο, ότι ο κοινός στόχος της απλοποίησης θα επιτευχθεί δύσκολα με τις προτάσεις που έχουν υποβληθεί για την τροποποίηση της κοινής οργάνωσης αγοράς και ότι η προτεινόμενη τροποποίηση θα οδηγήσει μάλλον σε σημαντική αύξηση της γραφειοκρατίας στην οικονομία και τη διοίκηση·

8. για το λόγο αυτό κρίνει σκόπιμη την απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών που προβλέπονται στο σχέδιο της Επιτροπής·
9. τονίζει ότι έχει αποφασιστική σημασία οι ενισχύσεις να διαμορφωθούν στο μέλλον με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτρέπουν μια αποδοτική παραγωγή και να εξασφαλίζουν επαρκείς τοπικές πρώτες ύλες στη μεταποιητική βιομηχανία που ευρίσκεται στο αρχικό στάδιο της εξέλιξής της και έχει μεγάλη σημασία για την απασχόληση στις περισσότερες διαρθρωτικά αδύναμες περιοχές·
10. η ΕΤΠ φρονεί ότι το ποσοστό ενίσχυσης τόσο για τις μακριές όσο και για τις κοντές ίνες πρέπει να είναι το ίδιο και ότι η αποκλιμάκωση της ενίσχυσης πρέπει να γίνεται κατά τη διάρκεια μεγάλης χρονικής περιόδου·
11. η ΕΤΠ φρονεί ότι δεν πρέπει να εισαχθούν ποσοστώσεις αφού υπάρχει κίνδυνος να παρεμποδισθεί η ανάπτυξη της παραγωγής του λίνου και της κάνναβης στις περιοχές που έχουν τις μεγαλύτερες δυνατότητες ανάπτυξης·
12. ζητεί επιμόνως οι μέγιστες ποσότητες που θα καθοριστούν να αντιστοιχούν στις υφιστάμενες και υπό δημιουργία ευρισκόμενες μεταποιητικές ικανότητες των μεμονωμένων περιφερειών·
13. κρίνει ότι η Επιτροπή πριν προχωρήσει στην προδιάθεση μιας νέας συνολικής πολιτικής στον τομέα αυτό, πρέπει να μελετήσει και να περιγράψει τις ενδεχόμενες οικονομικές, θετικές ή αρνητικές, συνέπειες για τους παραγωγούς και για την ανάπτυξη των παράγωγων μεταποιητικών δραστηριοτήτων·
14. επαναλαμβάνει συνεπώς το αίτημά της η αλλαγή της κοινής οργάνωσης αγοράς λίνου και κάνναβης και οι συνεπακόλουθες νέες ρυθμίσεις να τεθούν σε ισχύ το νωρίτερο με τη σπορά του 2001.

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί της κινητικότητας στην Κοινότητα των σπουδαστών, των επιμορφωνόμενων ατόμων, των νέων εθελοντών, των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών»

(2000/C 317/17)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί της κινητικότητας στην Κοινότητα των σπουδαστών, των επιμορφωνόμενων ατόμων, των νέων εθελοντών, των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών — COM(1999) 708 τελικό — COD 2000/0021·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου της 29ης Φεβρουαρίου 2000 να της ζητήσει γνωμοδότηση για το θέμα, σύμφωνα με τα άρθρα 149 και 150 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου της, της 2ας Ιουνίου 1999, να αναθέσει την κατάρτιση της σχετικής γνωμοδότησης στην Επιτροπή 7 — Παιδεία, επαγγελματική εκπαίδευση, πολιτισμός, νεολαία, αθλητισμός, δικαιώματα του πολίτη·

έχοντας υπόψη το έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής — Γενική Διεύθυνση Παιδείας και Πολιτισμού — του Νοεμβρίου του 1999 «Κοινοτικό δίκαιο εφαρμοστέο στον τομέα της κινητικότητας, εντός της Κοινότητας, των σπουδαστών, των επιμορφωνόμενων ατόμων, των νέων εθελοντών, των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών»·

έχοντας υπόψη το Πράσινο Βιβλίο της Επιτροπής «Εκπαίδευση — Κατάρτιση — Έρευνα — Τα εμπόδια στη διακρατική κινητικότητα» (COM(96) 462 τελικό)·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότησή της, της 12ης Μαρτίου 1997, για το Πράσινο Βιβλίο της Επιτροπής «Εκπαίδευση — Κατάρτιση — Έρευνα — Τα εμπόδια στη διακρατική κινητικότητα»⁽¹⁾·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότησή της, της 19ης Νοεμβρίου 1998, για την «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση της δεύτερης φάσης του κοινοτικού προγράμματος δράσης για την εκπαίδευση — Σωκράτης, την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη θέσπιση του δεύτερου σταδίου του προγράμματος δράσης της Κοινότητας στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης — Leonardo da Vinci και την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση κοινοτικού προγράμματος δράσης για τη νεολαία — Youth»⁽²⁾·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότησή της, της 12ης Ιουνίου 1997, για την Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ευρωπαϊκή εθελοντική υπηρεσία για νέους — Πρόγραμμα δράσης»⁽³⁾·

έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής, της 18ης Ιανουαρίου 2000, «Έρευνα σχετικά με την κοινωνικο-οικονομική προέλευση των φοιτητών του προγράμματος Erasmus» (COM(2000) 4 τελικό·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης (CdR 20/2000 rev.2 COM-7/022) που υιοθέτησε η Επιτροπή 7 στις 5 Μαΐου 2000, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Marc Bellet (F — ΕΣΚ)·

εκτιμώντας ότι η διακρατική κινητικότητα συνιστά καθοριστικό στοιχείο για μια Ευρώπη της απασχόλησης και των γνώσεων, μια Ευρώπη ανοιχτή στον κόσμο, μια Ευρώπη ειρήνης και προόδου. Η κινητικότητα μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη της συνείδησης του ευρωπαίου πολίτη και στην ενοποίηση των λαών που απαρτίζουν την Ευρώπη.

εκτιμώντας ότι η διακρατική κινητικότητα αιτιολογεί την αναγκαιότητα ανάληψης κοινοτικής δράσης αλληλεγγύης, ενώ ταυτόχρονα απαιτεί την ουσιαστική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών οργανισμών, όπου δοκιμάζεται και αναπτύσσεται η κοινωνική ενότητα και η συμμετοχή στη ζωή της πόλης·

υιοθέτησε, κατά την 34η σύνοδο ολομέλειας της 14ης και 15ης Ιουνίου 2000, την παρούσα γνωμοδότηση.

⁽¹⁾ ΕΕ C 215 της 16.7.1997, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ C 51 της 22.2.1999, σ. 77.

⁽³⁾ ΕΕ C 244 της 11.8.1997, σ. 47.

Η Επιτροπή των Περιφερειών

1. υποστηρίζει τη νέα δέσμευση που αναλαμβάνει η Επιτροπή να δραστηριοποιηθεί για την προώθηση της κινητικότητας, καταργώντας τα εμπόδια που εξακολουθούν να την παρακωλύουν και περιορίζοντας την επίδρασή τους. Η Επιτροπή των Περιφερειών έχει σκοπό να ανταποκριθεί στην πρόκληση αυτή.
 2. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι οι στόχοι του Πράσινου Βιβλίου του 1996, όπου εντοπιζονταν τα εμπόδια που πρέπει να αρθούν, δεν κατέστη δυνατό να επιτευχθούν, ενώ υπάρχουν πολλές φιλοδοξίες και σχέδια για μια Ευρώπη της απασχόλησης και των γνώσεων που αποτελούν αντικείμενο επιτακτικών δηλώσεων, που ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις προσδοκίες που εκφράζουν οι ενδιαφερόμενοι πληθυσμοί.
 3. φρονεί ότι, στα πλαίσια της παρούσας κατάστασης, η ΕΤΠ οφείλει να αναλάβει το ρόλο κινητήριας δύναμης ώστε να αξιοποιήσει όλα εκείνα τα στοιχεία που απαρτίζουν τη δύναμη, τις αξίες και την πρωτοτυπία της διακρατικής κινητικότητας, αποτρέποντας την αλλοίωσή τους. Η Επιτροπή των Περιφερειών πιστεύει ότι η κινητικότητα συνιστά ένα πρόσθετο μέσον για την ικανότητα της Ευρώπης να καταπολεμήσει τη μάστιγα της ανεργίας, χωρίς να θίγονται τα κοινωνικά δικαιώματα.
 4. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η υπό εξέταση Σύσταση προτείνει να επιχειρηθεί η προσέγγιση των προτύπων· αποφεύγει, δηλαδή, να τα εγκλωβίσει σε ένα περιοριστικό πλαίσιο και καλεί το κάθε κράτος μέλος να ενεργήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο εντός των δικών του πλαισίων, υιοθετώντας μια διαδικασία όλο και πιο στενών συνεργασιών, καθώς και κοινών πολιτικών, προγραμμάτων και σχεδίων (τήρηση της αρχής της επικουρικότητας).
 5. τονίζει τον καταλυτικό ρόλο που οφείλουν να αναλάβουν οι τοπικοί και περιφερειακοί οργανισμοί υπέρ της κινητικότητας, ενισχύοντας τις τοπικές και περιφερειακές δράσεις και πρωτοβουλίες, σύμφωνα με τις αρχές της εταιρικής σχέσης και της εγγύτητας, λαμβάνοντας υπόψη τις αποδεδειγμένες δυνατότητες των οργανισμών αυτών σε θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, παρότι οι αρμοδιότητές τους διαφέρουν από το ένα κράτος στο άλλο στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 6. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι προσφέρονται στους πολίτες τρίτων χωρών τα ίδια δικαιώματα με τους πολίτες των κρατών μελών της Ένωσης, όταν, στα πλαίσια κοινοτικού προγράμματος, πραγματοποιούν σπουδές, περίοδο κατάρτισης, δραστηριότητα εκπαιδευτικού ή εκπαιδευτή.
 7. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι δεν περιλαμβάνονται στο διατακτικό της Σύστασης οι ερευνητές, ενώ στην ανακοίνωση «Για έναν ευρωπαϊκό χώρο στον τομέα της έρευνας»⁽¹⁾ η κινητικότητα των ερευνητών παρουσιάζεται ως καθοριστικό μέσον για την πορεία προς μια Ευρώπη των γνώσεων και της επιστήμης.
 8. υποστηρίζει την πρόταση να εξασφαλισθεί στους ανέργους που αρχίζουν κατάρτιση σε άλλο κράτος μέλος η διατήρηση του επιδόματος ανεργίας που δικαιούνται στο κράτος απ' όπου προέρχονται και προτείνει να επεκταθεί σε όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία η δυνατότητα να λαμβάνουν ενίσχυση για την κινητικότητα. Η επιδείνωση της κατάστασης της απασχόλησης ενισχύει την απαίτηση αυτή.
 9. κρίνει απαραίτητο να ενισχυθεί η εγγύηση των δικαιωμάτων που συνδέονται με την κινητικότητα, με τη θέσπιση αυστηρού ρυθμιστικού πλαισίου που θα διέπει την απόσπαση των νέων εθελοντών σε άλλες χώρες της Κοινότητας από τη χώρα καταγωγής τους και θα τους προστατεύει κατά τις αποστολές γενικού συμφέροντος, ώστε να αποφεύγεται κάθε ενδεχόμενο πολιτικής διακρίσεων που θα μπορούσε να προκαλέσει φαινόμενα ξενοφοβίας και αναξιοπιστίας της Ευρώπης.
 10. επιθυμεί να ενσωματωθούν στην κινητικότητα οι νέες απαιτήσεις της «επανάστασης της πληροφορικής», που δημιουργούν ριζικές αλλαγές στην κοινωνία. Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει να προαχθεί η ανάπτυξη της αρχής της αλληλεπίδρασης μεταξύ των πολιτών, ώστε να καθοριστεί μια νέα μορφή κινητικότητας.
 11. κρίνει απολύτως απαραίτητο να αξιολογηθεί η νέα αυτή μορφή κινητικότητας, μέσω της ίδρυσης ενός Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου της Κινητικότητας, το οποίο θα στηρίζεται στους ήδη υφιστάμενους θεσμούς, στο οποίο θα εκπροσωπούνται οι διάφορες ενδιαφερόμενες κατηγορίες και το οποίο:
 - θα διασφαλίσει τη διαφάνεια και τη συγκρισιμότητα των δεδομένων που αφορούν την κινητικότητα, καθώς και την πρόσβαση σε αυτά·
 - θα αναπτύξει ένα μηχανισμό μακροπρόθεσμης παρακολούθησης και ενημέρωσης της εν λόγω βάσης δεδομένων, διαφυλάττοντας παράλληλα την απaráβατη τήρηση των αρχών της ατομικής, κοινωνικής, πολιτισμικής και γλωσσικής ελευθερίας.
- Λόγω της εμβέλειας των στόχων αυτών, το εν λόγω Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Κινητικότητας θα μπορούσε να αναλάβει:
- τον ποσοτικό προσδιορισμό της γεωγραφικής κινητικότητας·
 - τον εντοπισμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των γεωγραφικών, κοινωνικών και πολιτισμικών ανισοτήτων που παρατηρούνται στις ροές από το ένα κράτος στο άλλο ή από τη μια περιφέρεια στην άλλη·
 - την καταβολή ειδικών προσπαθειών για την κινητικότητα των σπουδαστών που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση από κοινωνική άποψη, με την εξασφάλιση επαρκών οικονομικών επιχορηγήσεων και κατάλληλου επιπέδου υποδομών·
 - την κατάρτιση απολογισμού της προσφοράς και της ζήτησης·
 - την αντιμετώπιση του θέματος της ενδεχόμενης άνισης πρόσβασης στην κινητικότητα (εκδημοκρατισμός, άνοιγμα προς τους ασταθέστερους πληθυσμούς, προς τα άτομα με ειδικές ανάγκες, ισότητα ανδρών-γυναικών)·
 - τον αναπροσανατολισμό των πολιτικών, όπου κυριαρχούν οι αντιφάσεις της οικονομικής αποδοτικότητας.

⁽¹⁾ COM(2000) 6 τελικό.

12. σημειώνει ότι οι πολίτες είναι ακόμη ανεπαρκώς ενημερωμένοι για τις δυνατότητες που παρουσιάζει το κάθε κράτος μέλος, περιφέρεια και τοπική κοινότητα και κρίνει απαραίτητο να προβληθούν πιο ουσιαστικά οι ιδιαιτερότητες και τα πλεονεκτήματα των κρατών, των περιφερειών και των τοπικών κοινοτήτων που δεν προσελκύουν πολύ κόσμο λόγω της απομακρυσμένης γεωγραφικής τους θέσης.
13. κρίνει αναγκαίο να προωθηθεί ιδιαίτερα η κινητικότητα των ατόμων που προέρχονται από περιφερειακές και άκρως περιφερειακές ή/και αραιοκατοικημένες περιοχές (ή κατοικούν σε παρόμοιες περιοχές).
14. ελπίζει ότι οι εκστρατείες ενημέρωσης, που μέχρι στιγμής απευθύνονταν κυρίως στους φοιτητές, θα προσανατολισθούν και προς τις άλλες κατηγορίες και θα διεξάγονται κατά τρόπο διαφανή και ισορροπημένο και με μεγαλύτερη εγγύτητα προς τους πολίτες.
15. ενθαρρύνει την απλούστευση των διαδικασιών εφαρμογής των προγραμμάτων κινητικότητας, μέσω της πρόσληψης ειδικευμένου προσωπικού και της ύπαρξης κοινών συνομιλητών για όλες τις ενδιαφερόμενες κατηγορίες.
16. επισημαίνει την ανάγκη να δημιουργηθούν τοπικές και περιφερειακές δομές, κοντινές προς τους πολίτες, στην υπηρεσία των υποψηφίων για κινητικότητα ατόμων. Οι δομές αυτές, εκτός του ότι θα τους ενημερώνουν επακριβώς και θα τους καθησυχάζουν ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, θα πρέπει να αποτελούν έναν χώρο ελεύθερης ανταλλαγής εμπειριών.
17. προτείνει να προωθηθεί η κινητικότητα για όλες τις ηλικίες και να αναπτυχθεί η συνοχή μεταξύ των διαφόρων κύκλων (οικογενειακού, σχολικού, επαγγελματικού, διοικητικού, πολιτισμικού και γλωσσικού), με τη δημιουργία διασυνδέσεων μεταξύ των προγραμμάτων που υπάρχουν για την κάθε κατηγορία.

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί ευρωπαϊκής συνεργασίας για την αξιολόγηση της ποιότητας στη σχολική εκπαίδευση»

(2000/C 317/18)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

έχοντας υπόψη την «Πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί ευρωπαϊκής συνεργασίας για την αξιολόγηση της ποιότητας στη σχολική εκπαίδευση» (COM(1999) 709 τελικό — 2000/0022 (COD)·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου, της 29ης Φεβρουαρίου 2000, σύμφωνα με τα άρθρα 149, 150 και την πρώτη παράγραφο του άρθρου 265 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου της 2ας Ιουνίου 1999 που αναθέτει στην επιτροπή 7 «Παιδεία, επαγγελματική εκπαίδευση, πολιτισμός, νεολαία, αθλητισμός, δικαιώματα του πολίτη», την κατάρτιση γνωμοδότησης για το θέμα αυτό·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότησή της, της 16ης Ιανουαρίου 1997, με θέμα «Ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη σύνδεση των ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με επιχειρήσεις» (CdR 346/96) ⁽¹⁾·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότησή της της 19ης Νοεμβρίου 1997, με θέμα «Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της διασφάλισης της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση» (CdR 285/97) ⁽²⁾·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότησή της (CdR 21/2000 rev.), την οποία υιοθέτησε η επιτροπή 7 στις 5 Μαΐου 2000 με βάση την εισηγητική έκθεση της κας Else Købstrup, DK/ELDR·

εκτιμώντας ότι σύμφωνα με το άρθρο 149 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η τελευταία συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία. Συνεπώς, δεν γίνεται λόγος για κάποια μορφή εναρμόνισης των νομοθετικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών·

εκτιμώντας ότι η ποιότητα της σχολικής εκπαίδευσης αποτελεί θέμα προτεραιότητας στα κράτη μέλη. Το Συμβούλιο έχει τονίσει επανειλημμένα τη σημασία του θέματος αυτού, όπως για τελευταία φορά στις 20 Νοεμβρίου 1997 στις Βρυξέλλες·

εκτιμώντας ότι η Επιτροπή εφάρμοσε σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, καθώς επίσης και σε συνεργασία με τη Νορβηγία, την Ισλανδία και το Λιχτενστάιν, ένα δοκιμαστικό σχέδιο για την αξιολόγηση της ποιότητας της σχολικής εκπαίδευσης κατά την περίοδο 1997-1998. Στόχος του σχεδίου αυτού ήταν να δοθεί περισσότερη προσοχή στο γεγονός ότι η αυτοαξιολόγηση της εκπαίδευσης αποτελεί απαραίτητο στοιχείο για τη βελτίωση της ποιότητας. Ένας άλλος στόχος του εν λόγω σχεδίου ήταν να βελτιωθούν οι υφιστάμενες εθνικές διαδικασίες και να δοθεί μία ευρωπαϊκή διάσταση στην αξιολόγηση. Το εν λόγω δοκιμαστικό σχέδιο εξέδωσε ορισμένες μεθόδους αυτοαξιολόγησης και συνέβαλε στην ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ σχολείων και εκατέρωθεν των συνόρων·

εκτιμώντας ότι η τελική έκθεση για το δοκιμαστικό σχέδιο της Επιτροπής σχετικά με την αξιολόγηση των σχολικών ιδρυμάτων στοιχειοθετούσε το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα είχε αναπτύξει νέες μεθόδους αυτοαξιολόγησης και ότι τόσο οι νέες αυτές μέθοδοι όσο και η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ σχολείων και εκατέρωθεν των συνόρων είχαν θετική συμβολή στην ανάπτυξη και τη διδασκαλία·

εκτιμώντας ότι οι Υπουργοί Παιδείας απεφάσισαν στη Διάσκεψη της Πράγας, τον Ιούνιο του 1998, να ζητήσει από την Επιτροπή να συστήσει ομάδα εργασίας, απαρτιζόμενη από εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, με στόχο τον εντοπισμό μίας σειράς δεκτών ποιότητας για την υποστήριξη της διενέργειας αξιολογήσεων σε εθνικό επίπεδο. Η ομάδα αυτή εμπειρογνομένων έχει τώρα καταρτίσει έναν κατάλογο 16 δεικτών ποιότητας βάσει τριών κριτηρίων: της πολιτικής της σημασίας, της συγκρισιμότητας και της εγκυρότητας των στοιχείων·

⁽¹⁾ EE C 116 της 14.4.1997, σ. 98.

⁽²⁾ EE C 64 της 27.2.1998, σ. 76.

εκτιμώντας ότι με βάση τον προαναφερόμενο κατάλογο δεικτών καταρτίζεται μία «Ευρωπαϊκή έκθεση για την ποιότητα της εκπαίδευσης». Η έκθεση αυτή θα υποβληθεί στη Διάσκεψη των Υπουργών Παιδείας που θα πραγματοποιηθεί στο Βουκουρέστι τον Ιούνιο του 2000.

υιοθέτησε ομόφωνα κατά την 374η σύνοδο ολομέλειας της 14ης και 15ης Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 15ης Ιουνίου), την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Οι απόψεις της Επιτροπής των Περιφερειών

1.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιθυμεί καταρχάς να τονίσει ότι στόχος των εργασιών αξιολόγησης είναι να αυξηθούν οι δυνατότητες καινοτομίας, ανάπτυξης και διδασκαλίας των σχολείων. Συνεπώς, τα βασικά επιχειρήματα υπέρ της αξιολόγησης είναι ότι αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη και τη διδασκαλία, ότι ένα μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα προϋποθέτει τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών και ότι μέσω της διαφάνειας και του διαλόγου δημιουργείται εμπιστοσύνη και ασφάλεια και όχι άγχος για έλεγχο.

1.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί καταρχήν την πρόταση σύστασης σχετικά με την ευρωπαϊκή συνεργασία για την αξιολόγηση της ποιότητας στη σχολική εκπαίδευση. Η ΕΤΠ κρίνει ότι η ευρωπαϊκή διάσταση της αξιολόγησης μπορεί να συνίσταται στην αξιοποίηση, μέσω της ανταλλαγής εμπειριών, των διαφορετικών συστημάτων των χωρών και των περιφερειακών και τοπικών αρχών και, ως εκ τούτου, την επίτευξη μεγαλύτερης ανάπτυξης και βελτιωμένης διδασκαλίας. Μία ενιαία ευρωπαϊκή «φωνή» σε διεθνές επίπεδο όσον αφορά την αξιολόγηση μπορεί να συμβάλει περαιτέρω στην εξουδετέρωση της αμερικανικής, καναδικής και ιαπωνικής επικυριαρχίας στον τομέα της αξιολόγησης.

1.3. Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ είναι αρμόδιες για τη σχολική εκπαίδευση. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην προσχολική και στοιχειώδη εκπαίδευση, καθώς και επίσης στη μέση εκπαίδευση. Η εξέλιξη είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της αποκέντρωσης και την άμεση επιρροή, στα περισσότερα κράτη μέλη, μέσω των οργανώσεων των χρηστών. Επίσης, ορισμένες σχολικές αρχές επικεντρώνουν το ενδιαφέρον τους στην ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων, ώστε, για παράδειγμα, οι τοπικοί οικονομικοί παράγοντες να συμβάλουν επίσης και να αισθάνονται υπεύθυνοι για την ανάπτυξη της ποιότητας της σχολικής εκπαίδευσης. Η ποιότητα της εκπαίδευσης πρέπει, κατά συνέπεια, να αναπτυχθεί και να προσδιοριστεί από τη βάση προς τα άνω με τη συμμετοχή τόσο των γονέων, του διδακτικού προσωπικού, των διευθυντών σχολείων, των τοπικών και περιφερειακών αρχών, όσο και άλλων τοπικών και περιφερειακών παραγόντων.

1.4. Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει ότι οι μέθοδοι υπολογισμού της ποιότητας της εκπαίδευσης δεν μπορούν να ομοιομορφοποιηθούν, επειδή εξαρτώνται από τους στόχους που έχουν οριστεί στην εκπαίδευση. Οι στόχοι αυτοί εξαρτώνται απόλυτα από τις διαφορετικές συνθήκες και περιστάσεις στα επιμέρους κράτη μέλη και στις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Οι στόχοι όσον αφορά τη σχολική πολιτική ορίζονται τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει ότι πρέπει να γίνει σεβαστή η διαφορά αυτή.

1.5. Η ΕΤΠ κρίνει ότι η αξιολόγηση, τόσο από παιδαγωγική άποψη όσο και από άποψη πόρων, είναι θετική στο μέτρο που οι συγκρίσεις χρησιμοποιούνται ως αφετηρία για τις προσπάθειες των ιδίων των τοπικών αρχών και των σχολείων όσον αφορά την ανάπτυξη και τη διδασκαλία. Όλες οι εμπειρίες δείχνουν ότι για να έχουν οι αξιολογήσεις επιτυχή έκβαση και, ως εκ τούτου, το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα από άποψης διδασκαλίας και ανάπτυξης, τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να συμμετέχουν στη διαδικασία μέσω μίας από τη βάση προς τα άνω διαδικασίας και όχι μέσω μίας διαχείρισης εκ των άνω.

1.6. Η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι στόχος κάθε αξιολόγησης πρέπει να είναι η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και, κατά συνέπεια, της ποιότητας των σχολείων. Συνεπώς, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να μάθουν τα σχολεία να μετατρέπουν τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων σε δράσεις προοπτικές. Τα αποτελέσματα δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται για την ιεράρχηση των σχολείων και τη διατύπωση επικρίσεων κατά ορισμένων από αυτά, επειδή τούτο μπορεί να υπονομεύσει την απαιτούμενη εμπιστοσύνη μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών. Η αξιολόγηση αποτελεί εργαλείο το οποίο τα σχολεία μπορούν να χρησιμοποιούν για την όσο το δυνατόν καλύτερη αξιοποίηση των πόρων, την ανάπτυξη και τη βελτίωση της διδασκαλίας. Οι αξιολογήσεις αποτελούν επίσης χρήσιμη βάση για τη χάραξη στρατηγικών που μπορούν να αυξήσουν την ικανότητα προσαρμογής των σχολείων στις τοπικές, περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς εξελίξεις και αλλαγές.

1.7. Οι επιχειρήσεις απαιτούν τόσο ουσιαστικές όσο και κοινωνικές ικανότητες και, για το λόγο αυτό, είναι σημαντικό να διαθέτουν οι μαθητές και τις δύο. Συνεπώς, είναι αναγκαία η ανάπτυξη μεθόδων αξιολόγησης που να μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση τόσο των ουσιαστικών όσο και των κοινωνικών προσόντων.

1.8. Στην τοπική πολιτική διαδικασία, στα πλαίσια της οποίας ορίζονται οι ποιοτικοί στόχοι και περιγράφονται οι αξιολογήσεις, πρέπει να συμμετέχουν οι χρήστες σχολικών υπηρεσιών και οι λοιποί ενδιαφερόμενοι, συμπεριλαμβανομένων κυρίως των γονέων, αλλά και οι φορείς της τοπικής στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης, οι φορείς της τοπικής οικονομικής ζωής κ.λπ. Πρέπει να υπάρχει διαφάνεια σε ολόκληρη τη διαδικασία. Δεν πρέπει να υπάρχουν αμφιβολίες όσον αφορά το σκοπό για τον οποίο θα χρησιμοποιηθούν τα αποτελέσματα, ποιός είναι ο «ιδιοκτήτης» των αποτελεσμάτων και ποιές είναι οι προϋποθέσεις και η έκταση της δημοσίευσης των αποτελεσμάτων. Η Επιτροπή των Περιφερειών γνωρίζει ότι οι αξιολογήσεις ελέγχου δεν έχουν αποτέλεσμα στην ανάπτυξη και τη διδασκαλία. Συμβαίνει μάλλον το αντίθετο.

1.9. Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει ότι στόχος της αξιολόγησης της ποιότητας της σχολικής εκπαίδευσης είναι η υποστήριξη μιας θετικής εξέλιξης με τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και τη μεγαλύτερη συνειδητοποίηση του θέματος της αποτελεσματικής αξιοποίησης των πόρων. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί σημαντικό το γεγονός ότι δημιουργούνται δίκτυα μεταξύ τοπικών και περιφερειακών φορέων πέραν των εθνικών συνόρων, εμπνέοντας και μαθαίνοντας ο ένας από τον άλλο.

1.10. Η Επιτροπή των Περιφερειών υπενθυμίζει ότι η Κοινότητα, στα πλαίσια της αρχής της επικουρικότητας, δρα μόνο εάν και στο μέτρο που οι στόχοι μιας υποτιθέμενης ενέργειας δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν σε επαρκή βαθμό από τα κράτη μέλη. Εκτός από τις προαναφερόμενες θέσεις όσον αφορά την ανάπτυξη και την οργάνωση της σχολικής εκπαίδευσης, η ΕΤΠ κρίνει ότι ο ρόλος της ΕΕ όσον αφορά τη σχολική εκπαίδευση δεν πρέπει να επεκταθεί ή να εντατικοποιηθεί.

1.11. Η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι στην αξιολόγηση θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η προσαρμογή του σχολικού περιβάλλοντος στις νέες τεχνολογίες και η κατάρτιση που παρέχεται στον τομέα αυτό στους μαθητές.

2. Συστάσεις της Επιτροπής των Περιφερειών όσον αφορά την πρόταση σύστασης

(Τα ακόλουθα σημεία 1α, 1β) κ.λπ. αντιστοιχούν σε εκείνα της Σύστασης).

2.1. Όσον αφορά τις συστάσεις προς τα κράτη μέλη

2.1.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιθυμεί να τονίσει ότι η εφαρμογή διαφανών συστημάτων αξιολόγησης αποτελούν στην πράξη απλώς το πρώτο βήμα. Το επόμενο βήμα είναι να μάθουν τα σχολεία να χρησιμοποιούν τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων ως βάση για τη διδασκαλία και την ανάπτυξη.

2.1.2. (Για το σημείο 1α). Μετά τις λέξεις «να διαφυλάξουν την ποιότητα της σχολικής εκπαίδευσης» πρέπει να προστεθούν τα εξής: «και να αναπτύξουν την ποιότητα της διδασκαλίας». Τα συστήματα αξιολόγησης της ποιότητας πρέπει να προωθούν την ικανότητα βελτίωσης της ποιότητας. Η βελτίωση της ποιότητας μπορεί να επιτευχθεί, μεταξύ άλλων, με τη διαφάνεια όσον αφορά τις εμπειρίες άλλων ευρωπαϊκών χωρών.

2.1.3. (Για το σημείο 1β). Η σωστή ισορροπία μεταξύ της αυτοαξιολόγησης και της εξωτερικής αξιολόγησης είναι σημαντική. Συνεπώς, η ΕΤΠ επιδοκιμάζει το γεγονός ότι αυτό αναφέρεται στη σύσταση. Η εξωτερική αξιολόγηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως «καθρέπτης» για την αυτοαξιολόγηση, διατηρώντας την με τον τρόπο αυτό στη σωστή κατεύθυνση. Οι ικανοί εξωτερικοί συνεργάτες παρέχουν έμπνευση για συνεχή εξέλιξη.

2.1.4. (Για το σημείο 1γ). Η ΕΤΠ τονίζει ότι έχει άκρα σημασία να είναι σαφείς για όλους τους ενδιαφερόμενους ο στόχος και οι προϋποθέσεις των αξιολογήσεων. Βασικοί παράγοντες στο πλαίσιο αυτό είναι η διαφάνεια, η εμπιστοσύνη και οι σαφείς περιγραφές των στόχων.

2.1.5. (Για τα σημεία 2α και 2β). Η Επιτροπή των Περιφερειών επιθυμεί να τονίσει ότι οι διαφορές μεταξύ των σχολικών συστημάτων των κρατών μελών είναι πολύ μεγάλες και, για το λόγο αυτό, δεν θεωρεί σκόπιμη μια προτροπή της Επιτροπής για κατάρτιση εθνικών προτύπων. Η ΕΤΠ κρίνει ότι αυτό πρέπει να αποφασίζεται από τις σχολικές αρχές μεμονωμένων κρατών μελών, ανεξάρτητα από το ποιος έχει την ευθύνη και την αρμοδιότητα για τη σχολική εκπαίδευση. Συνεπώς, το ερώτημα κατά πόσον η

ύπαρξη εθνικών προτύπων και δεικτών ποιότητας αποτελεί τον καλύτερο τρόπο για τη βελτίωση της ποιότητας της σχολικής εκπαίδευσης, πρέπει να αποτελεί θέμα πολιτικής συζήτησης μεταξύ των τοπικών, των περιφερειακών και των κρατικών αρχών. Η ΕΤΠ κρίνει ότι η λέξη «παρακολουθούν» στο σημείο 2α) πρέπει να απαλειφθεί, διότι συνεπάγεται άσκοπο έλεγχο.

2.1.6. (Για το σημείο 3). Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί σημαντικό να υπάρχει κοινή ευθύνη για τη βελτίωση της σχολικής εκπαίδευσης με τη συμμετοχή τόσο εξωτερικών παραγόντων όσο και φορέων της τοπικής οικονομικής ζωής. Αυτό είναι, για παράδειγμα, θετικό όταν οι επιχειρήσεις θέτουν στη διάθεση των μαθητών σημαντικές και επαρκείς θέσεις ασκουμένων, συμπεριλαμβανόμενων και των μαθητών που προέρχονται από εθνικές μειονότητες. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα επιτυγχάνετο ένα διόλου δευτερεύον αποτέλεσμα που συνίσταται στην περαιτέρω προσέγγιση μεταξύ του σχολείου και του εργασιακού περιβάλλοντος και, συνεπώς, στη διευκόλυνση της μετάβασης των Ευρωπαίων πολιτών από το ένα περιβάλλον στο άλλο.

2.1.7. (Για το σημείο 4α). Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι οι διευθυντές των σχολείων αναφέρονται ως βασικοί παράγοντες της διαδικασίας αξιολόγησης. Οι διευθυντές σχολείων δεν αποτελούν μόνο καταλύτες, αλλά και θεματοφύλακες της εφαρμογής μίας σωστής διαδικασίας και της επίτευξης ενός αξιόπιστου αποτελέσματος που βελτιώνει τη διδασκαλία και την ποιότητα. Συνεπώς, η ΕΤΠ υποστηρίζει τον προσδιορισμό της ευθύνης των εργοδοτών για την επιμόρφωση των διευθυντών σχολείων, ιδίως όσον αφορά τις γνώσεις σχετικά με τις εργασίες αξιολόγησης, την ικανότητά τους να εμπνέουν τους συνεργάτες τους και την ικανότητά τους να κατευθύνουν συγκεκριμένες αξιολογήσεις στα σχολεία.

2.1.8. (Για το σημείο 4β). Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ως θετική τη δημιουργία δικτύων, τόσο σε τοπικό επίπεδο όσο και μεταξύ περιφερειών και χωρών. Το να μαθαίνει κανείς από τις δικές του εμπειρίες και τις εμπειρίες των άλλων αποτελεί τη βάση της μάθησης. Για τον ίδιο λόγο, η ΕΤΠ καλεί την Επιτροπή, στα πλαίσια του σημείου 5β), να εξετάσει το ενδεχόμενο οικονομικής υποστήριξης των δικτύων και άλλων μελλοντικών δοκιμαστικών σχεδίων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

2.1.9. (Για το σημείο 5α). Η έκφραση «τον εντοπισμό ορθών πρακτικών» πρέπει να αντικατασταθεί από την έκφραση «την εξεύρεση» ή «τον προσδιορισμό ορθών πρακτικών».

2.1.10. (Για το σημείο 6β). Η Επιτροπή των Περιφερειών ζητεί να επιδειχθεί προσοχή για την ανάπτυξη συγκρίσιμων στοιχείων, δεικτών και συγκριτικών σημείων. Για να βασίζονται οι εργασίες αξιολόγησης σε μία τοπική και περιφερειακή διαδικασία και για να χρησιμοποιείται η διαδικασία αυτή για καινοτόμο ανάπτυξη και εκπαίδευση, το καταλληλότερο μέσο δεν είναι πάντα τα εθνικά πρότυπα. Η ΕΤΠ διατυπώνει τις αμφιβολίες της όσον αφορά την ανάπτυξη και την ανταλλαγή ειδικών δεικτών. Αυτό, αφενός μεν, απαιτεί μεγάλη διοικητική και γραφειοκρατική εργασία, αφετέρου δε, υπάρχει περίπτωση τα σχετικά αποτελέσματα να χρησιμοποιηθούν για μια άσκοπη ιεράρχηση των εργασιών των σχολικών αρχών σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Η ΕΤΠ υποστηρίζει την κατάρτιση γενικών σχετικών συντελεστών για τα εθνικά συστήματα εκπαίδευσης ώστε να είναι δυνατή η ανταλλαγή εμπειριών για τις ορθές πρακτικές.

2.1.11. (Για το σημείο 6γ). Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί θετικό το γεγονός ότι η ευρωπαϊκή εμπειρογνωμοσύνη τίθεται στη διάθεση των κρατών μελών. Η ΕΤΠ συνιστά στο πλαίσιο αυτό να ορίζονται οι εθνικοί αντιπρόσωποι στο ευρωπαϊκό δίκτυο με βάση συγκεκριμένες εμπειρίες και την καθημερινή επαφή με εργασίες αξιολόγησης της σχολικής εκπαίδευσης. Στις περισσότερες περιπτώσεις οι εκπρόσωποι των τοπικών και περιφερειακών αρχών θα είναι εκείνοι που θα έχουν τις εν λόγω συγκεκριμένες εμπειρίες, συμπεριλαμβανομένων και των εμπειρογνομών των οργανώσεων που εκπροσωπούν το τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

2.2. Όσον αφορά τις συστάσεις προς την Επιτροπή

a) Γενικές παρατηρήσεις για τα σημεία II, 1 2 και 3

2.2.1. Όσον αφορά τις παροτρύνσεις προς την Επιτροπή για στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, για τη δημιουργία βάσεων δεδομένων και για την υποβολή έκθεσης σε τριετή βάση για την εξέλιξη των συστημάτων αξιολόγησης, η Επιτροπή των Περιφερειών θα ήθελε γενικά να εκφράσει την επιδοκιμασία της όσον αφορά τη συνεργασία και την ανταλλαγή απόψεων για τη βελτίωση της ποιότητας. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί στο πλαίσιο αυτό σημαντικό να συγκεντρώνονται καλά παραδείγματα «ορθών πρακτικών» καθώς επίσης και να υπάρχει πρόσβαση σε αυτά στο Ιντερνέτ. Η ΕΤΠ υποστηρίζει επίσης ότι τα κράτη μέλη πρέπει να μπορούν με λογικό και εφικτό τρόπο να τεκμηριώνουν την ανάπτυξη διάφορων προτύπων αξιολόγησης.

b) Ειδικές παρατηρήσεις για τα σημεία II 1, 2, και 3

2.2.2. (Για το σημείο II 1). Η Επιτροπή των Περιφερειών θα ήθελε να υπενθυμίσει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές σε

πολλά κράτη μέλη έχουν ευρείες αρμοδιότητες στον τομέα της εκπαίδευσης και, ως εκ τούτου, διαθέτουν επίσης τις απαιτούμενες εμπειρίες όσον αφορά την αξιολόγηση και τη διασφάλιση της ποιότητας. Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει να συμμετέχουν οι εκπρόσωποι των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη στενή συνεργασία για την οποία γίνεται λόγος στο σημείο II 1 όσον αφορά τη δημιουργία δικτύων. Όπως προαναφέρθηκε στο παρόν έγγραφο, για να έχει επιτυχή κατάληξη η διαδικασία αξιολόγησης ως προϋπόθεση της καινοτομίας και της μάθησης, είναι σημαντικό να εφαρμοσθεί ως βάση μια «από τη βάση προς τα άνω» προσέγγιση. Η ΕΤΠ τονίζει συνεπώς ότι είναι σημαντικό να υποστηρίζουν οι εργασίες αξιολόγησης τις εξελίξεις σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

2.2.3. (Για το σημείο II 2). Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει να περιέχει η βάση δεδομένων, για την οποία γίνεται λόγος στις συστάσεις του σημείου II 2 μόνο παραδείγματα προτύπων αυτοαξιολόγησης και παραδείγματα ορθών πρακτικών όσον αφορά τα σχολεία/αυτοαξιολόγηση. Η βάση δεδομένων πρέπει να αποτελείται από μη εμπορικά πρότυπα και εμπειρίες που να είναι άμεσα προσιτές στα σχολεία, ενώ πρέπει επίσης να είναι δυνατόν στα σχολεία να μπορούν άμεσα να συμπεριλάβουν και τις δικές τους εμπειρίες. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιθυμεί συνεπώς να τονίσει ότι είναι θετική η συγκέντρωση διάφορων προτύπων αξιολόγησης από τα οποία τα σχολεία και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να εμπνευσθούν. Η ΕΤΠ επιθυμεί στο πλαίσιο αυτό να τονίσει επίσης ότι είναι άσκοπη η κατάρτιση «top-down» δεικτών ποιότητας, στους οποίους κανείς παράγοντας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο δεν έχει συμμετοχή.

2.2.4. (Για το σημείο II 3). Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει να περιέχει η έκθεση που θα καταρτίζεται κάθε τριετία, όπως αναφέρεται στο σημείο II 3 των συστάσεων, μόνο στοιχεία για τις εξελίξεις όσον αφορά τα συστήματα αξιολόγησης της ποιότητας στα κράτη μέλη και για τις ευρωπαϊκές προσπάθειες συνεργασίας στον τομέα αυτό. Η έκθεση δεν πρέπει να περιέχει έναν κατάλογο αποτελεσμάτων σύμφωνα με καθορισμένους ευρωπαϊκούς δείκτες ποιότητας.

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για:

- την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με μια πρόταση προγράμματος υποστήριξης της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών μέσων (Media Plus 2001-2005)»
- την «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί της εφαρμογής προγράμματος κατάρτισης για τους επαγγελματίες της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών προγραμμάτων (Media — Κατάρτιση) (2001-2005)» και
- την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου περί της εφαρμογής προγράμματος για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης, της διανομής και της προώθησης των ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών έργων (Media Plus — Ανάπτυξη, διανομή και προώθηση) (2001-2005)»

(2000/C 317/19)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με μία πρόταση προγράμματος υποστήριξης της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών μέσων (Media Plus 2001-2005) (COM(1999) 658 τελικό)·

έχοντας υπόψη την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί της εφαρμογής προγράμματος κατάρτισης για τους επαγγελματίες της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών προγραμμάτων (Media — Κατάρτιση) (2001-2005) (COM(1999) 658 τελικό — 1999/0275 COD)·

έχοντας υπόψη την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου περί της εφαρμογής προγράμματος για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης, της διανομής και της προώθησης των ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών έργων (Media Plus — Ανάπτυξη, διανομή και προώθηση) (2001-2005) (COM(1999) 658 τελικό — 1999/0276 CNS)·

έχοντας υπόψη την απόφαση που έλαβε το Συμβούλιο στις 6 Μαρτίου 2000, σύμφωνα με το άρθρο 150 και το πρώτο εδάφιο του άρθρου 265 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για το θέμα αυτό·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου της Επιτροπής των Περιφερειών της 2ας Ιουνίου 1999 να αναθέσει την επιτροπή 7 «Εκπαίδευση, Επαγγελματική Κατάρτιση, Πολιτισμός, Νεολαία, Αθλητισμός και Δικαιώματα των Πολιτών» την επεξεργασία σχετικής γνωμοδότησης·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης που υιοθετήθηκε από την επιτροπή 7 στις 5 Μαΐου 2000 (CdR 19/2000 rev. 2 COM-7/021) με βάση την εισηγητική έκθεση της κας Kemp (UK-EPP)

υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση κατά την 34η σύνοδο ολομέλειας της 14ης και 15ης Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 15ης Ιουνίου).

1. Οι απόψεις της Επιτροπής των Περιφερειών

1.1. Η ΕΤΠ επικροτεί το πρόγραμμα Media Plus ως πρόγραμμα που δίδει συνέχεια στο πρόγραμμα Media II το οποίο ολοκληρώνεται στις 31 Δεκεμβρίου 2000. Επικροτεί επίσης την κατά 29 % αύξηση του προϋπολογισμού για το εν λόγω πρόγραμμα Media που ανέρχεται σε 400 εκατ. ευρώ.

1.2. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι καθίσταται ολοένα και πιο αναγκαίο για τις ευρωπαϊκές βιομηχανίες κινηματογράφου, τηλεόρασης και πολυμέσων να καταστούν πιο ανταγωνιστικές και να δημιουργήσουν ευνοϊκότερο περιβάλλον για τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς και επιχειρήσεις οπτικοακουστικών μέσων.

1.3. Η ΕΤΠ επικροτεί το ισχυρό δυναμικό ανάπτυξης που εντοπίζεται στο πρόγραμμα Media Plus και την ευκαιρία που

δίδεται για τη δημιουργία άνω των 300 000 εξαιρετικά εξειδικευμένων θέσεων εργασίας στη βιομηχανία οπτικοακουστικών μέσων έως το 2005. Μία από τις σημαντικές λειτουργίες του προγράμματος Media Plus θα είναι να εξασφαλισθεί η ύπαρξη επαρκούς ειδικευμένου εργατικού δυναμικού για την επάνδρωση των νέων αυτών θέσεων απασχόλησης.

1.4. Ο κατατεμαχισμός της οπτικοακουστικής βιομηχανίας πρέπει να θεωρηθεί ως μία αδυναμία και για το λόγο αυτό η ΕΤΠ θεωρεί ότι πρέπει να ληφθούν στον τομέα αυτό περισσότερες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι είναι ανάγκη να υπάρξει αυξημένη διαδίκτυωση και συνεργασία μεταξύ των φορέων που εμπλέκονται στην οπτικοακουστική βιομηχανία.

1.5. Η ΕΤΠ επικροτεί τη σημασία της υποστήριξης των ΜΜΕ στον τομέα της οπτικοακουστικής βιομηχανίας και τις προσπάθειες που καταβάλλονται για την αύξηση της παραγωγικότητας και της αποδοτικότητας.

1.6. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει τη σημασία που έχει για τους παραγωγούς η διάνοιξη νέων και διαφόρων διαύλων διανομής και συνεπώς συμφωνεί με την έμφαση που δίδεται στη διανομή των ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών προϊόντων.

1.7. Η ΕΤΠ συμφωνεί ότι το πρόγραμμα Media Plus παρέχει τη δυνατότητα ταχύτατης ανταπόκρισης προς την υπερβολική ταχύτητα που χαρακτηρίζει τις τεχνολογικές αλλαγές, ειδικότερα στους τομείς των οπτικοακουστικών μέσων και της επικοινωνίας.

1.8. Η ΕΤΠ συμφωνεί με τη δέσμευση που αναλαμβάνεται στα πλαίσια του προγράμματος Media Plus όσον αφορά τη διά βίου μάθηση. Η συνεχής κατάρτιση και εκπαίδευση των εργαζομένων στην οπτικοακουστική βιομηχανία έχει υπέρτατη σημασία για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής βιομηχανίας.

1.9. Το πρόγραμμα Media Plus επιδιώκει την προώθηση της επαγγελματικής κατάρτισης σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Εντούτοις όμως, το πρόγραμμα δεν εξετάζει το ζήτημα της συγκρισιμότητας των προσόντων μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ ούτε εντοπίζει τους φορείς παροχής κατάρτισης σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Η παράμετρος αυτή δεν είναι διόλου αμελητέα, δεδομένου ότι η παροχή αποτελεσματικής κατάρτισης — τόσο βασικής όσο και καθ' όλη τη διάρκεια του επαγγελματικού βίου — είναι απολύτως αναγκαία, παρά την έλλειψη ικανοποιητικών διαρθρώσεων κατάρτισης και εξειδικευμένων διδακτικών κέντρων, χρηματοδοτούμενων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

1.10. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι είναι ανάγκη να αυξηθεί η διαδίκτυωση ειδικότερα μεταξύ προπαιδευτών και θεωρεί ότι ο τομέας αυτός έχει ανάγκη από περισσότερες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες.

1.11. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι το πρόγραμμα Media Plus θα ενθαρρύνει την προαγωγή της γνώσεως και της κατανόησης των πολιτιστικών διαφορών που υφίστανται μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών αυτής.

1.12. Η ΕΤΠ επικροτεί τους στόχους του Media Plus να βελτιώσει τις δυνατότητες των χωρών ή των περιφερειών με χαμηλή ικανότητα οπτικοακουστικής παραγωγής ή/και των γεωγραφικών ή γλωσσικών ζωνών περιορισμένης έκτασης. Η στήριξη αυτή πρέπει να επικροτηθεί ως σημαντική συμβολή στη διατήρηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας της Ευρώπης.

1.13. Είναι ανάγκη να υπάρξουν στην ΕΕ ρυθμιστικά όργανα που θα διασφαλίζουν ότι ο συνεχής διάλογος μεταξύ των κρατών μελών μπορεί να αντιμετωπίζει τα ζητήματα ποιότητας στα πλαίσια της οπτικοακουστικής βιομηχανίας. Βλέπε για παράδειγμα την Πράσινη Βίβλο σχετικά με τη σύγκλιση στους κλάδους τηλεπικοινωνιών, των μέσων επικοινωνίας και των τεχνολογιών των πληροφοριών, καθώς και σχετικά με τις συνέπειες για τις κανονιστικές ρυθμίσεις⁽¹⁾.

1.14. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι η αύξηση των νέων ψηφιακών υπηρεσιών, όπως σκιαγραφείται στο Media Plus, έχει επιπτώσεις όσον αφορά τη ρύθμιση και τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Κατά συνέπεια υποστηρίζει την προτεινόμενη οδηγία για τα θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενή δικαιώματα στην κοινωνία των πληροφοριών καθώς και την αρχή της προστασίας των ανηλίκων όπως διαγράφεται στην ανακοίνωση «Αρχές και κατευθυντήριες γραμμές για την οπτικοακουστική πολιτική της Κοινότητας στη ψηφιακή εποχή».

1.15. Η ΕΤΠ επικροτεί τη στήριξη του Media Plus όσον αφορά τα οπτικοακουστικά φεστιβάλ. Εντούτοις, η ΕΤΠ ανησυχεί με την έμφαση που δίδεται στα φεστιβάλ ευρείας κλίμακας αντί να ενθαρρύνονται οι μικρότερες και περιφερειακές εκδηλώσεις του τύπου αυτού, οι οποίες αποτελούσαν ανέκαθεν φυτώριο για νέους, επαγγελματίες και μη, και είναι σε θέση να επιφέρουν απολύτως αναγκαίες για την παραγωγή οπτικοακουστικών μέσων βελτιώσεις, κυρίως από άποψη δημιουργικότητας.

1.16. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι χρειάζεται να διασφαλισθεί η κατάλληλη διαφήμιση και ενημέρωση για τη διαθεσιμότητα του Media Plus προς το κοινό, τις περιφερειακές αρχές και τους εμπορικούς φορείς.

1.17. Η ΕΤΠ επικροτεί τη σημασία που δίδεται στη διαφύλαξη της κινηματογραφικής κληρονομιάς.

1.18. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι η πρόσβαση των ατόμων με ειδικές ανάγκες στο ευρωπαϊκό οπτικοακουστικό υλικό έχει κεφαλαιώδη σημασία. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΤΠ προβλέπει στην αύξηση της παραγωγής οπτικοακουστικού υλικού προοριζόμενου για άτομα με ειδικές ανάγκες, καθώς και στην προαγωγή σχεδίων τα οποία να διασφαλίζουν την παροχή ευρύτερα διαδεδομένων οπτικοακουστικών υπηρεσιών, ιδίως στον τομέα της πληροφόρησης.

1.19. Η ΕΤΠ επικροτεί τη γενική αρχή των ίσων ευκαιριών, αλλά θα ενθάρρυνε κάθε πρωτοβουλία για την επίτευξη καλύτερης ισορροπίας μεταξύ των δύο φύλων.

1.20. Η ΕΤΠ σημειώνει ότι ο πολιτισμός συμπεριλαμβάνεται πλέον στις προβλέψεις των διαρθρωτικών ταμείων. Το άρθρο 2 αναφέρει ότι το ταμείο θα συμμετέχει στη χρηματοδότηση «... πολιτιστικών επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, υπό τον όρο ότι δημιουργούν βιώσιμες θέσεις εργασίας». Η γνωμοδότηση της ΕΤΠ για το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» (CdR 227/98 τελικό) τόνιζε ότι «ο πολιτισμός συνιστά πλεονέκτημα για την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη και θα πρέπει να καταλαμβάνει υψηλότερη θέση στα σχέδια που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία».

1.21. Η ΕΤΠ σημειώνει ότι το πρόγραμμα Media Plus δεν αναφέρεται στις ευκαιρίες που παρέχονται μέσω της προώθησης των οργανισμών και δραστηριοτήτων διμερών μέσων.

2. Οι συστάσεις της Επιτροπής των Περιφερειών

2.1. Το Media Plus θα πρέπει να δίδει μεγαλύτερη έμφαση στη διάδοση των πληροφοριών. Χρειάζεται να υπάρξει μεγαλύτερη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με τις πρωτοβουλίες που ενισχύονται από το πρόγραμμα και όσες συμμετέχουν σε δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από το Media Plus.

2.2. Η ΕΤΠ συνιστά επίσης να δοθεί υψηλή προτεραιότητα στη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με τις ευρύτερες ευκαιρίες διανομής στην ΕΕ.

(1) COM(97) 623 τελικό, 3.12.97.

2.3. Οι τοπικές αρχές πρέπει να προωθήσουν τη μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων στρωμάτων της οπτικοακουστικής βιομηχανίας μέσω της προώθησης περιφερειακών συμπράξεων από τους φορείς εκείνους που συμμετέχουν στην κατάρτιση, τη χρηματοδότηση, την παραγωγή και τη διανομή της εν λόγω βιομηχανίας.

2.4. Υπάρχει επίσης δυνατότητα για τη δημιουργία ιστοθέσης του Media Plus στο Ίντερνετ, η οποία θα μπορούσε να περιλαμβάνει βάσεις δεδομένων για τις δυνατότητες κατάρτισης, στοιχεία για τους οργανισμούς παραγωγής οπτικοακουστικών μέσων, έως και παραδείγματα ολοκληρωμένων παραγωγών που έχουν χρηματοδοτηθεί από το πρόγραμμα Media Plus. Οι ιστοσελίδες αυτές θα μπορούσαν να διαμορφωθούν από τα γραφεία Media και από τις περιφερειακές και τοπικές αρχές και να συναποτελέσουν μια ιστοθέση κοινοτικής κλίμακας.

2.5. Τα γραφεία Media που είχαν συσταθεί στο πλαίσιο Media II θα πρέπει να αναπτυχθούν στο πλαίσιο του Media Plus. Η ΕΤΠ συνιστά να ενθαρρυνθεί η αύξηση των γραφείων Media σε όλη την ΕΕ. Οι τοπικές αρχές και οι ειδικευμένες υπηρεσίες θα πρέπει να συνεργασθούν με τα γραφεία Media για να διασφαλίσουν ότι οι τοπικές βιομηχανίες είναι ενημέρες για τη στήριξη που παρέχεται από το πρόγραμμα Media Plus.

2.6. Η ΕΤΠ συνιστά να προαχθεί στα πλαίσια του Media Plus η διάδοση της ορθής πρακτικής όσον αφορά την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ οργανισμών, καθώς και η ανάπτυξη των ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών προϊόντων.

2.7. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι είναι αναγκαία η τυποποίηση επαγγελματικών προσόντων σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Και ελλείψει αυτού, χρειάζεται να αναληφθεί πρωτοβουλία για την τυποποίηση.

2.8. Θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη ανάπτυξη και προώθηση των προγραμμάτων κατάρτισης σε ευρωπαϊκή κλίμακα από κοινού με μεγαλύτερη ανάπτυξη των φορέων κατάρτισης και των σχετικών πρωτοβουλιών σε όλη την ΕΕ. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι σε θέση να ενθαρρύνουν τη σύσταση ενός δικτύου ευρωπαϊκών σχολών κινηματογράφου και τηλεόρασης, προκειμένου να συνδεθούν μεταξύ τους τα κέντρα αριστείας, όπως συνέστησε η Διάσκεψη του Birmingham που πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 1998 στο πλαίσιο του προγράμματος Media II. Τα προγράμματα κατάρτισης πρέπει να είναι ποιότητας και να έχουν τέτοια διάσταση ώστε να συνδέονται εύκολα με την προσέγγιση της ΕΕ για σεβασμό προς τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

2.9. Τα κριτήρια για τα μέτρα εντατικής επιμόρφωσης σύμφωνα με τα οποία «η πλειοψηφία εκείνων που συμμετέχουν έχουν άλλη εθνικότητα από την εθνικότητα της χώρας στην οποία πραγματοποιείται η επιμόρφωση» θεωρούνται υπερβολικά φιλόδοξα και αρνητικά για τους παρόχους επιμόρφωσης. Η ΕΤΠ

συνιστά συνεπώς την αντικατάσταση της λέξης «έθνος» από τη λέξη «περιφέρεια».

2.10. Η ΕΤΠ συνιστά να συμπεριληφθεί στο πρόγραμμα Media Plus και ένας μηχανισμός για τη χρηματοδότηση μικρών περιφερειακών φεστιβάλ με τη συμμετοχή μειωμένου αριθμού κρατών μελών όπως π.χ. με τη συμμετοχή 8 περιφερειών από τρία κράτη μέλη αντί από 8 κράτη μέλη όπως προτείνεται στο πρόγραμμα. Η ΕΤΠ πιστεύει επίσης ότι θα πρέπει να θεσπισθούν σαφή κριτήρια για τη χρηματοδότηση παρομοίων φεστιβάλ.

2.11. Το πρόγραμμα Media Plus θα πρέπει να διασφαλίσει ότι τα οπτικοακουστικά μέσα επιδεικνύουν ιδιαίτερη μέριμνα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

2.12. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι σημαντικό θέμα είναι η πρόσβαση και η γνώση των οπτικοακουστικών προϊόντων από το ευρύ κοινό. Οι βιβλιοθήκες, τα κοινοτικά κέντρα, και τα δημοτικά κτίρια παρέχουν μεγάλες δυνατότητες για τη διάδοση αυτής της γνώσης και την πρόσβαση του ευρέως κοινού στα οπτικοακουστικά προϊόντα του παρελθόντος και του παρόντος. Η ΕΤΠ συνιστά να εξετασθεί στα πλαίσια του προγράμματος Media Plus το ζήτημα της χρηματοδότησης των τεχνολογιών πληροφόρησης στα δημόσια κτίρια προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στη γνώση του ευρέως κοινού και προτείνει τη μελέτη πιλοτικών σχεδίων για τη διάδοση της ορθής πρακτικής.

2.13. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει τη συμβολή της οπτικοακουστικής βιομηχανίας στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη και θεωρεί σκόπιμο να ενισχυθεί η στήριξη από τα διαρθρωτικά ταμεία βάσει της νέας διάταξης για τον πολιτισμό που έχει προστεθεί στους νέους κανονισμούς. Επί παραδείγματι, τα διαρθρωτικά ταμεία θα μπορούσαν να βοηθήσουν στη δημιουργία ψηφιακών υποδομών σε χώρες ή περιφέρειες με χαμηλή ικανότητα οπτικοακουστικής παραγωγής.

2.14. Η ΕΤΠ συνιστά να μελετηθεί το ζήτημα της χρηματοδότησης μέτρων τα οποία μολονότι είναι συμπληρωματικά ως προς τα υφιστάμενα τοπικά και περιφερειακά οπτικοακουστικά μέτρα, παρέχουν εντούτοις υψηλότερη προστιθέμενη αξία.

2.15. Η ΕΤΠ συνιστά τη δημοσίευση σαφέστερων κριτηρίων σε ό,τι αφορά τον έλεγχο και αξιολόγηση των ατομικών πρωτοβουλιών που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα Media Plus.

2.16. Η σύνδεση μεταξύ του προγράμματος Media Plus και άλλων σχετικών ανακοινώσεων της Επιτροπής όπως «Οι αρχές και οι κατευθυντήριες γραμμές για την οπτικοακουστική πολιτική της Κοινότητας στη ψηφιακή εποχή»⁽¹⁾ πρέπει να εξετασθεί λεπτομερέστερα ούτως ώστε να εντοπισθούν μεγαλύτερες synergies και μεγαλύτερη συμπληρωματικότητα χωρίς να εκτοπίζονται οι υφιστάμενες πρωτοβουλίες ή να επαναλαμβάνονται όσα έχουν ήδη επιτευχθεί.

⁽¹⁾ COM(1999) 657 τελικό.

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jos CHABERT

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών "Σχέδιο κοινοτικής στήριξης της καταπολέμησης της χρήσης αναβολικών ουσιών στον αθλητισμό"»

(2000/C 317/20)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Σχέδιο κοινοτικής στήριξης της καταπολέμησης της χρήσης αναβολικών ουσιών στον αθλητισμό» (COM(1999) 643 τελικό)·

έχοντας υπόψη την απόφαση της Επιτροπής στις 6 Δεκεμβρίου 1999, σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 265 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για το ανωτέρω θέμα·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής των Περιφερειών στις 29 Φεβρουαρίου 2000 να αναθέσει την κατάρτιση αυτής της γνωμοδότησης στην επιτροπή 7 «Παιδεία, επαγγελματική κατάρτιση, πολιτισμός, νεολαία, αθλητισμός και δικαιώματα του πολίτη»·

έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με στόχο τη διαφύλαξη των σημερινών δομών του αθλητισμού και τη διατήρηση της κοινωνικής λειτουργίας του στο κοινοτικό πλαίσιο «Έκθεση του Ελσίνκι για τον αθλητισμό» (COM(1999) 644 τελικό)·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της ΕΤΠ της 16ης Σεπτεμβρίου 1999 για το «Ευρωπαϊκό Πρότυπο Αθλητισμού» (CdR 37/99 fin) ⁽¹⁾·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της ΕΤΠ της 18ης Νοεμβρίου 1999 για την «Τοπική και περιφερειακή συνεργασία για την προστασία των παιδιών και των εφήβων από την κακοποίηση και την εγκατάλειψη στην Ευρωπαϊκή Ένωση» (CdR 225/99 fin) ⁽²⁾·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης που υιοθέτησε η επιτροπή 7 στις 5 Μαΐου 2000 (CdR 22/2000 rev. 2) (εισηγητής: ο κ. Murray, IRL-EA)·

εκτιμώντας ότι ο αθλητισμός είναι φορέας προσωπικής ανάπτυξης, ουσιαστικό στοιχείο σωματικής και ψυχικής ισορροπίας του ατόμου, σημαντικός πολιτιστικός χώρος, ισχυρό εκπαιδευτικό εργαλείο, παράγων κοινωνικοποίησης και σημείο επαφής μεταξύ των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

εκτιμώντας ότι το πρόβλημα της φαρμακοδιέγερσης στον αθλητισμό και η εκστρατεία για την καταπολέμησή του θέτουν το ερώτημα της ίδιας της έννοιας του αθλητισμού, ενός κώδικα δεοντολογίας που αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της επιλογής της Ευρωπαϊκής Ένωσης να επιβάλει την τήρηση των αθλητικών της αρχών και του αθλητικού της προτύπου με στόχο την οικοδόμηση μιας Ευρώπης της ειρήνης, της προόδου και της αλληλεγγύης·

εκτιμώντας ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βιέννης του 1998 εξέφρασε την ανησυχία του για την έκταση της χρήσης αναβολικών ουσιών στον αθλητισμό και την ανάγκη ανάληψης δράσης σε κοινοτικό επίπεδο·

εκτιμώντας ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση φέρει ιδιαίτερη ευθύνη όσον αφορά την ανάληψη δράσης για την καταπολέμηση της χρήσης αναβολικών ουσιών, εφόσον η πλειοψηφία των κύριων αθλητικών εκδηλώσεων σε παγκόσμιο επίπεδο διεξάγεται στην ΕΕ·

εκτιμώντας ότι οι 15 υπουργοί αθλητισμού της ΕΕ κάλεσαν, τον Ιούνιο του 1999, την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να υποστηρίξουν έντονα την καταπολέμηση και την πρόληψη της φαρμακοδιέγερσης·

εκτιμώντας ότι σε πολλά κράτη μέλη οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι υπεύθυνες για την προαγωγή του αθλητισμού, καθώς και για τις πολιτικές εκπαίδευσης και δημόσιας υγείας που σχετίζονται με αυτόν τον τομέα·

υιοθέτησε ομόφωνα κατά την 34η σύνοδο ολομέλειάς της της 14ης και 15ης Ιουνίου 2000 (συνεδρίαση της 15ης Ιουνίου) την ακόλουθη γνωμοδότηση.

⁽¹⁾ ΕΕ C 374 της 23.12.1999, σ. 56.

⁽²⁾ ΕΕ C 57 της 29.2.2000, σ. 46.

1. Η θέση και οι συστάσεις της Επιτροπής των Περιφερειών

1.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί την ανακοίνωση της Επιτροπής για ένα σχέδιο κοινοτικής στήριξης της καταπολέμησης της χρήσης αναβολικών ουσιών (ντόπινγκ) στον αθλητισμό, διότι εξετάζει πολλές από τις ανησυχίες που έχει εκφράσει η ΕΤΠ σε παλαιότερες γνωμοδοτήσεις της.

1.2. Δεδομένης της πολύπλοκης φύσης του ζητήματος, η ΕΤΠ συμφωνεί σε γενικές γραμμές με την προσέγγιση που υιοθετεί η Επιτροπή και προτρέπει όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να αναλάβουν από κοινού την ευθύνη για την καταπολέμηση της χρήσης αναβολικών ουσιών στον αθλητισμό. Κατά συνέπεια, η ΕΤΠ θεωρεί ότι προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί:

- στα προγράμματα πρόληψης και στα προγράμματα κατάρτισης και στήριξης όλων εκείνων που φέρουν την ευθύνη για τους αθλητές: προπονητών, εκπαιδευτών, υπεύθυνων κατάρτισης, καθηγητών σωματικής αγωγής, καθηγητών αθλητισμού, αθλητών, επαγγελματιών του τομέα της υγείας, υπεύθυνων των ομοσπονδιών, υπεύθυνων ψυχαγωγίας των σωματείων, χορηγών και μέσων ενημέρωσης,
- στις ερευνητικές δράσεις για την καταπολέμηση της ακατάλληλης χρήσης των προόδων της φαρμακολογίας και τη βελτίωση των μεθόδων ανίχνευσης.

1.3. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει τον ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στην πρόληψη και την καταπολέμηση της χρήσης αναβολικών ουσιών στον αθλητισμό, ιδίως στους τομείς της δημόσιας υγείας, της εκπαίδευσης και των πολιτικών για τους νέους και της προαγωγής του αθλητισμού.

1.4. Η ΕΤΠ ανησυχεί για το γεγονός ότι σε πολλά κράτη μέλη εξακολουθεί να μην υπάρχει ιδιαίτερη νομοθεσία για τη χρήση αναβολικών ουσιών στον αθλητισμό και καλεί τα κράτη μέλη να διευθετήσουν αυτό το ζήτημα, ούτως ώστε να συμβάλουν σε μια συνολική αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος και επίσης να διασφαλίσουν την ισότητα και την ελεύθερη κυκλοφορία των αθλητών.

Ως πρώτο βήμα, η ΕΤΠ καλεί όλα τα κράτη μέλη να κυρώσουν τη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της χρήσης αναβολικών ουσιών.

1.5. Η ΕΤΠ λυπάται για το γεγονός ότι, ελλείψει κατάλληλου ρυθμιστικού πλαισίου σε επίπεδο ΕΕ, είναι δύσκολο να εφαρμοστούν οι δέουσες κυρώσεις τόσο στους αθλητές όσο και — πράγμα εξίσου σημαντικό — στους προμηθευτές απαγορευμένων ουσιών και τους παρόχους εμπειρογνωμοσύνης σχετικά με τη χρήση αναβολικών ουσιών.

1.6. Οστόσο, η ΕΤΠ είναι επίσης της γνώμης ότι, ανεξάρτητα από τις ευθύνες των τρίτων και το δικαίωμα των αθλητών για ασφάλεια και υγεία, και οι ίδιοι οι αθλητές έχουν την υποχρέωση και την ευθύνη να υιοθετούν στάση έντιμης άμιλλας, υπευθυνότητας και αυτοελέγχου κατά τη συμμετοχή τους στις αθλητικές εκδηλώσεις.

Η ΕΤΠ πιστεύει ότι οι αθλητές έχουν ηθική και νομική ευθύνη να μην κάνουν χρήση αναβολικών ουσιών και ότι η ευθύνη αυτή

αποτελεί ουσιαστική συνιστώσα της καταπολέμησης της χρήσης αυτών των ουσιών. Παρόλα αυτά, η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι πολλοί αθλητές, και ιδίως οι νέοι, βρίσκονται σε ευάλωτη θέση και έχουν ανάγκη προστασίας. Απαιτείται να διαμορφωθεί το κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία των αθλητών, ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να υποστούν οποιαδήποτε πίεση από τις αθλητικές επιχειρήσεις έναντι των οποίων έχουν αναλάβει κάποια δέσμευση σχετικά με το άθλημά τους.

1.7. Η ΕΤΠ είναι της γνώμης ότι, καθώς στη Συνθήκη δεν υπάρχει καμία αναφορά στον αθλητισμό, απαιτείται μια νέα σύμπραξη μεταξύ των ευρωπαϊκών οργάνων, των κρατών μελών, των αθλητικών οργανώσεων και άλλων δημόσιων φορέων για την προαγωγή της ανάπτυξης ενός αθλητισμού βασισμένου σε έναν κοινώς αποδεκτό κώδικα δεοντολογίας, δικαιοσύνης και έντιμης άμιλλας, που θα διατηρεί ταυτόχρονα την ακεραιότητα και την ανεξαρτησία του.

2. Η Ευρωπαϊκή Ομάδα Δεοντολογίας

2.1. Η ΕΤΠ επικροτεί τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Ομάδας Δεοντολογίας (ΕΟΔ) σχετικά με τη χρήση αναβολικών ουσιών στον αθλητισμό. Ειδικότερα, επικροτεί τον ορισμό που προτείνει η ΕΟΔ για τη χρήση αναβολικών ουσιών, έναν ορισμό τόσο σαφή όσο και πλήρη.

2.2. Η ΕΤΠ επικροτεί, επίσης, πολλά από τα μέτρα που προτείνει η ΕΟΔ για περαιτέρω δράση και καλεί την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τις αθλητικές ομοσπονδίες να τα προωθήσουν επείγοντως.

Ειδικότερα, η ΕΤΠ επικροτεί την ενσωμάτωση στα συμβόλαια των αθλητών μιας αναφοράς στη χρήση αναβολικών ουσιών και στην απαγόρευση της.

Η ΕΤΠ θα επικροτούσε, επίσης, έναν κώδικα ορθής αθλητικής πρακτικής με τον οποίο θα μπορούσαν να συμφωνήσουν όλα τα μέρη. Η ΕΤΠ φρονεί ότι αυτός ο κώδικας θα πρέπει να περιγράφει τους κινδύνους της χρήσης αναβολικών ουσιών, να τονίζει το καθήκον της μέριμνας από μέρους των συλλόγων και των ομοσπονδιών, να προσδιορίζει τις υποχρεώσεις των προπονητών, των συμβούλων και των αθλητών, να αναφέρει τις ποινές για τις παραβάσεις και να θεσπίζει μια ιεραρχία για την εφαρμογή του στα διάφορα επίπεδα.

3. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός κατά του Ντόπινγκ

3.1. Η ΕΤΠ επικροτεί την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού κατά του Ντόπινγκ ως ανεξάρτητου και διαφανούς διεθνούς οργανισμού για την καταπολέμηση αυτού του φαινομένου. Η ΕΤΠ συνιστά στην ΕΕ να συμμετάσχει πλήρως στις εργασίες αυτού του Οργανισμού και προσδοκά σχετική πρόταση της Επιτροπής.

3.2. Η ΕΤΠ θα ήθελε, εντούτοις, να τονίσει την επιθυμία της να είναι αυτός ο Οργανισμός ανεξάρτητος και να φαίνεται ανεξάρτητος, υπόλογος και διαφανής στη λειτουργία του. Πιστεύει, επίσης, ότι ο Οργανισμός αυτός θα πρέπει να καλύπτει όλα τα αθλήματα που δεν ρυθμίζονται από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή.

3.3. Η ΕΤΠ σημειώνει ότι οι αποφάσεις του Οργανισμού θα επέχουν θέση απλών συστάσεων στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου και, επομένως, ζητεί από όλα τα μέρη να δεσμευθούν ηθικά ότι θα τις εφαρμόζουν, έστω και αν δεν είναι νομικά υποχρεωμένα.

3.4. Η ΕΤΠ δέχεται ότι δεν υπάρχει νομοθετικό μέτρο για την κατάρτιση καταλόγου των απαγορευμένων ουσιών στην ΕΕ και αναγνωρίζει ότι έχει κάποια βάση η άποψη της ΕΟΔ για τις παγίδες που μπορεί να κρύβει ένας τέτοιος κατάλογος. Ωστόσο, η ΕΤΠ πιστεύει ότι, χάριν της υγείας, της προστασίας του καταναλωτή και της δικαιοσύνης, θα πρέπει να καταρτισθεί και να συμφωνηθεί από τα κράτη μέλη ένας προσωρινός κατάλογος των απαγορευμένων ουσιών, για να χρησιμεύσει ως οδηγός για τους αθλητές. Ο κατάλογος αυτός θα αντικατασταθεί από εκείνον που θα καταρτίσει αργότερα ο Παγκόσμιος Οργανισμός.

3.5. Η ΕΤΠ υποστηρίζει την αύξηση των απροειδοποίητων ελέγχων για χρήση αναβολικών ουσιών εκτός αγώνων ως τμήμα των αρμοδιοτήτων του Παγκόσμιου Οργανισμού κατά του Ντόπινγκ.

4. Πλήρης αξιοποίηση των κοινοτικών μέσων

4.1. Η ΕΤΠ επικροτεί τη βελτίωση του συντονισμού των κανονιστικών μέτρων και την κινητοποίηση των κοινοτικών προγραμμάτων που μπορούν να υποστηρίξουν μέτρα κατά της χρήσης αναβολικών ουσιών. Ελπίζει ότι η καταπολέμηση της χρήσης αυτών των ουσιών στον αθλητισμό θα αποκτήσει έτσι ορισμένη συνοχή, αν και πιστεύει ότι, χωρίς ειδικό πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ, τούτο θα είναι ίσως δύσκολο να επιτευχθεί.

4.2. Η ΕΤΠ υποστηρίζει έντονα τη χρήση μέτρων του Πέμπτου Προγράμματος-Πλαίσιο για την εντατικοποίηση των ερευνών σχετικά με τις αναβολικές ουσίες, τις μεθόδους ανίχνευσης και τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της χρήσης αναβολικών ουσιών στην υγεία.

Η ΕΤΠ θα υποστηρίξει θερμά κάθε δράση που θα βοηθούσε να παρασχεθεί στα εργαστήρια και τους οργανισμούς καταπολέμησης της χρήσης αναβολικών ουσιών ένα κατάλληλο κανονιστικό και ρυθμιστικό πλαίσιο, το οποίο θα μπορούσε να αναγνωρισθεί και να χρησιμοποιηθεί από τις αστυνομικές και τις δικαστικές αρχές των κρατών μελών.

4.3. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει ότι για την καταπολέμηση της χρήσης αναβολικών ουσιών στον αθλητισμό απαιτείται επίσης στενότερη συνεργασία των αστυνομικών, των τελωνειακών και των δικαστικών αρχών σε όλη την ΕΕ. Ωστόσο, η ΕΤΠ έχει επίγνωση της δυσκολίας να εφαρμοσθούν συγκεκριμένα μέτρα κατά της χρήσης αναβολικών ουσιών, δεδομένου ότι οι αναβολικές ουσίες είναι στις περισσότερες περιπτώσεις νόμιμες σε μη αθλητικό περιβάλλον. Η ΕΤΠ θα επικροτούσε, επομένως, τη λήψη μέτρων για την προαγωγή της κατάρτισης και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αστυνομικών και των τελωνειακών αρχών.

4.4. Η ΕΤΠ επικροτεί τις προτάσεις που αφορούν την ενίσχυση της ενημέρωσης σχετικά με τα φάρμακα, αλλά ανησυχεί επίσης για την αυξανόμενη χρήση συμπληρωμάτων διατροφής από τους αθλητές. Ορισμένα από αυτά τα συμπληρώματα περιέχουν αναβο-

λικές ουσίες ή ουσίες που προξενούν χημικές αντιδράσεις, οι οποίες ενδέχεται να έχουν την ίδια επίδραση με τις αναβολικές ουσίες. Σύμφωνα με το άρθρο 153 της Συνθήκης, η ΕΤΠ ζητεί από την Επιτροπή να διασφαλίσει τη δέουσα επισήμανση αυτών των συμπληρωμάτων, για να προστατεύσει την υγεία, την ασφάλεια και τα οικονομικά συμφέροντα του καταναλωτή και να προαγάγει το δικαίωμά του για ενημέρωση και εκπαίδευση.

4.5. Η ΕΤΠ έχει επίγνωση της ανάγκης ενός αρτιότερου συστήματος ιατρικής παρακολούθησης των αθλητών. Η παρακολούθηση αυτή θα πρέπει να νοείται ως ζωτικής σημασίας προστασία από τις συνέπειες της χρήσης απαγορευμένων ουσιών και της ανεξέλεγκτης ενασχόλησης με τον αθλητισμό για την υγεία. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι θα βοηθούσε να σταματήσει η έμφαση που δίδει η αθλητική ιατρική στην επιδίωξη όλο και υψηλότερων επιδόσεων.

Θα πρέπει, ακόμη, να επιδιωχθεί η εθελοντική συμμετοχή των εθνικών ιατρικών συλλόγων στην υποστήριξη της εκστρατείας κατά της χρήσης αναβολικών ουσιών και στη θέσπιση ενός δεοντολογικού κώδικα βέλτιστης πρακτικής για το ιατρικό προσωπικό που παρέχει εξειδικευμένες ιατρικές συμβουλές στους αθλητές. Η ΕΤΠ προτείνει να συσταθούν σε κάθε ευρωπαϊκή περιφέρεια ιατρικές μονάδες πρόληψης και ενημέρωσης για τους κινδύνους της φαρμακοδιέγερσης, οι οποίες θα παρέχουν βοήθεια, περιθαλψή και καθοδήγηση στους αθλητές που αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Η ΕΤΠ προτείνει, επίσης, να θέσει η ΕΕ σε λειτουργία ένα δωρεάν διεθνή αριθμό τηλεφώνου, εμπιστευτικό και ανώνυμο, στον οποίο θα μπορεί κανείς να τηλεφωνεί για να αναφέρει «Προβλήματα φαρμακοδιέγερσης»: θα πρόκειται για ένα τρόπο συμπαράστασης όπου ψυχολόγοι αθλητισμού, τηρώντας την αρχή του ιατρικού απορρήτου και στο πλαίσιο των εθνικών νομοθεσιών, θα προσανατολίζουν τα θύματα της φαρμακοδιέγερσης προς ένα δίκτυο ιατρών και ειδικών.

4.6. Η ΕΤΠ επικροτεί, επίσης, την πρόθεση της Επιτροπής βάσει του άρθρου 152 της Συνθήκης να παρουσιάσει μια πρόταση σύστασης του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρήσης αναβολικών ουσιών στον αθλητισμό, ιδίως τον ερασιτεχνικό. Ωστόσο, η ΕΤΠ φρονεί ότι, εκτός από την πρόληψη της χρήσης αναβολικών ουσιών, η σύσταση θα πρέπει να προβλέπει και την κατάλληλη θεραπευτική αγωγή των αθλητών που είναι ήδη εθισμένοι σε αναβολικές ουσίες, μια πτυχή που είναι σήμερα κάπως παραμελημένη.

4.7. Η ΕΤΠ είναι υπέρ της χρήσης των υφιστάμενων και των μελλοντικών προγραμμάτων δράσης για τους νέους, όπως το Σωκράτης, το Leonardo και το Neolaia, στα οποία θα μπορούσε να ενσωματωθεί μια διάσταση για την καταπολέμηση της χρήσης αναβολικών ουσιών, η οποία θα καλύπτει την παροχή πληροφοριών, την κατάρτιση, την ευαισθητοποίηση και την πρόληψη της χρήσης αυτών των ουσιών. Η ΕΤΠ φοβάται, ωστόσο, ότι οι προϋπολογισμοί αυτών των προγραμμάτων είναι ήδη πιεσμένοι.

4.8. Η συμβολή αυτών των προγραμμάτων είναι σημαντική, αλλά όχι αρκετή σε σχέση με την έκταση του προβλήματος. Έτσι, η ΕΤΠ ζητεί να τεθεί αμέσως σε εφαρμογή από τη Γενική Διεύθυνση Παιδείας και Πολιτισμού η προτεινόμενη εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που θα απευθύνεται σε όλους τους αθλητές, με πλήρη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη διαδικασία της εφαρμογής της, καθώς οι αρχές αυτές μπορούν να αποδειχθούν χρήσιμοι διαυλοί προσεγγίσης των νέων όχι μόνο σε αθλητικό, αλλά και σε εκπαιδευτικό πλαίσιο.

4.9. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι, δεδομένου του κόστους της εφαρμογής αποτελεσματικών προγραμμάτων για την καταπολέμηση της χρήσης αναβολικών ουσιών και της έλλειψης επαρκών πόρων, θα πρέπει να εξετασθεί επισταμένως το ενδεχόμενο να τίθεται κατά μέρος ένα μικρό ποσοστό των χρημάτων με τα οποία κατακλύζουν τον αθλητισμό τα εμπορικά συμφέροντα ή τα συμβόλαια για τα δικαιώματα τηλεοπτικής αναμετάδοσης, και το ποσοστό αυτό να χρησιμοποιείται για την πρόληψη της χρήσης αναβολικών ουσιών και για σχετικές ενημερωτικές εκστρατείες. Η ΕΤΠ πιστεύει ότι θα μπορούσε έτσι να εξασφαλισθεί κάποιο συμπλήρωμα της κρατικής χρηματοδότησης. Γι' αυτό θα επικροτούσε μέτρα που θα ενθάρρυναν τους χορηγούς και τα εμπορικά συμφέροντα να διαδραματίσουν αυτοδύναμο ρόλο στη καταπολέμηση της χρήσης αναβολικών ουσιών και θα διασφάλιζαν ότι αυτός ο ρόλος των εμπορικών συμφερόντων είναι θετικός και προληπτικός.

5. Ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών

5.1. Η ΕΤΠ υπογραμμίζει τον ρόλο που μπορούν και που θέλουν να διαδραματίσουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στην επίτευξη των στόχων του κοινοτικού σχεδίου στήριξης.

5.2. Στο πλαίσιο του ρόλου που ήδη διαδραματίζουν στην προαγωγή του αθλητισμού και την παροχή εγκαταστάσεων και οικονομικής υποστήριξης για αθλητικές δραστηριότητες, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν ηθικό καθήκον να μεριμνούν για τους συμμετέχοντες στις δραστηριότητες αυτές, προκειμένου να διασφαλίσουν την προστασία της δημόσιας υγείας και να εκπαιδεύσουν τους νέους συμμετέχοντες και τους ιθύνοντες του κλάδου στις βέλτιστες πρακτικές χωρίς πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση. Η ΕΤΠ θα επικροτούσε την παροχή στήριξης στις τοπικές και περιφερειακές αρχές για να διασφαλίζουν:

— την εφαρμογή ορθών διαδικασιών πρόσληψης και επιλογής

των προπονητών και του αθλητικού προσωπικού, ιδίως των ατόμων που είναι υπεύθυνα για τους νέους,

- τη δέουσα κατάρτιση του προσωπικού που εργάζεται με τους αθλητές και τους νέους αθλουμένους,
- συμπράξεις με άλλες αρχές για την καταγραφή των ενεχομένων σε πρακτικές χρήσης αναβολικών ουσιών και την ανταλλαγή των σχετικών πληροφοριών,
- την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές και τα προγράμματα συνεργασίας,
- μια εποικοδομητική συνεργασία με τους ιατρούς — όχι μόνο τους αθλιάρους, αλλά και τους γενικούς παθολόγους — που ασκούν ιατρική σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο,
- Η στήριξη των πολιτικών που ασκούν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές κρίνεται σημαντική συν τοις άλλους και επειδή είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν τον αθλητισμό ως μέσο κοινωνικής ένταξης.

5.3. Η ΕΤΠ υπογραμμίζει την ευθύνη που έχουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές για την εκπαίδευση και τη δημόσια υγεία και θεωρεί ότι βρίσκονται εκ των πραγμάτων σε πλεονεκτική θέση για την υποστήριξη εκστρατειών εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με τη χρήση αναβολικών ουσιών στον αθλητισμό, οι οποίες θα απευθύνονται στα σχολεία, τους αθλητικούς συλλόγους, τα ηγετικά στελέχη της νεολαίας, τους αθλητές και άλλους αθλητικούς παράγοντες.

5.4. Η ΕΤΠ θεωρεί, επίσης, ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, λόγω των αρμοδιοτήτων τους στους τομείς της εκπαίδευσης, της πρόσληψης προσωπικού, της κατάρτισης και της δημόσιας υγείας, βρίσκονται στην κατάλληλη θέση για να προωθήσουν την υιοθέτηση από τους συλλόγους και τις ομοσπονδίες κωδικών βέλτιστης πρακτικής για σημαντικά θέματα όπως οι διαδικασίες πρόσληψης και κατάρτισης των προπονητών και των εκπαιδευτών, προκειμένου να βελτιωθούν τα ισχύοντα πρότυπα.

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2000.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jos CHABERT